

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΤΜΗΜΑ: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

Πτυχιακή Εργασία με Τίτλο:

**«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού
στην Ελλάδα»**

Υλοποίηση Εργασίας: Ρούσσου Αικατερίνη – Παρασκευή
Α.Μ. 3982
Επιβλέπων Καθηγητής: Φραγκούλης Αντώνης

Πίνακας Περιεχομένων

Εισαγωγή.....	4
---------------	---

Κεφάλαιο Πρώτο

Εννοιολογική Προσέγγιση του Τουρισμού και οι Διακρίσεις του Επαγγελματικού Τουρισμού

1.1	Εννοιολογική Προσέγγιση του Τουρισμού.....	7
1.2	Ο Ρόλος του Τουρισμού στην Ελλάδα.....	7
1.3	Διακρίσεις του Τουρισμού.....	8
1.3.1	Αγροτουρισμός.....	8
1.3.2	Οικοτουρισμός.....	10
1.3.3	Πολιτιστικός Τουρισμός.....	12
1.3.4	Αθλητικός Τουρισμός.....	13
1.3.5	Θρησκευτικός Τουρισμός.....	14
1.3.6	Θεραπευτικός Τουρισμός	14
1.3.7	Επαγγελματικός Τουρισμός.....	15
1.4	Επαγγελματικός Τουρισμός – Διακρίσεις.....	15
1.5	Οφέλη των Προορισμός του Επαγγελματικού Τουρισμού.....	18

Κεφάλαιο Δεύτερο

Συνεδριακός Τουρισμός

2.1	Εννοιολογική Προσέγγιση Συνεδριακού Τουρισμού.....	21
2.2	Ιστορία του Συνεδριακού Τουρισμού.....	22
2.3	Τύποι Συνεδρίων	23
2.4	Χαρακτηριστικά Συνεδρίων.....	25
2.5	Το Προφίλ του Συνεδριακού Τουρίστα.....	29

Κεφάλαιο Τρίτο

Οργάνωση Συνεδρίων και Αγορά Συνεδριακού Τουρισμού

3.1	Η Απόφαση Διοργάνωσης ενός Συνεδρίου.....	33
3.2	Αγορά Συνεδριακού Τουρισμού.....	34
3.3	Ο Ρόλος του Φορέα Οργάνωσης.....	36
3.4	Ο Ρόλος της Οργανωτικής Επιτροπής.....	37
3.5	Οι Διοργανωτές Συνεδρίων.....	39
3.6	Προμηθευτές Συνεδριακών Υπηρεσιών.....	40

Κεφάλαιο Τέταρτο

Συνεδριακοί Χώροι

4.1	Συνεδριακές Αίθουσες & Χώροι Υποδοχής.....	44
4.2	Εκθεσιακοί Χώροι	46
4.3	Χώροι Συνεδριάσεως.....	49
4.4	Διαρρύθμιση και Διάταξη των χώρων.....	49
4.5	Διευθέτηση χώρων με καθίσματα.....	50
4.6	Διευθέτηση χώρων με έδρανα	52
4.7	Διευθέτηση χώρων με τραπέζια.....	53
4.8	Εναλλαγή χρήσεως των χώρων.....	56
4.9	Εξοπλισμός.....	60
4.10	Τεχνικός εξοπλισμός.....	62
4.11	Πρόσθετος συνεδριακός εξοπλισμός.....	63

Κεφάλαιο Πέμπτο

Η ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα

5.1	Η ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα.....	65
5.2	Συμπεράσματα.....	68
	Βιβλιογραφία.....	73
	Παράρτημα.....	75

Εισαγωγή

Η παγκόσμια οικονομική ύφεση και οι επιπτώσεις της στον τουριστικό τομέα έχουν ήδη δημιουργήσει νέα δεδομένα, νέες τάσεις και ταυτόχρονα νέες προκλήσεις για τους προορισμούς οι οποίοι καλούνται πλέον να προσελκύσουν τουριστική ροή σε κλίμα έντονου ανταγωνισμού και αβεβαιότητας. Οι πρώτες ενδείξεις αξιολογήθηκαν πρόσφατα στη δεύτερη συνεδρίαση της ειδικής επιτροπής του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού των Ηνωμένων Εθνών (Tourism Resilience Committee) και βάσει των πρώτων εκτιμήσεων αναμένεται πτώση του παγκόσμιου τουρισμού κατά το τρέχον έτος για πρώτη φορά μετά το 2004-2005.

Παράλληλα, στοιχεία που προκύπτουν από σημαντικούς φορείς του ιδιωτικού τομέα όπως η Amadeus και η VISA κάνουν λόγο για πτώση της τάξεως των 20 εκατομμυρίων αεροπορικών ταξιδίων (Ιανουάριος 08 με Ιανουάριο 09) καθώς και για πτώση της μέσης δαπάνης των εξερχόμενων τουριστών που προέρχονται από όλες τις βασικές χώρες-πηγές τουριστικού ρεύματος αντιστοίχως.

Η Ελλάδα δείχνει να επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την κρίση ενώ οι πρώτες έρευνες που διενεργούνται κάνουν λόγο για πτώση της τάξεως του 10% σε επίπεδο αφίξεων κι έως 25% σε επίπεδο εσόδων.

Ο συνεδριακός τουρισμός, εκτιμάται ότι παρουσιάζει μεγαλύτερη ανθεκτικότητα σε σχέση με τον τουρισμό αναψυχής και ότι ενδεχομένως να μην επηρεαστεί στον ίδιο βαθμό από την κρίση. Οι εκτιμήσεις αυτές υποστηρίζονται και από τα στοιχεία που έχει το Athens Convention Bureau , αφού υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον για την πραγματοποίηση μεγάλων συνεδρίων στην Αθήνα, ειδικά από το 2011 και μετά. Τα νέα δεδομένα που προκύπτουν από την κρίση σε συνδυασμό με τα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα του Ελληνικού τουρισμού αλλά και τα ειδικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο συνεδριακός τομέας διαμορφώνουν μια κατάσταση δύσκολη η οποία απαιτεί να επιδείξουμε αντανακλαστικά, να σχεδιάσουμε μακρόπνοες στρατηγικές και να ληφθούν άμεσες δράσεις.

Σημαντικά ζητήματα όπως είναι η θεσμοθέτηση του επαγγέλματος του διοργανωτή συνεδρίων για την διασφάλιση της παροχής ποιοτικών υπηρεσιών αποκλειστικά από επαγγελματίες του χώρου καθώς και μια σειρά άλλων μέτρων όπως η δημιουργία Εθνικού

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

μητρώου συνεδρίων, η προώθηση των υπηρεσιών μέσω διαδικτύου, η ανάπτυξη δράσεων στοχευμένης προβολής του συνεδριακού προϊόντος, η παροχή ενός ευρύτερου φάσματος ποιοτικών δραστηριοτήτων για τους συμμετέχοντες στα συνέδρια ανάλογα με τα ιδιαίτερα στοιχεία και τις δυνατότητες του κάθε προορισμού καθώς και η δημιουργία ενός μητροπολιτικού συνεδριακού κέντρου το οποίο θα είναι ικανό να προσελκύσει συνέδρια μεγάλου όγκου αποτελούν μόνο τη βάση αυτών που πρέπει να υλοποιηθούν από τους αρμόδιους φορείς.

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία πρόκειται να γίνει μια εκτενής ανάλυση της ανάπτυξης του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα. Η παρούσα πτυχιακή έχει ως στόχο την ανάλυση των βασικών ορών που σχετίζονται με τον έννοια του συνεδριακού τουρισμού, ώστε ο αναγνώστης να κατανοήσει την σημαντικότητα αυτού του είδους τουρισμού.

Κεφάλαιο Πρώτο

Εννοιολογική Προσέγγιση του Τουρισμού και οι διακρίσεις του Επαγγελματικού Τουρισμού

Κεφάλαιο Πρώτο

Εννοιολογική Προσέγγιση του Τουρισμού και οι Διακρίσεις του Επαγγελματικού Τουρισμού

1.1 Εννοιολογική Προσέγγιση του Τουρισμού

Ο τουρισμός είναι ένας πολύ διαδεδομένος τρόπος ψυχαγωγίας, ειδικά στον Δυτικό Κόσμο ενώ παράλληλα αποτελεί μια πολύ μεγάλη βιομηχανία και σημαντικότερη πηγή εσόδων για παραδοσιακά τουριστικές χώρες όπως την Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία και την Ελλάδα. Πρόσφατα χάρη στην μεγάλη μείωση του κόστους ταξιδιού, υπάρχουν ανερχόμενοι τουριστικοί προορισμοί όπως Τσεχία, Ουγγαρία, Κροατία, Τουρκία, Αίγυπτος, που προσελκύουν κάθε χρόνο και περισσότερους τουρίστες με όπλο τις χαμηλές τιμές και την καλή εξυπηρέτηση (Wikipedia, 2010).

1.2 Ο Ρόλος του Τουρισμού στην Ελλάδα

Αναμφισβήτητα ο τουρισμός συμβάλλει καθοριστικά στην ταχύρρυθμη οικονομική ανάπτυξη χώρας μας. Δεν είναι τυχαίο ότι συνεισφέρει περίπου το 18% του ΑΕΠ, αν ληφθούν υπόψη και οι πολλαπλασιαστικές επιδράσεις του στο σύνολο της οικονομίας. Το σύνολο των εσόδων της χώρας μας από τον τουρισμό είναι μεγαλύτερο από το σύνολο της αξίας των εξαγωγών μας, τόσο προϊόντων όσο και υπηρεσιών, και καλύπτει περίπου το 40% του ελλείμματος του ισοζυγίου των εξωτερικών μας πληρωμών. Στον ελληνικό τουρισμό απασχολούνται άμεσα και έμμεσα περίπου 800.000 εργαζόμενοι, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων δραστηριοποιείται στην περιφέρεια και σε μικρού ή μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις. Ωστόσο, για να μπορέσει ο τουρισμός να αποκτήσει ακόμη μεγαλύτερη δυναμική και να βοηθήσει ακόμη περισσότερο στην οικονομία της χώρας θα πρέπει εκτός από τον παραδοσιακό τουρισμό να αναπτύξει και άλλες μορφές όπως συνεδριακό τουρισμό, αθλητικό τουρισμό κ.α. που αποτελούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού. (Travel Daily News, 2010).

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η Ελλάδα είναι μια χώρα που προσφέρει ιδανικούς προορισμούς εναλλακτικού τουρισμού με αμέτρητες επιλογές και την ευκαιρία στους επισκέπτες της να εκμεταλλευτούν την ποικιλία αυτή που πηγάζει από την

εκπληκτική γεωγραφική της θέση και τις κατάλληλες καιρικές συνθήκες (Ηγουμενάκης, 1997).

Η πλούσια χλωρίδα και πανίδα της Ελλάδας, είναι οι βασικότεροι παράγοντες που συντελούν στην δημιουργία των κατάλληλων μορφών για εναλλακτικές τουριστικές μορφές. Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσονται όλο και πιο συστηματικά οι ειδικές μορφές τουρισμού, που προσφέρουν τη δυνατότητα στους ταξιδιώτες να εμπλουτίσουν τις δραστηριότητές τους και με προγράμματα εξειδικευμένων δράσεων, όπως είναι ο αγροτουρισμός, ο θεραπευτικός – ιαματικός τουρισμός, ο θρησκευτικός τουρισμός, ο οικολογικός τουρισμός, κ.λπ. Έτσι, η χώρα αποτελεί πλέον έναν προσφιλή τουριστικό προορισμό όχι μόνο για διακοπές «κλασσικού τύπου», αλλά και για όσους επιθυμούν να πραγματοποιήσουν εναλλακτικές διακοπές, αναζητώντας εκτός από την ξεκούραση και την απόλαυση των αξιοθέατων της χώρας και τη μοναδική εμπειρία, που προσφέρουν η φύση και τα «προϊόντα» της, ο θρησκευτικός πολιτισμός της αλλά και οι εξειδικευμένες υποδομές της ελληνικής τουριστικής βιομηχανίας. (chania-info, 2010)

1.3 Διακρίσεις του Τουρισμού

Στο σημείο αυτό κρίνεται απαραίτητο να αναφερθούν οι βασικότερες μορφές εναλλακτικού τουρισμού και οι βασικοί σκοποί που επιδιώκονται δια μέσω αυτών.

1.3.1 Αγροτουρισμός

Ο αγροτουρισμός είναι μια ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριότητας στον αγροτικό χώρο.

Βασικός στόχος του αγροτουρισμού είναι (chania-info, 2010):

- Να συμβάλει ώστε ο επισκέπτης να γνωρίσει τις αγροτικές περιοχές, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και την καθημερινή ζωή των κατοίκων, τα πολιτισμικά στοιχεία και τα αυθεντικά χαρακτηριστικά του χώρου αυτού.
- Να φέρει τον επισκέπτη σε επαφή με τη φύση καθώς και με τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο, στις οποίες θα μπορεί να συμμετέχει, να ψυχαγωγηθεί και να νιώσει τη χαρά της περιήγησης, της γνώσης και της ανακάλυψης.

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

- Να κινητοποιήσει τις παραγωγικές, πολιτισμικές και αναπτυξιακές δυνάμεις του τόπου, συμβάλλοντας έτσι στην αειφόρο περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Ο σωστά σχεδιασμένος και καλά οργανωμένος αγροτουρισμός έχει καταδειχθεί ότι αποτελεί ένα από τα αποτελεσματικότερα εργαλεία για τη μακροπρόθεσμη διατήρηση της ταυτότητας ενός τόπου. Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι σε αυτής της μορφής την τουριστική ανάπτυξη το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μιας περιοχής αποτελούν πλέον τα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά που στηρίζονται στην διατήρηση και ανάδειξη των τοπικών ιδιαιτεροτήτων της. (chania-info, 2010)

Σε επιχειρηματικό επίπεδο, ο αγροτουρισμός αποτελεί τον συνδετικό κρίκο του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα με τον τριτογενή. Δηλαδή της παραγωγής γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων και της μεταποίησης, με την παροχή υπηρεσιών και τον τουρισμό. Κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργεί, στηρίζει και τονώνει την τοπική αγορά, παρέχοντας νέες θέσεις εργασίας, ένα συμπληρωματικό εισόδημα στις αγροτικές οικογένειες και συγκρατώντας τον πληθυσμό στην ύπαιθρο. (chania – info, 2010)

Οι κατηγορίες των επιχειρήσεων που εντάσσονται στον αγροτουρισμό είναι επιγραμματικά οι παρακάτω (chania-info, 2010):

- Αγροτουριστικά καταλύματα
- Πρατήρια / Εκθετήρια αγροτουριστικών προϊόντων
- Αγροτουριστικά κέντρα εστίασης και αναψυχής
- Τουριστικά γραφεία που αναλαμβάνουν τη διοργάνωση ή την υλοποίηση προγραμμάτων υπαίθριων δραστηριοτήτων και περιηγήσεων οικοτουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος
- Αγροκτήματα
- Επιχειρήσεις παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων
- Εργαστήρια λαϊκής τέχνης

Τέλος, σε ότι αφορά τον επισκέπτη, ο αγροτουρισμός αποτελεί μια διαδικασία που προωθεί μια μορφή ταξιδιού με σεβασμό προς το περιβάλλον και την παράδοση, βασισμένη στην γνωριμία του με την τοπική κουλτούρα, ιστορία και καθημερινότητα. Μια συνολική εμπειρία κατά την οποία ο επισκέπτης έρχεται σε επαφή με τον ντόπιο τρόπο

ζωής και συνδυάζει την αναψυχή με την ενημέρωση και ευαισθητοποίησή του για κοινωνικά, ιστορικά, περιβαλλοντικά και άλλα θέματα της εκάστοτε περιοχής. (chania-info, 2010)

1.3.2 Οικοτουρισμός

Η ανάπτυξη του οικοτουρισμού αποδίδεται και συναρτάται με ορισμένα προβλήματα που δημιούργησε η αύξηση και κυρίως ο τρόπος ανάπτυξης του μαζικού τουρισμού, προβλήματα κυρίως περιβαλλοντικής και κοινωνικής - πολιτιστικής υποβάθμισης περιοχών ή χωρών, αλλά και άνισης κατανομής του προκαλούμενου οικονομικού οφέλους. Η αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του πληθυσμού, γενικά ή της τουριστικής αγοράς ειδικότερα και οι στόχοι για μια βιώσιμη και αειφόρο τουριστική ανάπτυξη που επιδιώκουν διάφοροι τομείς (διεθνείς, κρατικοί, επιχειρηματικοί) θεωρούνται οι κύριοι προωθητικοί παράγοντες του οικοτουρισμού. (chania-info, 2010)

Σε γενικές γραμμές ο οικοτουρισμός βασίζεται στο φυσικό περιβάλλον, είναι οικονομικά αποτελεσματικός, προωθεί την περιβαλλοντική εκπαίδευση και διαχειρίζεται το φυσικό περιβάλλον με βιώσιμο τρόπο. Ο οικοτουρισμός συμβάλλει στην ολοκληρωμένη περιβαλλοντική διαχείριση μιας περιοχής παρεμβαίνοντας και διαμορφώνοντας τις τάσεις και τα χαρακτηριστικά των τοπικών φορέων, των επιχειρηματιών και των επισκεπτών. Έτσι λοιπόν, η ορθή οικοτουριστική ανάπτυξη (teihal, 2010):

- προετοιμάζει τους επισκέπτες, πριν την αναχώρησή τους, ώστε να ελαχιστοποιήσουν ή ακόμα και να αποφύγουν την πρόκληση αρνητικών επιπτώσεων σε ευαίσθητες περιοχές, μέσω της ενημέρωσής τους σχετικά με τη στάση τους απέναντι στη γλωρίδα και πανίδα του τόπου προορισμού,
- ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις από την παρουσία επισκεπτών,
- επεμβαίνει διορθωτικά, εάν υπάρξει πρόβλημα,
- οι επισκέψεις των τουριστών πραγματοποιούνται σε μικρές ομάδες για να αποφευχθούν προβλήματα υπερσυγκέντρωσης,

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

- ο ενημερώνει, πληροφορεί και εκπαιδεύει τους επιχειρηματίες και το προσωπικό (τους επαγγελματίες του κλάδου δηλαδή) σχετικά με τις απαραίτητες ενέργειες, που πρέπει να ληφθούν με σκοπό τη διατήρηση υψηλής οικολογικής ποιότητας,
- ο πολλές φορές αποτελεί μέρος προγραμμάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης,
- ο οι εγκαταστάσεις είναι από υλικά φιλικά προς το περιβάλλον και η αρχιτεκτονική τους σύμφωνη με την τοπική τεχνοτροπία,
- ο αποτελεί πηγή χρηματοδότησης προγραμμάτων προστασίας της φύσης,
- ο πολλές φορές οι επισκέπτες συμμετέχουν στην προστασία του περιβάλλοντος.

Άλλες έννοιες όπως ο τουρισμός φύσεως ή φυσιολατρικός και ο περιβαλλοντικός τουρισμός σχετίζονται με τον οικοτουρισμό και κατά συνέπεια με τον αγροτουρισμό. Αυτές οι μορφές εστιάζονται σε δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής που χρησιμοποιούν πόρους με ειδικά φυσικά χαρακτηριστικά όπως για παράδειγμα χιόνι, θάλασσα, αέρα ή δραστηριότητες συλλεκτικού χαρακτήρα (κυνήγι - σουβενίρ), με διάφορους βαθμούς επίδρασης στο περιβάλλον. (chania-info, 2010)

Σ' ορισμένες χώρες της Ευρώπης υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις του οικοτουρισμού που συναρτώνται με προσπάθειες που έγιναν την τελευταία δεκαετία και επικεντρώνονται (chania-info, 2010):

- Στην αναβάθμιση του αναπτυξιακού μοντέλου μαζικού τουρισμού και στην προώθηση πολιτικών αειφορικής ανάπτυξης (κυρίως σε μεσογειακές χώρες)
- Σ' ορισμένες εναλλακτικές μορφές τουρισμού και κυρίως αγροτουρισμού.
- Αλλά και η Ελλάδα παρουσιάζει ευκαιρίες για την ανάπτυξη του οικοτουρισμού και εντοπίζονται (travelnews, 2010):
  - ο Στον πλούτο και ποικιλία των φυσικών και πολιτιστικών πόρων
  - ο Στη στήριξη από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο προστατευομένων περιοχών
  - ο Στα προσφερόμενα από τον κρατικό τομέα οικονομικά κίνητρα / κονδύλια, εθνικά και κοινοτικά
  - ο Στην αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του κοινού
  - ο Στη συσσώρευση σχετικών με τον οικοτουρισμό και αγροτουρισμό εμπειριών

1.3.3 Πολιτιστικός Τουρισμός

Ως πολιτιστικός τουρισμός μπορεί να χαρακτηριστεί ένα είδος τουρισμού όταν οι επισκέπτες λαμβάνουν συμμετοχή σε πολιτιστικές και εκπαιδευτικές εμπειρίες ή εμπειρίες που αναφέρονται στην πολιτιστική κληρονομιά αποτελούν ένα σημαντικό παράγοντα του ταξιδιού. (chania-info, 2010)

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού θεωρεί πως πολιτιστικός τουρισμός είναι το ταξίδι που γίνεται με κίνητρο βασικά πολιτιστικό – περιλαμβάνοντας εκπαιδευτικές περιηγήσεις, θεατρικές παραστάσεις, φεστιβάλ, προσκυνήματα, επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία, καθώς και τη μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος, του λαϊκού πολιτισμού και της τέχνης. (chania-info, 2010)

Ο πολιτιστικός τουρισμός υπάρχει όταν ο επισκέπτης θέλει να κατανοήσει και να εκτιμήσει τον βασικό χαρακτήρα ενός τόπου και τον πολιτισμό του ως σύνολο, περιλαμβάνοντας (traveldaily news, 2010):

- την ιστορία και την αρχαιολογία
- τον λαό και τον τρόπο ζωής του
- την πολιτιστική εξέλιξη
- τις τέχνες και την αρχιτεκτονική
- το φαγητό, το κρασί και την τοπική παραγωγή
- την κοινωνική, οικονομική και πολιτική δομή
- τη μορφολογία της περιοχής
- τα διάφορα φεστιβάλ και εκδηλώσεις

1.3.4 Αθλητικός Τουρισμός

Λίγο μετά το 1970 άρχισε να γίνεται χρήση του όρου αθλητικός τουρισμός με σκοπό να περιγραφεί η ειδική μορφή τουρισμού που συνδύαζε και την αθλητική δραστηριότητα. Ο αθλητικός τουρισμός θεωρείται σύγχρονο φαινόμενο σε αντίφαση με τη διαχρονικά στενή σχέση μεταξύ αθλητισμού και τουρισμού. Ο λόγος είναι ότι μόλις τα τελευταία χρόνια άρχισε να αντιμετωπίζεται ως αυτόφωτο κομμάτι της τουριστικής και

της αθλητικής βιομηχανίας αλλά και να αποκτά ακαδημαϊκή οντότητα. (chania-info, 2010)

Συνδυάζοντας δυο από τις πλέον δημοφιλείς δραστηριότητες ο αθλητικός τουρισμός κατάφερε να προσελκύσει σημαντικό αριθμό ενδιαφερομένων αποκτώντας την αντίστοιχη οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική σημασία. Παράλληλα, οι παραγωγοί της τουριστικής βιομηχανίας οι οποίοι ανέκαθεν αναζητούσαν νέους τομείς επέκτασης των δραστηριοτήτων τους διέκριναν νωρίς τα οικονομικά κυρίως οφέλη του αθλητικού τουρισμού και προχώρησαν σε σημαντικές επενδύσεις. Ως συνέπεια, ο αθλητικός τουρισμός χαρακτηρίζεται από γοργό ρυθμό ανάπτυξης, μεγάλες δυνατότητες εξέλιξης και από το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που δημιουργεί σε όλους τους εμπλεκόμενους στο τουριστικό κύκλωμα, παραγωγούς και καταναλωτές. (chania-info, 2010)

Πολλοί συγγραφείς ορίζουν την έννοια του αθλητικού τουρισμού ως όλες τις μορφές ενεργητικής και παθητικής ανάμιξης σε αθλητικές δραστηριότητες όπου η συμμετοχή είναι τυχαία ή οργανωμένη και γίνεται για επαγγελματικούς ή μη λόγους με προϋπόθεση τη μετακίνηση μακριά από τον τόπο διαμονής και εργασίας. Είναι φανερό ότι ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί ένα ιδιαίτερα σύνθετο και ευρύ φαινόμενο. Για την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού υπάρχει η ανάγκη για διευρυμένη υψηλής ποιότητας υποδομής σε διάφορους τομείς υποστήριξης, οι οποίοι είναι το φυσικό περιβάλλον, οι υπηρεσίες, η διασκέδαση, οι μεταφορές, το τεχνητό περιβάλλον, η στέγαση, η πολιτιστική κληρονομιά, οι οργανισμοί και οι κατασκευασμένες διευκολύνσεις. (chania-info, 2010 , e-telescope, 2010)

1.3.5 Θρησκευτικός Τουρισμός

Τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών. Οι βυζαντινές και οι μεταβυζαντινές εκκλησίες με την αξιόλογη εικονογράφησή τους, τα ψηφιδωτά, τις τοιχογραφίες και τις σπάνιες εικόνες τους, οι επιβλητικοί καθεδρικοί ναοί, τα ξωκλήσια

και τα προσκυνήματα της υπαίθρου, τα μοναστήρια, τα μετόχια και οι σκίτες, μαρτυρούν την επίμονη προσήλωση στις παραδόσεις και τη στενή και μακραίωνη διασύνδεση της τέχνης με τη θρησκευτική λατρεία. Σε πολλές περιοχές της χώρας, ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να συναντήσει, επίσης, κτίσματα και μνημεία λατρείας διαφορετικών δογμάτων και θρησκειών, που συνυπάρχουν σε ένα διαρκή διάλογο, αναδεικνύοντας το σπάνιο ιστορικό και πολιτισμικό παλίμψηστο του ελληνικού χώρου. (chania-info, 2010)

1.3.6 Θεραπευτικός Τουρισμός

Η φύση εκτός από σπάνια τοπία και ιδιαίτερες φυσικές ομορφιές, «χάρισε» στην Ελλάδα και πηγές με σημαντικές θεραπευτικές ιδιότητες. Τα ιαματικά λουτρά αποτελούν μέρος του εθνικού πλούτου της χώρας, ενώ οι θεραπευτικές τους ιδιότητες ήταν γνωστές, ήδη, από τους αρχαίους χρόνους. (chania-info, 2010)

Οι ιαματικοί φυσικοί πόροι είναι διάσπαρτοι στην ελληνική επικράτεια, ενώ τα νερά των συγκεκριμένων πηγών διαφέρουν από τα συνηθισμένα, είτε λόγω της υψηλής τους θερμοκρασίας είτε λόγω της παρουσίας σπάνιων δραστικών συστατικών. Τα νερά αυτά χαρακτηρίζονται ως μεταλλικά εξαιτίας της θερμοκρασίας ή της γενικής τους χημικής σύστασης. Εκτός από τις ψυχρές μεταλλικές πηγές υπάρχουν και οι θερμοπηγές, με τις οποίες οικοδομήθηκε ένας κλάδος θεραπευτικής αγωγής, η ιαματική υδροθεραπεία (θερμαλισμός) (anthopolia, 2010).

Η γεωγραφική κατανομή των πηγών δεν είναι τυχαία, καθώς συνδέεται είτε με τεκτονικά γεγονότα, όπως, για παράδειγμα, στις περιπτώσεις των πηγών του Καϊάφα, της Κυλλήνης και του Λαγκαδά, είτε με ηφαιστειακές δραστηριότητες όπως, για παράδειγμα, στις περιπτώσεις των πηγών των Μεθάνων, της Μήλου, της Λέσβου, της Φθιώτιδας, της Σαμοθράκης και της Λήμνου. (chania-info 2010)

Η υδροθεραπεία είναι ιδιαίτερα σημαντική για την αντιμετώπιση πολλαπλών παθήσεων, όπως είναι τα αρθρικά και οι ρευματοπάθειες, και διακρίνεται σε δύο είδη: (chania-info 2010)

- την εσωτερική, η οποία περιλαμβάνει την ποσιθεραπεία (πόση ιαματικών νερών), εισπνοθεραπεία (εισπνοή των αερίων ή των σταγονιδίων των μεταλλικών νερών) και τις πλύσεις (στοματικές, ρινικές, γυναικολογικές)

- την εξωτερική, η οποία περιλαμβάνει τα λουτρά, τις καταιωνίσεις (για ορισμένο χρόνο το σώμα δέχεται το θερμομεταλλικό νερό, που έρχεται με ψηλή ή χαμηλή πίεση) τις υδρομαλάξεις (το σώμα δέχεται την πίεση του νερού), την υδροκινησιοθεραπεία (συνδυασμός λουτροθεραπείας και κινησιοθεραπείας, όσο το σώμα βρίσκεται στο νερό) και την πηλοθεραπεία (εφαρμογή πηλού, που έχει «ωριμάσει», σε σημεία του σώματος με διάφορες παθήσεις).

1.3.7 Επαγγελματικός Τουρισμός

Ο επαγγελματικός τουρισμός αποτελεί μια δυναμική αγορά, με ιδιαίτερα οικονομικά και κοινωνικά πλεονεκτήματα. Οι επαγγελματίες ταξιδιώτες, που μετακινούνται για να συμμετάσχουν σε συνέδρια, εκθέσεις, ταξίδια κινήτρων και επιχειρηματικές υποχρεώσεις, είναι ευπρόσδεκτοι επισκέπτες στον τόπο προορισμού, αφού πρόκειται για άτομα υψηλού κοινωνικού, μορφωτικού και οικονομικού επιπέδου: με βάση την προσέγγιση αυτή η Ελλάδα, ένας ελκυστικός τουριστικός προορισμός, οφείλει να αναπτύξει τις κατάλληλες υποδομές και δράσεις, για την προσέλκυση της ιδιαίτερα αποδοτικής αυτής μορφής εναλλακτικού τουρισμού.

1.4 Επαγγελματικός Τουρισμός – Διακρίσεις

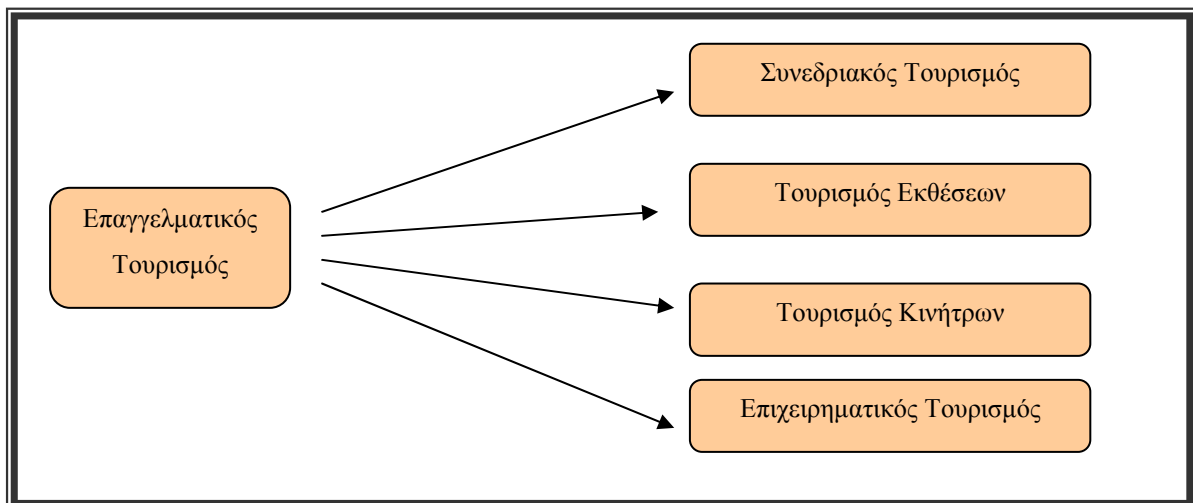
Επαγγελματικός τουρισμός είναι ο τομέας της τουριστικής βιομηχανίας που αφορά τα ταξίδια που πραγματοποιούνται για επαγγελματικούς λόγους. Παρότι ο όρος επαγγελματικός τουρισμός είναι ο κυρίως χρησιμοποιούμενος, συχνά απαντάται και ο όρος επαγγελματικό ταξίδι: σκόπιμη, ως εκ τούτου, είναι η διασάφηση των όρων αυτών.

Ως επαγγελματικός τουρισμός νοείται η μετακίνηση ατόμων που ταξιδεύουν μεν για επαγγελματικούς λόγους, έχουν όμως και τα χαρακτηριστικά του τουρίστα, αφού παραμένουν εκτός μονίμου κατοικίας τουλάχιστον για ένα 24ωρο και αναπτύσσουν σειρά τουριστικών δραστηριοτήτων.

Ως επαγγελματικό ταξίδι νοείται η μετακίνηση ατόμων για επαγγελματικό σκοπό, χωρίς όμως να είναι απαραίτητη η διανυκτέρευση και χωρίς ιδιαίτερες τουριστικές δραστηριότητες. Από τους ορισμούς, είναι προφανές ότι οι παραπάνω έννοιες, αν και άλληλο - επικαλύπτονται, διατηρούν μια λεπτή και σαφώς ποιοτική διαφορά.

Ο επαγγελματικός τουρισμός είναι μία πολύ μεγάλη και σφαιρική αγορά: ο όρος *αγορά*, στην περίπτωση αυτή, χρησιμοποιείται γιατί ο επαγγελματίας ταξιδιώτης είναι ένας καταναλωτής, στον οποίο δημιουργείται η ανάγκη να αγοράσει ένα προϊόν ή μία υπηρεσία. Ένας επαγγελματίας αποφασίζει να ταξιδέψει για πολλούς και διαφορετικούς λόγους. Οι πιθανοί λόγοι, μόνι ή σε συνδυασμό, που θα τον οδηγήσουν στη συγκεκριμένη απόφαση είναι οι ακόλουθοι:

- Η συμμετοχή σε συνέδρια, σεμινάρια και διασκέψεις και η γνωριμία με την νέα τεχνολογία, μέσω των αντίστοιχων συνεδρίων και κλαδικών εκθέσεων.
- Η συμμετοχή σε εκθέσεις, εκπροσωπώντας την εταιρεία της οποίας είναι στέλεχος, ως εκθέτης ή επισκέπτης.
- Η αναψυχή, εφόσον το συγκεκριμένο ταξίδι αποτελεί επιβράβευση, για επίτευξη κάποιου υψηλού επιχειρηματικού στόχου.
- Η προώθηση προϊόντων, εφόσον είναι στέλεχος πωλήσεων κάποιας επιχείρησης και μετακινείται για να συνεργασθεί με τοπικά ή περιφερειακά στελέχη υποκαταστημάτων, στελέχη θυγατρικών εταιρειών, αντιπροσώπους ή πελάτες.

Πηγή: Παπαγεωργίου, 2002

Διακρίσεις Τουρισμού

Συνεδριακός Τουρισμός: Η διοργάνωση συνεδρίων αποτελεί έναν από τους πλέον αναπτυσσόμενους και δυναμικούς τομείς για το ελληνικό τουριστικό προϊόν (συνεδριακός τουρισμός). Τα τελευταία χρόνια και με αφορμή τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας 2004, κατασκευάστηκαν στην περιοχή της Αττικής ειδικές εγκαταστάσεις και αναπτύχθηκαν οι αναγκαίες υποδομές για τη διοργάνωση συνεδρίων, μεγάλου και

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

μικρότερου μεγέθους. Εξάλλου, στις περισσότερες περιοχές της χώρας, σύγχρονες ξενοδοχειακές μονάδες αλλά και εξειδικευμένοι χώροι οργάνωσης συνεδρίων, μπορούν να προσφέρουν διευρυμένες δραστηριότητες και υπηρεσίες υψηλού επιπέδου, καθώς και την απαιτούμενη υποδομή για να φιλοξενήσουν τόσο μικρές εκδηλώσεις όσο και μεγάλα παγκόσμια συνέδρια. Σημειώνεται πως η πρόσβαση σ' αυτές τις περιοχές, όπου υπάρχουν χώροι οργάνωσης συνεδρίων, είναι ιδιαίτερα εύκολη και σύντομη (eot, 2010).

Οι υποδομές αυτές, σε συνδυασμό με το εξαιρετο κλίμα, τις απaráμιλλες φυσικές ομορφιές, τις θαυμάσιες ακτές, το σπάνιο πολιτιστικό απόθεμα, την εξαιρετική γαστρονομία, τη φημισμένη φιλοξενία και την πλούσια νυκτερινή και πολιτιστική διασκέδαση, καθιστούν αναμφίβολα την Ελλάδα ως έναν ιδανικό προορισμό για τη διοργάνωση συνεδρίων (eot, 2010).

Πηγή: valisresort, 2010

Τουρισμός εκθέσεων: Οι εκθέσεις είναι παρουσιάσεις προϊόντων ή υπηρεσιών, με σκοπό την πληροφόρηση των επισκεπτών για τα παρουσιαζόμενα προϊόντα ή υπηρεσίες. Οι εκθέσεις μπορεί να αφορούν το σύνολο του πληθυσμού (γενικές εκθέσεις), εξειδικευμένες ομάδες (ειδικές εκθέσεις) ή ακόμα και ειδικό ή προσκεκλημένο κοινό (Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου, 2007).

Τουρισμός κινήτρων: Τα ταξίδια κινήτρων είναι ιδιαίτερα προσεγμένα και ειδικά σχεδιασμένα ταξίδια, που παρέχονται από μια επιχείρηση σαν επιβράβευση προς τους εργαζόμενους ή τους συνεργάτες εκείνους, που κατάφεραν να φθάσουν κάποιους

προκαθορισμένους στόχους. Τα ταξίδια αυτά πρέπει να προσφέρουν πολύ υψηλές υπηρεσίες, ώστε να αποτελούν κίνητρο για την απόδοση των εργαζομένων, τόσο στη φάση διεκδίκησης τους, όσο και στο μέλλον. Ο διεθνής γενικά αποδεκτός όρος είναι incentives (Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου, 2007).

Επιχειρηματικός τουρισμός: Τα επιχειρηματικά ταξίδια αφορούν εργαζομένους σε μικρές ή μεγάλες επιχειρήσεις, που ταξιδεύουν για τις ανάγκες της επιχείρησης. Τα ταξίδια αυτά αποτελούν δραστηριότητα συνδεδεμένη με τη γενικότερη επιχειρησιακή στρατηγική και πρόοδο των εργασιών της επιχείρησης (Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου, 2007).

1.5 Οφέλη των Προορισμός του Επαγγελματικού Τουρισμού

Ο επαγγελματικός τουρισμός, αποτελεί μια αναδύομενη αγορά, η οποία προβλέπεται ότι σε μια δεκαετία θα κατέχει το 76,36% της παγκόσμιας αγοράς. Η τουριστική εφημερίδα «*Le Courrier d' Espagne*» στο περιθώριο της τουριστικής έκθεσης FITUR 2008, δημοσίευσε στοιχεία που αφορούν στον επαγγελματικό τουρισμό της Ισπανίας (Κουμέλης, 2008).

Αναφέρεται ότι ο μήνας Οκτώβριος είναι ο κατ' εξοχήν μήνας των συνεδρίων, των επαγγελματικών συναντήσεων, των εκθέσεων. Το Τουριστικό Ινστιτούτο της Ισπανίας Turespana δημοσίευσε στοιχεία για τον επαγγελματικό τουρισμό (2006) και υπολογίζεται ότι στην Ισπανία πραγματοποιήθηκαν 24.261 επαγγελματικές συναντήσεις κάθε είδους, στις οποίες συμμετείχαν 3,7 εκατ. άτομα, καθώς επίσης 471 forum και σαλόνια τα οποία επισκέφθηκαν 6,36 εκατ. άτομα. Οι αριθμοί αποτελούν ρεκόρ και αντικατοπτρίζουν τον δυναμισμό του κλάδου (Κουμέλης, 2008).

Τα οικονομικά οφέλη του επαγγελματικού τουρισμού ανήλθαν στο ποσό των 8,5 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 2,34 δισ. ευρώ από τους διεθνείς επισκέπτες. Ο δε ξενοδοχειακός κλάδος παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του επαγγελματικού τουρισμού. Το 92,6% των επισκεπτών του επαγγελματικού τουρισμού, καταλήγει στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις (62,5% στα ξενοδοχεία 4* και 31,8% στα ξενοδοχεία 5*). Η ελληνική αγορά και κατ' επέκταση η ξενοδοχειακή αγορά της Αθήνας, δυστυχώς δεν μπορεί ακόμη να

παρουσιάσει στον βαθμό που θα μπορούσε -και επιθυμεί- αντίστοιχα ή παρεμφερή μεγέθη και οφέλη (Κουμέλης, 2008).

Η περαιτέρω ανάπτυξη του επαγγελματικού τουρισμού σε όλες του τις μορφές, προϋποθέτει μια σειρά από ανταγωνιστικές εξειδικευμένες υποδομές (π.χ. μητροπολιτικό συνεδριακό κέντρο αλλά και εκθεσιακά κέντρα κατάλληλα για μεγάλες διεθνούς χαρακτήρα διοργανώσεις). Παράλληλα, απαιτεί επίμονη και στοχευμένη προβολή για την προσέλκυση των ειδικών ομάδων επισκεπτών που διακινούνται ανά τον κόσμο με τον τρόπο αυτό, σε συνδυασμό με εντυπωσιακές στο σύνολό τους προτάσεις για μεταφορά, διαμονή, εστίαση, αναψυχή, εκδρομές κλπ. των επισκεπτών. Αυτός είναι ένας ακόμη λόγος για τον οποίο η Ένωση Ξενοδόχων Αθηνών - Αττικής (ΕΞΑ-Α) επισημαίνει στους αρμόδιους πολιτειακούς και τοπικούς φορείς -μέσω των σταθερών θέσεων και των σαφών προτάσεων της- την ανάγκη κοινών, συντονισμένων, στρατηγικά σχεδιασμένων και άριστα οργανωμένων δράσεων οι οποίες, όπως εκτιμά, θα συμβάλλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη του προορισμού (Κουμέλης, 2008).

Κεφάλαιο Δεύτερο
Συνεδριακός Τουρισμός

Κεφάλαιο Δεύτερο
Συνεδριακός Τουρισμός

2.1 Εννοιολογική Προσέγγιση Συνεδριακού Τουρισμού

Εκινώντας το δεύτερο κεφάλαιο κρίθηκε απαραίτητο να αναλυθεί η έννοια του συνεδριακού Τουρισμού. Ως συνεδριακός τουρισμός ορίζεται ο τουρισμός ο οποίος συνδέεται με την παρακολούθηση συνεδρίων, εκθέσεων κλπ. Ο συνεδριακός τουρισμός αντιπροσωπεύει μια σημαντική αγορά σε διεθνές επίπεδο. Σημαντικό ρόλο για την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού σε έναν τόπο, διαδραματίζει η διαθεσιμότητα των απαραίτητων υποδομών και υπηρεσιών, όπως αμφιθεάτρων, εκθεσιακών χώρων, καταλυμάτων, υποδομών για καφέ και εστίαση, υπηρεσιών διερμηνείας, κλπ. Επίσης, η εύκολη πρόσβαση στον τόπο πραγματοποίησης ενός συνεδρίου ή έκθεσης είναι κρίσιμος παράγοντας για την προσέλκυση επισκεπτών (nomarxia-artas, 2010).

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η διοργάνωση ενός συνεδρίου, αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός για έναν προορισμό, τόσο η ίδια η οργανωτική προσπάθεια, όσο και οι προσερχόμενες ομάδες των συνεδριακών τουριστών, προσφέρουν σημαντικό οικονομικό οφέλος στον τόπο διεξαγωγής του συνεδρίου, ενώ παράλληλα συντελούν και στην άμεση και έμμεση προβολή του. Τα οφέλη αυτά έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ιδιαίτερα έντονου ανταγωνισμού μεταξύ των συνεδριακών προορισμών. Όλα τα αναπτυγμένα κράτη σήμερα προσπαθούν, μέσω των αρμοδίων φορέων τους, να πάρουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερο κομμάτι από την ολοένα αυξανόμενη συνεδριακή "πίτα", κάτι που οδηγεί σε ισχυρό ανταγωνισμό (Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου, 2007)

- μεταξύ πόλεων, που προσπαθούν να καθιερωθούν ως συνεδριακές πόλεις,
- μεταξύ συνεδριακών χώρων που, μέσω υψηλών προδιαγραφών και παροχών, αποσκοπούν στην ανάληψη ενός συνεδρίου,
- μεταξύ ξενοδοχειακών μονάδων, που στοχεύουν όχι μόνο στην υψηλή εισοδηματική στάθμη των τουριστών αυτής της μορφής, αλλά και στην τόνωση της πληρότητας τους, ιδίως κατά τη διάρκεια της χαμηλής περιόδου και, τέλος,
- μεταξύ αεροπορικών εταιρειών, που συνειδητοποίησαν την απόλυτη ταύτιση μιας κενής ξενοδοχειακής κλίνης και μιας κενής θέσης

Στον ανταγωνισμό μετέχουν επίσης και οι προμηθευτές ενός συνεδρίου, όπως εταιρείες εκτύπωσης, ειδικών κατασκευών, τροφοδοσίας κ.λπ., συνθέτοντας το ιδιαίτερα απαιτητικό πεδίο της συνεδριακής αγοράς.

2.2 Ιστορία του Συνεδριακού Τουρισμού

Σύμφωνα με τους Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου (2007), οι έννοιες "συνέδριο" και "συμπόσιο" γεννήθηκαν και εδραιώθηκαν στην Ελλάδα. Οι αρχαίοι Έλληνες συνειδητοποίησαν πρώτοι την πολιτισμική σημασία του δημοκρατικού διαλόγου και της δημιουργικής ανταλλαγής απόψεων και πάνω τους βάσισαν ολόκληρο το κοινωνικοπολιτικό τους σύστημα. Με την έννοια αυτή, ο συνεδριακός τουρισμός μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει τις ρίζες του στις αμφικτιονίες, που ήταν θρησκευτικές εκδηλώσεις διενεργούμενες σε ένα ναό. Η συνεδρίαση γινόταν δύο φορές το χρόνο και κάποτε οι αποφάσεις ήταν τόσο σοβαρές, που γίνονταν νόμοι με πανελλήνια ισχύ, ρυθμίζοντας τις σχέσεις κρατών. Σπυδαία αμφικτιονία ήταν αυτή που συνερχόταν στο ιερό της Δήμητρας, κοντά στις Θερμοπύλες, κι αργότερα μεταφέρθηκε στους Δελφούς: οι Δελφοί, μάλιστα, έγιναν πόλη ανεξάρτητη και ιερή, ώστε να μην ανήκουν σε καμία πόλη-κράτος. Αργότερα οι αμφικτιονίες αντικαταστάθηκαν από τα "κοινά", που θα μπορούσαν να θεωρηθούν είδος συμμαχίας, ομοσπονδίας ή θρησκευτικής σύναξης.

Η συνέχεια δεν μπορεί να θεωρηθεί εξίσου συναρπαστική. Ο βασικός λόγος ήταν η έλλειψη μέσων μεταφοράς και ταχείας επικοινωνίας, καθώς και η ανυπαρξία μακρών περιόδων ειρήνης. Μέχρι περίπου το 1800, οι μόνες συγκεντρώσεις που προσεγγίζουν την έννοια των σημερινών συνεδρίων ήταν οι *θρησκευτικές*, με τη μορφή των συνάξεων (επισκόπων ή άλλων ιερωμένων) και των ιερών συνόδων και οι *πολιτικές*, με τη μορφή συνόδων για τη διευθέτηση πολιτικών και άλλων διαφορών. Επίσης αναφέρονται κάποιες συγκεντρώσεις, συνήθως κοινωνικού χαρακτήρα, που οργάνωναν τοπικές ενώσεις επιστημόνων και εμπόρων στη Βρετανία, ήδη από τον 16ο αιώνα. Είναι όμως οι μεγάλες επιστημονικές και επαγγελματικές ενώσεις, που σχηματίζονται από τα μέσα αλλά ιδίως κατά τα τέλη του 19ου αιώνα στην Ευρώπη και την Αμερική, αυτές που πραγματοποιούν τα πρώτα (εθνικά) συνέδρια στα τέλη του 19ου και στην αυγή του 20ου αιώνα. Βασικό μέσον μεταφοράς, την εποχή αυτή, είναι ο σιδηρόδρομος, ενώ τα συνέδρια επικουρούνται από την ταχεία επικοινωνία, που ήδη αναπτύσσεται σε εθνικό πλέον επίπεδο, με δίκτυα αρχικώς τηλεγράφου και στη συνέχεια τηλεφώνου (Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου, 2007).

Τα σημαντικά οικονομικά πλεονεκτήματα που αποκτά μια πόλη ή περιοχή, όταν διοργανώνει εκδηλώσεις μεγάλης εμβέλειας έγιναν πολύ νωρίς αντιληπτά, ιδίως στην Αμερική. Εκεί, η εμπειρία από τη διοργάνωση μεγάλων επιστημονικών αλλά και

πολιτικών συνεδρίων οδήγησε τις πόλεις να προσπαθούν να αναδειχθούν σε μείζονες συνεδριακούς προορισμούς (Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου, 2007).

2.3 Τύποι Συνεδρίων

Τα συνέδρια, υπηρετούν την ανάγκη ενημέρωσης, επικοινωνίας και ανταλλαγής απόψεων και ιδεών: αποτελούν επίσης χώρο σειράς κοινωνικών δραστηριοτήτων που, φυσικά, σχετίζονται με το κύριο θέμα (ή θέματα) του συνεδρίου. Οι βασικοί τύποι συνεδρίων εμφανίζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Επιστημονικά συνέδρια
Εμπορικά – Επαγγελματικά συνέδρια
Πολιτικά – κομματικά και κοινωνικά συνέδρια
Συνέδρια διεθνών οργανώσεων και οργανισμών
Συσκέψεις
Σεμινάρια

Πηγή: Παπαγεωργίου, 2004

Επιστημονικά Συνέδρια

Πρόκειται για συνέδρια που διοργανώνονται από επιστημονικές ενώσεις ή εταιρείες, στα οποία συνδυάζεται η εκπαίδευση-ενημέρωση με τη διασκέδαση. Τα συνέδρια υπηρετούν την ανάγκη της διαρκούς συνεχιζόμενης εκπαίδευσης των επιστημόνων και, για το λόγο αυτό, υπάρχουν πολλές διευκολύνσεις για την παρακολούθησή τους, όπως εκπαιδευτικές άδειες και χρηματοδότηση, καθώς και μοριοδότηση και βεβαιώσεις συμμετοχής, για εμπλουτισμό του βιογραφικού τους σημειώματος.

Αφίσα Επιστημονικού Συνεδρίου

Πηγή: <http://enmousiki.files.wordpress.com/2007/12/afisa-katerini-copy.jpg>

Εμπορικά - επαγγελματικά συνέδρια

Τα εμπορικά και επαγγελματικά συνέδρια αποτελούν παρεμφερείς δραστηριότητες, γι' αυτό και παρουσιάζονται στη βιβλιογραφία ως ενιαία κατηγορία, με μεγάλο ποσοστό αλληλοεπικάλυψης. Οργανώνονται από εμπορικές και επαγγελματικές ενώσεις και φορείς και απευθύνονται σε ποικιλία πιθανών συμμετεχόντων. Επιδίωξη των διοργανωτών, που αντικατοπτρίζεται στο περιεχόμενο των συνεδρίων, είναι, μεταξύ άλλων, η αύξηση της παραγωγικότητας, η αύξηση των κερδών, η διεύρυνση της αγοράς, η ανάλυση των νέων τάσεων, η πολύπλευρη ενημέρωση των συμμετεχόντων και η παρουσίαση νέων προϊόντων και υπηρεσιών των εταιρειών που συμμετέχουν.

Πολιτικά, κομματικά και κοινωνικά συνέδρια

Πρόκειται για συνέδρια που διοργανώνουν πολιτικά κόμματα και ενώσεις, κομματικοί φορείς (π.χ. νεολαίες) και κοινωνικές ενώσεις (π.χ. εργατικές ενώσεις και γυναικείες οργανώσεις), με σκοπό τον απολογισμό του έργου τους και τη διαμόρφωση στρατηγικής,

καθώς και συζήτηση πάνω σε θέματα λειτουργίας, οργάνωσης και ιδεολογίας. Για τη διοργάνωση τους είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν ξενοδοχεία και συνεδριακά κέντρα, πιο συχνή είναι όμως η χρήση σταδίων, πανεπιστημιακών αμφιθεάτρων και άλλων χώρων χαμηλού κόστους.

Συνέδρια διεθνών οργανώσεων και οργανισμών

Πρόκειται για συνέδρια οργανώσεων ή οργανισμών, όπως της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού ή της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής. Οι οργανώσεις αυτές πραγματοποιούν τακτικές ή έκτακτες συναντήσεις των εκπροσώπων των κρατών-μελών τους, κατά τις οποίες αξιολογούν την πορεία τους, χαράσσουν πολιτική, προσαρμόζουν την πολιτική τους ανάλογα με τις διεθνείς συγκυρίες και εξελίξεις και, συνολικά, συντελούν στην εξέλιξη και ανάπτυξη της διεθνούς συνεργασίας. Συχνά, αντί του όρου συνέδριο, χρησιμοποιούνται οι όροι διεθνής διάσκεψη ή συνδιάσκεψη.

Χαρακτηριστικά αυτών των συνεδρίων είναι το μεγάλο μέγεθος και η διοργάνωση από τις κρατικές υπηρεσίες του κράτους-μέλους του οργανισμού. Το κράτος-μέλος, ιδίως τα τελευταία χρόνια, αναλαμβάνει την πλήρη ευθύνη και φροντίδα διεξαγωγής του συνεδρίου, για δύο λόγους: πρώτον, λόγω του μεγέθους του εγχειρήματος και δεύτερον, λόγω της παρουσίας υψηλών προσκεκλημένων, με ιδιαίτερες απαιτήσεις ασφάλειας.

Σύνοδος κορυφής NATO

Πηγή: <http://img.pathfinder.gr/Media/i/4/4009/2548.jpg>

Συσκέψεις

Πρόκειται για συγκεντρώσεις υψηλόβαθμων στελεχών, ενός οργανισμού ή μιας επιχείρησης. Έχουν μικρή διάρκεια, έως δύο ημέρες, και συνήθως διενεργούνται σε πολυτελείς χώρους. Στις πολυεθνικές εταιρείες είναι συχνό φαινόμενο οι μεγάλες μετακινήσεις των στελεχών, που γίνονται ακόμα και σε άλλη χώρα. Σκοπός των ευρειών αυτών συσκέψεων είναι η ανταλλαγή απόψεων, η ενημέρωση των συνέδρων και η λήψη σημαντικών αποφάσεων για την επιχείρηση. Οι συναντήσεις γίνονται σε ιδιαίτερα εξοπλισμένους χώρους, με δυνατότητες πραγματοποίησης συνεχούς και πάσης φύσεως επικοινωνίας, με την επιχείρηση και τους πελάτες. Οι συνέδροι μπορεί να αριθμούν από λίγες δεκάδες έως και εκατοντάδες άτομα, ενώ οι συσκέψεις συνδυάζονται με γεύματα εργασίας και πρόγραμμα ψυχαγωγίας. Η οργανωτική διαδικασία είναι ιδιαίτερα απαιτητική, ενώ οι προσεγμένες ποιοτικές λεπτομέρειες στοχεύουν στη μείωση της έντασης μεταξύ των συνέδρων, ώστε να διευκολυνθεί η λήψη σημαντικών αποφάσεων.

Σύσκεψη εταιρίας

Πηγή: <http://img.pathfinder.gr/Media/i/4/4012/9734.jpg>

Σεμινάρια

Πρόκειται για εκπαιδευτικές συγκεντρώσεις, στις οποίες παρουσιάζονται εξειδικευμένα επιμορφωτικό θέματα. Στο σεμινάριο επιδιώκεται να αναπτυχθεί μια φιλική και οικογενειακή ατμόσφαιρα, που δημιουργεί τις προϋποθέσεις ανάπτυξης επαγγελματικού πνεύματος και στενών σχέσεων μεταξύ των συμμετεχόντων. Τα σεμινάρια είναι γεγονότα

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

που αφορούν τόσο τον επιστημονικό όσο και τον επαγγελματικό κλάδο, στα οποία οι συμμετέχοντες συναντώνται σε συγκεκριμένο τόπο, χώρο και χρόνο, με σκοπό τη συμπληρωματική μόρφωση ή εξειδίκευση τους. Στον επιστημονικό κλάδο, ο διοργανωτής συχνά είναι μια επιστημονική ένωση (αλλά και μικρότεροι οργανισμοί, όπως μια κλινική, ένα εργαστήριο, μια πανεπιστημιακή έδρα κ.λπ.), που προσφέρεται να εκπαιδεύσει συγκεκριμένους επιστήμονες, πάνω σε θέματα στα οποία έχει υψηλή εξειδίκευση. Η συμμετοχή είναι συχνά με πληρωμή, ενώ τα σεμινάρια αυτό είναι δυνατόν και να επιδοτούνται.

Διεξαγωγή Σεμιναρίου

Πηγή: <http://www.etyk.org.cy/images/synedria/2004-36/aaaa-035.jpg>

2.4 Χαρακτηριστικά Συνεδρίων

Με βάση τα παραπάνω, γίνεται κατανοητό ότι η διοργάνωση ενός συνεδρίου είναι μια ιδιαίτερα απαιτητική προσπάθεια, που χαρακτηρίζεται από επαγγελματισμό και

εξειδίκευση. Σχηματικά, η πορεία διοργάνωσης ενός συνεδρίου στα βασικά της σημεία είναι η εξής:

Υπεύθυνος	Ενέργεια
Φορέας διοργάνωσης	Απόφαση διεξαγωγής συνεδρίου Εκλογή οργανωτικής Επιτροπής
Οργανωτική Επιτροπή	Επιλογή διοργανωτή
Διοργανωτής	Συνεργασία με την οργανωτική επιτροπή για καθορισμό του προγράμματος πριν το συνέδριο, κατά το συνέδριο και μετά το συνέδριο
Διοργανωτής	Τελικός Απολογισμός στο φορέα
Φορέας διοργάνωσης	Κλείσιμο συνεδρίου

Πηγή: Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου, 2007

Όσον αφορά την επιτυχία της διοργάνωσης, βασικά συστατικά στοιχεία αποτελούν:

- η επιλογή του τόπου διεξαγωγής του συνεδρίου και, δευτερευόντως, του χώρου διεξαγωγής,
- η ποιότητα του καταλύματος,
- οι δυνατότητες συνδυασμού παρακολούθησης των εργασιών του συνεδρίου και περιήγησης σε εξαιρετικούς χώρους, ευρισκόμενους κοντά στον τόπο διεξαγωγής,
- οι δραστηριότητες των συνοδών και
- οι αγορές, η επιμόρφωση και η κάλυψη τυχόν ειδικών αναγκών των συμμετεχόντων (όπως άθληση, ατομική περιποίηση κ.λπ.).

Η διάρκεια του συνεδρίου

Σύμφωνα με στοιχεία της ICCA, η μέση διάρκεια των συνεδρίων για το 2004 ήταν 4.2 ημέρες, ελαφρώς λιγότερες από το 2003 που ήταν 4.27 ημέρες. Πιο συγκεκριμένα, το 37,7% των συνεδρίων το 2004 είχε διάρκεια 3 ημέρες, ενώ το 19,8% είχε 6-8 ημέρες: θα πρέπει όμως να ληφθεί υπ' όψιν από το διοργανωτή ότι, επειδή οι εργασίες των συνεδρίων πραγματοποιούνται συνήθως κατά τις εργάσιμες ημέρες, ένας μεγάλος αριθμός συνέδρων θα παρατείνει τη διάρκεια του ταξιδιού του ή θα φροντίσει να ξεκινήσει νωρίτερα,

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

αξιοποιώντας και το Σαββατοκύριακο. Αυτό, όπως είναι φυσικό, αυξάνει τόσο τη διάρκεια παραμονής του συνεδριακού τουρίστα όσο και την τελική τουριστική του δαπάνη.

Η διπλανή αφίσα αναφέρει την ημερομηνία και την διάρκεια του συνεδρίου

Το μέγεθος του συνεδρίου

Δεν υπάρχει τυπικό μέγεθος για κάποιο συνέδριο. Το μέγεθος αποτελεί συνάρτηση πολλών παραμέτρων: της συχνότητας με την οποία ο φορέας διοργάνωσης του συνεδρίου διοργανώνει συνέδρια, του βαθμού ενδιαφέροντος του θέματος.

Η επιλογή του χρόνου διεξαγωγής του συνεδρίου

Η επιλογή του χρόνου διεξαγωγής του συνεδρίου είναι ιδιαίτερα σημαντική για την επιτυχία του. Η επιλογή γίνεται με βάση:

- τη δυνατότητα προσέλκυσης όσο το δυνατόν μεγαλύτερου αριθμού συνέδρων, καθώς και
- το κόστος και τη διαθεσιμότητα των απαιτούμενων υπηρεσιών,

Για το λόγο αυτό, ο φορέας διοργάνωσης του συνεδρίου λαμβάνει υπ' όψιν:

- τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στον τόπο πραγματοποίησης του συνεδρίου,
- το βαθμό της επαγγελματικής απασχόλησης των υποψηφίων συνέδρων του φορέα για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο και το κόστος των αιτούμενων υπηρεσιών κατά τη συγκεκριμένη περίοδο.

Ο Σεπτέμβριος είναι ο κορυφαίος μήνας για τέτοια γεγονότα, ακολουθούμενος από τον Ιούνιο, ενώ οι χειμερινοί μήνες (Δεκέμβριος, Ιανουάριος και Φεβρουάριος) φαίνεται να είναι οι λιγότερο δημοφιλείς.

Όταν επιλέγονται θερινοί μήνες για διεξαγωγή συνεδρίου, τότε προτιμώνται προορισμοί που αφενός δεν έχουν ιδιαίτερα ζεστό κλίμα και αφετέρου προσφέρουν, παράλληλα με το συνέδριο, τη δυνατότητα για εναλλακτικές διακοπές, έστω και ολιγοήμερες. Τα παραπάνω επιδρούν σημαντικά στην απόφαση ενός συνέδρου να επιλέξει το συγκεκριμένο συνέδριο. Η δυνατότητα, λοιπόν, του συνεδριακού τουρισμού, να πραγματοποιείται σε χρόνο εκτός των περιόδων αιχμής, αποτελεί ένα σημαντικό συγκριτικό του πλεονέκτημα: ταυτόχρονα αποτελεί πρόκληση για τους προορισμούς, ώστε να καταστούν ελκυστικοί για το συνεδριακό τουρισμό, διευρύνοντας την τουριστική περίοδο και το συνολικό κύκλο εργασιών.

Η επιλογή του τόπου και του χώρου διεξαγωγής του συνεδρίου

Ο τόπος διεξαγωγής ενός συνεδρίου (χώρα και πόλη ή περιοχή) είναι συνήθως αρμοδιότητα του φορέα διοργάνωσης, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις αποφασίζεται μετά από συνεργασία της οργανωτικής επιτροπής με το διοργανωτή. Η επιλογή είναι μια σύνθετη και ιδιαίτερα απαιτητική διαδικασία, που λαμβάνει υπ' όψιν σειρά παραγόντων, όπως:

- η δομή και οργάνωση του φορέα διοργάνωσης
- το μέγεθος και οι ιδιαιτερότητες του συνεδρίου
- οι δυνατότητες του τόπου διεξαγωγής να φιλοξενήσει το συγκεκριμένο συνέδριο
- η προσβασιμότητα,
- οι ευκαιρίες για εκδρομές, πολιτιστικές εκδηλώσεις και διασκέδαση συνέδρων και συνοδών και
- τυχόν ειδικές συνθήκες.

Την επιλογή του χώρου διεξαγωγής, αυτή εξαρτάται από σειρά παραγόντων, βασικότεροι των οποίων είναι:

- το είδος και το μέγεθος του συνεδρίου,
- οι απαιτήσεις των διοργανωτών,
- οι ανάγκες της διοργάνωσης,
- οι διατιθέμενες λύσεις από τους παροχείς συνεδριακών χώρων και

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

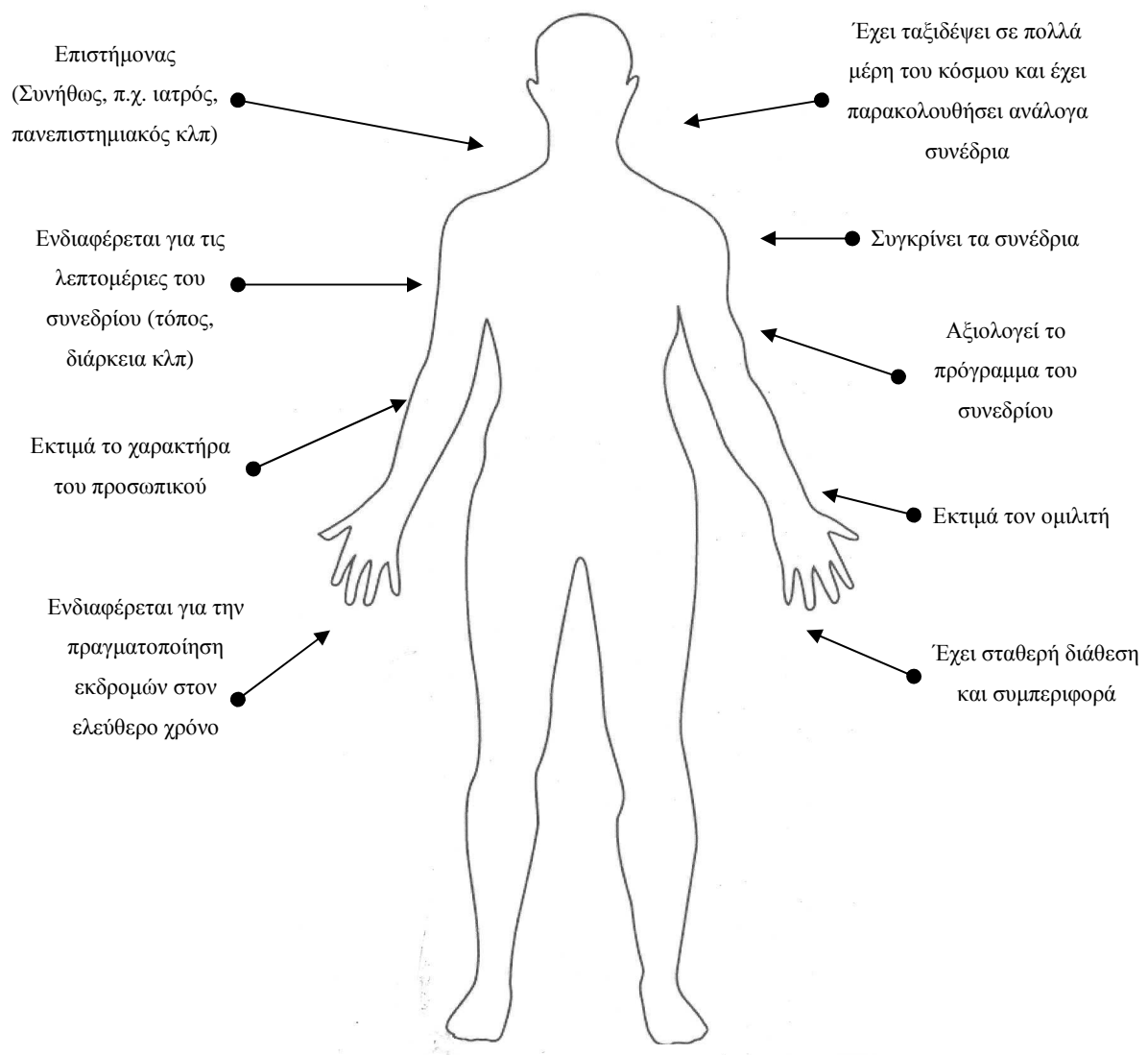
- τα οικονομικά του συνεδρίου.

Οι χώροι διεξαγωγής ενός συνεδρίου είναι:

- τα ξενοδοχεία με συνεδριακές υποδομές,
- τα αυτόνομα συνεδριακά κέντρα,
- οι πανεπιστημιακοί χώροι (συνήθως αμφιθέατρα),
- οι δημοτικές αίθουσες,
- τα κέντρα εκπαίδευσης των διαφόρων οργανισμών και
- άλλοι ασυνήθιστοι χώροι.

2.5 Το Προφίλ του Συνεδριακού Τουρίστα

Στο σημείο αυτό θα παρουσιαστεί το προφίλ του συνεδριακού τουρίστα με την μορφή εικόνας

Κεφάλαιο Τρίτο
Οργάνωση Συνεδρίων και Αγορά Συνεδριακού
Τουρισμού

Κεφάλαιο Τρίτο

Οργάνωση Συνεδρίων και Αγορά Συνεδριακού Τουρισμού

3.1 Η Απόφαση Διοργάνωσης ενός Συνεδρίου

Η απόφαση για τη διοργάνωση ενός συνεδρίου ανήκει σε έναν φορέα ή οργανισμό (σύλλογο, σωματείο ή οργάνωση), ο οποίος επιθυμεί μέσω του συνεδρίου να επιτύχει ενημέρωση, επιμόρφωση και επικοινωνία, τόσο των του όσο και ευρύτερων κοινωνικών, επαγγελματικών και άλλων ομάδων. Στην ανάλυση αυτού του μέρους ο φορέας αυτός θα ονομάζεται Φορέα οργάνωσης. Το διοικητικό συμβούλιο αυτού του οργανισμού, σταθμίζοντας μια σειρά παραγόντων, αποφασίζει να προχωρήσει στη διοργάνωση ενός συνεδρίου και εκλέγει μια ειδική επιτροπή, που ονομάζεται Οργανωτική Επιτροπή του συνεδρίου, στην οποία και αναθέτει την υλοποίηση της διοργάνωσης. Η οργανωτική επιτροπή επιλέγει έναν Επαγγελματία Διοργανωτή Συνεδρίων, στον οποίο αναθέτει, έναντι αμοιβής, τη διοργάνωση, κρατώντας τον έλεγχο και την εποπτεία του όλου εγχειρήματος (Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου, 2007).

Η οργανωτική επιτροπή είναι ο ενδιάμεσος μεταξύ του επαγγελματία διοργανωτή και του φορέα διοργάνωσης του συνεδρίου, αναφερόμενος διαρκώς σε αυτόν σε όλη τη διάρκεια αλλά και μετά την ολοκλήρωση του εγχειρήματος. Ο φορέας διοργάνωσης να υπεύθυνος τόσο για την επιλογή του χρόνου και του τόπου διοργάνωσης του συνεδρίου, όσο και για τις βασικές κατευθύνσεις, τις σχετικές με το περιεχόμενο του. Η εξειδίκευση του περιεχομένου και η σύνθεση του προγράμματος του συνεδρίου αποτελεί ευθύνη της οργανωτικής επιτροπής (Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου, 2007).

Ο επαγγελματίας διοργανωτής υλοποιεί τη διοργάνωση χρησιμοποιώντας μια σειρά επαγγελματιών, που συνολικά χαρακτηρίζονται ως Προμηθευτές και διαφοροποιούνται ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε διοργάνωσης. Επίσης υλοποιεί τις λεπτομέρειες του περιεχομένου του συνεδρίου, των τυχόν εκθεσιακών εκδηλώσεων κατά τη διάρκεια του, καθώς και θέματα μετακίνησης, διαμονής και διατροφής των συνέδρων και των συνοδών, σύμφωνα με το σχεδιασμό και τις επιθυμίες της οργανωτικής επιτροπής. Έργο του διοργανωτή είναι η προσέλκυση, η κινητοποίηση και ο συντονισμός όλων των ενδιαφερομένων για το συνέδριο, που μπορεί να είναι πάρα πολλοί: οι σύνεδροι, τα συνοδά μέλη, οι χορηγοί, οι διάφορες εταιρείες που ενδιαφέρονται να χρησιμοποιήσουν

την εκδήλωση για την προώθηση των προϊόντων και των υπηρεσιών τους, οι ομιλητές και σειρά άλλων ομάδων ατόμων κατά περίπτωση. Το τελικά παραγόμενο προϊόν, το Συνέδριο, διατίθεται από τον διοργανωτή σε μια ετερόκλητη ομάδα ατόμων και επιχειρήσεων, που καλούνται συνολικά Αγοραστές (Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου, 2007).

3.2 Αγορά Συνεδριακού Τουρισμού

Τα συνέδρια (και οι εκθέσεις) αποτελούν όντως έναν από τους δυναμικότερα αναπτυσσόμενους κλάδους του Τουρισμού. Ως αναπτυξιακή επιλογή και κατεύθυνση αναφέρονται πάντα τόσο από τους εκπροσώπους του Τουριστικού Τομέα όσο και από τις εκάστοτε πολιτικές ηγεσίες. Όμως, οι μεμονωμένες προσπάθειες ανάπτυξης των συνεδρίων και των εκθέσεων εκ μέρους του ιδιωτικού τομέα συνήθως δεν έχουν αντίστοιχη υποστήριξη από το δημόσιο τομέα, παρά τη ρητορική πλειοψηφία του τελευταίου για τη σημασία του κλάδου (Δρακόπουλου, 2008).

Η Ελλάδα συνολικά σαν τουριστικός προορισμός βρίσκεται τα τελευταία χρόνια ανάμεσα στους 15 σημαντικότερους στον κόσμο. Δυστυχώς, δεν επιτυγχάνει αντίστοιχη κατάταξη σαν συνεδριακός-εκθεσιακός προορισμός. Παρόλο που η χώρα μας ικανοποιεί σε μεγάλο βαθμό ορισμένες από τις βασικές προϋποθέσεις, όπως είναι οι κλιματικές συνθήκες και το μείγμα προϊόντος (ο Συνεδριακός Τουρισμός μπορεί να συνδυάσει αναψυχή, πολιτιστική δραστηριότητα κ.ά.), μέχρι σήμερα ο Ελληνικός Τουρισμός έχει εκμεταλλευτεί σε ένα μικρό ποσοστό τις δυνατότητες της χώρας ως συνεδριακού προορισμού (Δρακόπουλου, 2008).

Σύμφωνα με τα στοιχεία της IPK, το μερίδιο της Ελλάδας στην κατηγορία conference/congress/seminar είναι μικρότερο του 0,5% στις αγορές της Μεγάλης Βρετανίας, Γερμανίας, Ιταλίας, Ολλανδίας, Γαλλίας, Αυστρίας και Ελβετίας και μόνο στην αγορά της Σουηδίας φτάνουμε το 2%. Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της ICCA, εκτιμάται ότι η Ελλάδα κατέχει περίπου το 1,9% της παγκόσμιας αγοράς, όταν μια πόλη - όχι χώρα- όπως η Βιέννη κατέχει μερίδιο πάνω από 2,5%. Γιατί συμβαίνει αυτό; Μας λείπουν οι υποδομές, είναι η συνήθης δικαιολογία, μας λείπει και το Marketing, θα μπορούσε να συμπληρώσει κάποιος. Όταν αναφερόμαστε στις υποδομές, αναφερόμαστε προφανώς τόσο σε συνεδριακά-εκθεσιακά κέντρα όσο και στις μεταφορές, με προφανή έμφαση και σχεδόν αποκλειστικότητα στις αερομεταφορές (Δρακόπουλου, 2008).

Οι Υποδομές Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα

Στα συνεδριακά-εκθεσιακά κέντρα μπορούμε να διακρίνουμε σε γενικές γραμμές την εντός ξενοδοχείων υποδομή, που είναι επαρκής ποσοτικά και ποιοτικά, καθώς και την υποδομή σε αυτόνομα συνεδριακά-εκθεσιακά κέντρα, των οποίων η επάρκεια αποτελεί ερωτηματικό συνδεδεμένο άμεσα με τις συνθήκες που επικρατούν στη διεθνή ζήτηση. Αυτό το τελευταίο έχει να κάνει κυρίως με το μέγεθος αυτών των κέντρων. Για πολλά χρόνια υπάρχουν απόψεις που θεωρούν αναγκαία την ύπαρξη μεγάλων συνεδριακών κέντρων στη χώρα μας (δυναμικότητας για 10.000 συνέδρους και περισσότερους). Όμως, περισσότερο από το 90% των διεθνών συνεδρίων δε συγκεντρώνει πάνω από 2.000 συνέδρους. *Γιατί λοιπόν να στοχεύουμε στο 7% της αγοράς και να ανταγωνιστούμε άλλα κέντρα που βρίσκονται σε πόλεις με εξαιρετικές αεροπορικές συνδέσεις και να μη δώσουμε έμφαση στο 93% της αγοράς, για το οποίο ήδη διαθέτουμε καλή κτιριακή υποδομή;*

Συνεπώς, δεν είναι θέμα κτιρίων, αλλά κυρίως αερομεταφορών και Μάρκετινγκ ή, καλύτερα, απουσίας Μάρκετινγκ για το συγκεκριμένο προϊόν. Η απουσία πολιτικής αερομεταφορών επηρεάζει προφανώς το σύνολο του τουριστικού τομέα, αλλά «πονάει» περισσότερο το συνεδριακό-εκθεσιακό κομμάτι. Εάν δεν προχωρήσουμε στο σχεδιασμό μιας πολιτικής μεταφορών που θα εξασφαλίζει απευθείας πτήσεις στους κύριους τουριστικούς προορισμούς μας, τότε είναι μάλλον βέβαιο ότι θα περιοριστούμε στην ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού μόνο στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη-Χαλκιδική.

Το Μάρκετινγκ του Ελληνικού Συνεδριακού Τουρισμού

Τα συνέδρια είναι και αυτά προϊόντα που πρέπει να τα προσεγγίσουμε με μια αυτοτελή πολιτική Μάρκετινγκ, όπου προφανώς θα περιλαμβάνεται η διαμόρφωση και η προώθησή τους. Το μάρκετινγκ του Συνεδριακού Τουρισμού μέχρι σήμερα εξαντλείται σε κάποιες άστοχες διαφημιστικές προσπάθειες χωρίς καμία προϊόντική υποστήριξη. Εξάλλου, η Ελλάδα είναι μία από τις λίγες τουριστικά προηγμένες χώρες που δε διαθέτει conventions bureau και μάλλον ευχαριστημένοι θα πρέπει να είμαστε με ό,τι έχει επιτευχθεί με τις λίγες αξιόλογες έως εξαιρετικές, πλην όμως μεμονωμένες και ασυντόνιστες, προσπάθειες του ιδιωτικού τομέα (Δρακόπουλου, 2008).

Ο ΣΕΤΕ (Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων) έχει πολλές φορές τονίσει τη σημασία της ανάπτυξης του Συνεδριακού Τουρισμού. Στις μελέτες του για τη

διαμόρφωση του χαρτοφυλακίου του ελληνικού τουριστικού προϊόντος αξιολόγησε θετικά την ελκυστικότητα και την ανταγωνιστικότητα του Συνεδριακού Τουρισμού και συνεχίζει να υποστηρίζει ότι απαιτείται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ανάπτυξή του. Αυτό που χρειάζεται είναι να αντιμετωπίσουμε το συνεδριακό προϊόν στο πλαίσιο της ανάπτυξης του χαρτοφυλακίου του Ελληνικού Τουρισμού και ενταγμένο σε μια λογική product management (Δρακόπουλου, 2008).

3.30 Ρόλος του Φορέα Οργάνωσης

Ο φορέας διοργάνωσης ενός συνεδρίου αποφασίζει την πραγμάτωση του και έχει την τελική ευθύνη για την επιτυχία του, άσχετα αν σε κάποιες φάσεις τη μεταβιβάζει σε εξουσιοδοτημένα όργανα, τα οποία συνεχώς οφείλει να εποπτεύει. Οι φορείς διακρίνονται με διάφορους τρόπους:

- ανάλογα με την υπόστασή τους, όπως χαρακτηρίζεται από τη νομική μορφή τους,
- ανάλογα με το χαρακτήρα και την εμβέλεια τους, εθνική ή διεθνή και
- ανάλογα με το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους και τον επιχειρησιακό ή μη χαρακτήρα της λειτουργίας τους.

Ένας φορέας είναι δυνατόν να ανήκει σε περισσότερες από μια κατηγορίες. Διδακτικά, πάντως, οι φορείς διοργάνωσης ενός συνεδρίου συνηθίζεται να διακρίνονται σε κερδοσκοπικούς και μη. Οι πρώτοι μπορεί να είναι σύλλογοι, σωματεία, επιμελητήρια, κρατικοί και υπερκρατικοί οργανισμοί, κοινωφελείς οργανισμοί, επιστημονικές ενώσεις, επιστημονικά τμήματα, καθώς και διάφορες επαγγελματικές οργανώσεις και, όπως είναι φυσικό, οι εκδηλώσεις που πραγματοποιούν έχουν τον ανάλογο χαρακτήρα. Οι δεύτεροι είναι εταιρείες και επαγγελματικές ενώσεις, ο επιχειρησιακός χαρακτήρας των οποίων και οι συγκεκριμένες ανάγκες τους προδικάζουν και το είδος των εκδηλώσεων που πραγματοποιούν και που είναι καθαρά ενδοεπιχειρησιακού χαρακτήρα. Από την άλλη πλευρά, ο σκοπός ενός συνεδρίου μπορεί να ανήκει σε μια ή περισσότερες από τις παρακάτω βασικές κατηγορίες:

- επιστημονικός,
- εκπαιδευτικός-επιμορφωτικός,
- ενημερωτικός και

- εμπορικός.

Με βάση τη διάκριση αυτή, τα συνέδρια μπορούν ευρέως να διακριθούν σε

- επιστημονικό,
- επαγγελματικά (περιλαμβάνονται τα συνδικαλιστικά) και
- εμπορικά.

Και σε αυτήν τη διάκριση, φυσικά, είναι προφανές ότι ο σκοπός ενός συνεδρίου μπορεί να είναι μεικτός: πράγματι, ένα εμπορικό, για παράδειγμα, συνέδριο μπορεί να στοχεύει ταυτόχρονα σε προβολή προϊόντων και πωλήσεις (εμπορικός σκοπός) αλλά και να επιδιώκει την ενημέρωση των συνέδρων (ενημερωτικός-επιμορφωτικός σκοπός) σε νέες τεχνικές πωλήσεων.

3.4 Ο Ρόλος της Οργανωτικής Επιτροπής

Ο φορέας διοργάνωσης του συνεδρίου, εκλέγει μια επιτροπή, στην οποία αναθέτει την οργάνωση του. Στην επιτροπή αυτή, που ονομάζεται Οργανωτική Επιτροπή, ορίζεται Πρόεδρος, Γραμματέας, Ταμίας και μέλη. Μπορεί να υπάρχουν ένας ή περισσότεροι Αντιπρόεδροι, όπως και Ειδικοί Γραμματείς, ανάλογα με το μέγεθος της διοργάνωσης. Η οργανωτική επιτροπή συγκροτείται από μέλη του οργανισμού, που θεωρούνται ικανά να φέρουν εις πέρας το σημαντικό αυτό έργο: μεταξύ τους, πάντως, ο ρόλος του προέδρου είναι συνήθως καταλυτικός.

Η οργανωτική επιτροπή εξουσιοδοτείται από το φορέα διοργάνωσης του συνεδρίου να συνάψει συμφωνίες με εξειδικευμένους επαγγελματίες διοργανωτές τέτοιων εκδηλώσεων και να πράξει ό,τι απαιτείται, ώστε να επιτύχει η οργάνωση του συνεδρίου. Η επιλογή επαγγελματία είναι η πλέον συνήθης πρακτική: για μικρά πάντως συνέδρια, χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις, είναι δυνατόν να γίνει προσπάθεια διοργάνωσης εκ των ενόντων, μέσω της οργανωτικής επιτροπής. Μολονότι η προσπάθεια αυτή μπορεί να είναι (σε κάποιες περιπτώσεις) επιτυχής, αυτό δεν μπορεί να έχει εφαρμογή σε μεσαίου και μεγάλου μεγέθους συνέδρια

Έργο της οργανωτικής επιτροπής είναι η επιλογή της Επιστημονικής Επιτροπής του συνεδρίου, η οποία είναι επιφορτισμένη με την κατάρτιση τόσο του επιστημονικού προγράμματος του συνεδρίου, όσο και των εργασιών-μελετών που θα παρουσιασθούν κατά τη διάρκεια του. Πρόεδρος της επιτροπής αυτής είναι συνήθως κάποιο μέλος της οργανωτικής επιτροπής, ώστε να εξασφαλίζεται η καλή επικοινωνία των δύο φορέων. Η επιστημονική επιτροπή, ανάλογα με τις ανάγκες, πλαισιώνεται από υποεπιτροπές, όπως η επιτροπή εγκρίσεως εργασιών, απονομής βραβείων κ.λπ. Η αρτιότητα του επιστημονικού-επιμορφωτικού προγράμματος και η επιλογή εργασιών υψηλού επιπέδου αποτελούν σημαντικούς παράγοντες επιτυχίας ενός συνεδρίου.

Η οικονομική κάλυψη ενός συνεδρίου είναι ποικίλη: μπορεί να είναι από ίδια κεφάλαια, από χορηγίες, από τη συμμετοχή των συνέδρων, από πωλήσεις και από πολλές άλλες πηγές. Στο τέλος του συνεδρίου η οργανωτική επιτροπή υποχρεούται να συντάξει οικονομικό και οργανωτικό απολογισμό, τον οποίο και υποβάλλει στο φορέα διοργάνωσης του συνεδρίου.

3.5 Οι Διοργανωτές Συνεδρίων

Τη διοργάνωση ενός συνεδρίου συνήθως αναλαμβάνουν επαγγελματίες διοργανωτές, που ταυτόχρονα αναλαμβάνουν και τη συνολική ευθύνη για την ομαλή και επιτυχή έκβαση των εργασιών του. Η διοργάνωση, πάντως, ανάλογα με το μέγεθος, τις ανάγκες και τις οικονομικές δυνατότητες της εκδήλωσης, μπορεί να γίνει:

- από την ίδια την οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου.
- από τα συνεδριακά τμήματα των συνεδριακών κέντρων ή των μεγάλων ξενοδοχειακών επιχειρήσεων,
- από τμήματα μεγάλων ταξιδιωτικών οργανισμών, που ειδικεύονται σε οργάνωση συνεδριακών εκδηλώσεων και
- από επαγγελματίες διοργανωτές συνεδρίων.

Διοργανωτές συνεδρίου

Πηγή:

<http://www.congresspesede.gr/images/PROGRAMMA%2066ou%20SYNEDRIOU%20PESEDEsm.jpg>

3.6 Προμηθευτές Συνεδριακών Υπηρεσιών

Οι προμηθευτές παρέχουν σειρά υπηρεσιών, που σκοπό έχουν την άρτια διοργάνωση μιας συνεδριακής εκδήλωσης και καλύπτουν όλες τις πτυχές του γεγονότος: τη μετακίνηση, τη διαμονή, τους χώρους, τις κατασκευές, τον εξοπλισμό των αιθουσών και των χώρων, τη διατροφή και τη διασκέδαση και ψυχαγωγία των συνέδρων και των λοιπών συμμετεχόντων στην εκδήλωση. Αυτές ακριβώς τις υπηρεσίες χρησιμοποιεί και συντονίζει ο διοργανωτής, για την άρτια οργάνωση της συγκεκριμένης εκδήλωσης. Πιο αναλυτικά:

Αεροπορικές εταιρίες, αεροδρόμια και εταιρίες μεταφοράς και μετακίνησης των συνέδρων: Η μετακίνηση των συνέδρων, από και προς τον τόπο διεξαγωγής του συνεδρίου, αλλά και η μετακίνηση τους εντός του τόπου προορισμού, αποτελούν πολύ σημαντικές υπηρεσίες για την επιτυχία της συνεδριακής εκδήλωσης. Σχετικά με την *αεροπορική μετακίνηση*, οι υπηρεσίες αυτές αφορούν:

- τη συχνότητα των πτήσεων προς τον προορισμό.
- την ύπαρξη ικανοποιητικών συνεχόμενων πτήσεων προς τον προορισμό,
- τη διαθεσιμότητα των απαιτούμενων αεροπορικών θέσεων,
- τη δυνατότητα εξασφάλισης αναβάθμισης της θέσης στο αεροπλάνο και
- το επίπεδο των ναύλων.

Σχετικά με την παροχή υπηρεσιών των αεροδρομίων, αυτές κυρίως αφορούν:

- την απόσταση από την πόλη και την εύκολη πρόσβαση στον τόπο διαμονής.
- την ασφάλεια,
- τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων,
- την εξυπηρέτηση στην παραλαβή των αποσκευών και
- το φιλικό και εξυπηρετικό προσωπικό

Σχετικό με τις εταιρίες μεταφοράς και μετακίνησης των συνέδρων εντός του προορισμού (εταιρίες τουριστικών λεωφορείων, ταξί, ενοικιαζόμενα αυτοκίνητα, λιμουζίνες, κ.λπ.), οι παρεχόμενες υπηρεσίες αφορούν κυρίως τις μετακινήσεις από το αεροδρόμιο στο ξενοδοχείο και αντίστροφα, την πραγματοποίηση ξεναγήσεων και μονοήμερων εκδρομών και τις όποιες άλλες μετακινήσεις. Τα επιλεγέντα μέσα θα πρέπει

να είναι εξοπλισμένα με όλες τις σύγχρονες ανέσεις και επανδρωμένα με ικανούς επαγγελματίες.

Ξενοδοχεία και άλλοι χώροι διαμονής των συνέδρων: Η διαμονή, αποτελεί ένα σημαντικό όσο και απαραίτητο παράγοντα στην οργάνωση των συνεδρίων. Η σχέση των υπηρεσιών διαμονής με τη διοργάνωση των συνεδρίων είναι σχέση αλληλεπίδρασης, αφού:

- Ένα κατάλυμα μπορεί ταυτόχρονα να είναι και συνεδριακός χώρος: στην περίπτωση αυτή οι συνέδροι διευκολύνονται ιδιαίτερα, αφού δεν απαιτείται μετακίνηση, ενώ ελαχιστοποιείται και ο χρόνος προσέλευσης στις συνεδριακές αίθουσες.
- Η επιλογή καταλυμάτων διαφόρων κατηγοριών σε κοντινή απόσταση από το συνεδριακό χώρο είναι αναγκαιότητα: με τον τρόπο αυτό, ο σύεδρος έχει τη δυνατότητα επιλογής καταλύματος προσιτού κόστους.
- Συνεδριακό κατάλυμα δεν σημαίνει πάντοτε ξενοδοχείο: θα μπορούσε να είναι επίσης ένα κρουαζιερόπλοιο, ένας πύργος, κάποιες ιδιαίτερες ή παραδοσιακές οικίες, ακόμη και ενοικιαζόμενα δωμάτια.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, τα ξενοδοχεία ήταν και παραμένουν τα καταλύματα εκλογής για το συνέδρο και τα συνοδά πρόσωπα, αφού παρέχουν υψηλό επίπεδο υπηρεσιών και ανταποκρίνονται πλήρως στις ιδιαίτερες απαιτήσεις των μετεχόντων σε μια συνεδριακή εκδήλωση.

Συνεδριακοί χώροι: Η επιλογή του χώρου διεξαγωγής εξαρτάται από διάφορους παράγοντες: ένα επαγγελματικό συνέδριο μέσου μεγέθους, λ.χ. 300 ατόμων, μπορεί να πραγματοποιηθεί σε ξενοδοχείο αντί για συνεδριακό κέντρο, αφού το κόστος μετατροπής μίας αίθουσας του πρώτου μπορεί να είναι πιο οικονομική λύση από τη μετατροπή μιας αίθουσας του δεύτερου. Για την πραγματοποίηση ενός φοιτητικού συνεδρίου, μπορεί να επιλεγεί από το διοργανωτή ένα ξενοδοχείο 3 ή 4 αστέρων ή ένας πανεπιστημιακός χώρος, ενώ για ένα ιατρικό ή επιχειρηματικό συνέδριο επιβάλλεται να επιλεγεί ένα ξενοδοχείο πολυτελείας με συνεδριακή υποδομή, ένα συνεδριακό κέντρο ή ακόμη και ένα κρουαζιερόπλοιο. Όπως είναι φυσικό, κάθε περίπτωση αντιμετωπίζεται σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της και τις απαιτήσεις των διοργανωτών. Οι χώροι στους οποίους πραγματοποιούνται τα συνέδρια είναι, κατά κύριο λόγο:

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

- τα αυτόνομα συνεδριακά κέντρα,
- τα ξενοδοχεία με συνεδριακές υποδομές,
- οι πανεπιστημιακοί χώροι (συνήθως αμφιθέατρα),
- οι δημοτικές αίθουσες,
- τα κέντρα εκπαίδευσης διαφόρων οργανισμών και
- άλλοι ασυνήθεις και ιδιαίτεροι χώροι (όπως κρουαζιερόπλοια, πύργοι κ.λπ.).

Πηγή: (1) <http://www.astorhotel.gr/images/Alexandros.jpg>,

(2) <http://www.mbc.aueb.gr/Gallery/Αμφιθέατρο.jpg>

Επισιτιστικές Επιχειρήσεις: Η επιλογή της επιχείρησης παροχής επισιτιστικών υπηρεσιών εξαρτάται κυρίως από το χώρο διεξαγωγής του συνεδρίου. Όταν μια συνεδριακή εκδήλωση πραγματοποιείται σε ξενοδοχειακούς χώρους, τον επισιτισμό αναλαμβάνει συνήθως το ίδιο το ξενοδοχείο με το επισιτιστικό του τμήμα.

Κεφάλαιο Τέταρτο
Συνεδριακοί Χώροι

Κεφάλαιο Τέταρτο

Συνεδριακοί Χώροι

4.1 Συνεδριακές Αίθουσες & Χώροι Υποδοχής

Οι συνεδριακοί χώροι πρέπει να καλύπτουν τις ανάγκες του συνεδρίου στο μέγιστο δυνατό βαθμό και με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι ανάγκες αυτές αφορούν την ανάπτυξη:

- χώρων συνεδριάσεων (συσκέψεων, διαλέξεων, ομιλιών κ.λπ.),
- χώρων διαλείμματος και γραμματείας ("φουαγιέ").
- χώρων εκθέσεων
- χώρων συνεστιάσεων (δεξιώσεων, συγκεντρώσεων κ.λπ.).

Όλοι οι παροχείς συνεδριακών προσπαθούν να διαμορφώνουν σειρά τέτοιων ευέλικτων χώρων, ώστε να καθιστούν το προϊόν τους ελκυστικότερο για τη συνεδριακή αγορά.

Σύμφωνα με τους Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου (2007), ο επαγγελματίας διοργανωτής συνεδρίων οφείλει να καταγράφει και να αξιολογεί διαρκώς τους διαθέσιμους συνεδριακούς χώρους, για να έχει σαφή αντίληψη για τις δυνατότητες που έχουν, ώστε να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των διαφόρων συνεδρίων, ανάλογα πάντα με το μέγεθος και τις ιδιαιτερότητες τους και θα πρέπει να γνωρίζει καλά και τη δυνατότητα προσαρμογής των διαφόρων αιθουσών και των λοιπών χώρων που προσφέρουν οι διάφοροι παροχείς συνεδριακών χώρων με τον τρόπο αυτό, είναι σε θέση να δώσει τις κατάλληλες πληροφορίες και συμβουλές στο φορέα διοργάνωσης του συνεδρίου, για να ρυθμισθεί ανάλογα και το πρόγραμμα του συνεδρίου. Για κάθε συνέδριο, λοιπόν, πρέπει να προσδιορίζεται:

- Ο αριθμός των αιθουσών.
- Η χωρητικότητα των αιθουσών.
- Η δυνατότητα ανάπτυξης χώρων γραμματείας, για την υποδοχή, εγγραφή και εν γένει εξυπηρέτηση των συνέδρων, που επεκτείνονται ανάλογα με τις ανάγκες.

- Η δυνατότητα ύπαρξης ειδικών (μικρότερων) χώρων για συσκέψεις, προετοιμασία προβολών, αποθηκεύσεις υλικού και άλλες δραστηριότητες, ανάλογα με τις συνεδριακές ανάγκες.

Συνήθως η κύρια αίθουσα συνεδριάσεων διαθέτει σταθερή διάταξη καθισμάτων και μόνιμες ηχητικές και οπτικοακουστικές εγκαταστάσεις (βίντεο, προβολείς, αυτόματη μετάφραση κ.λπ.). Στις μέρες μας θεωρείται ότι κάθε αίθουσα, πρέπει να έχει δυνατότητα προσαρμογής, ώστε να εξυπηρετεί όλα τα είδη δραστηριοτήτων και δηλώσεων (Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου 2007).

Ανεξάρτητα, πάντως, από το κόστος, που αφορά την κατασκευή και τον εξοπλισμό ενός συνεδριακού χώρου, ειδικά για τα ξενοδοχεία ισχύει ότι ο συνεδριακός χώρος δεν πρέπει να αποστερεί τη μονάδα από ανάπτυξη άλλων τμημάτων και δραστηριοτήτων. Για το λόγο αυτό, σπάνια οι συνεδριακές εγκαταστάσεις των ξενοδοχείων είναι απομονωμένες. Οι συνεδριακοί χώροι ενός ξενοδοχείου, άσχετα με το εάν διαθέτουν μόνιμη εγκατάσταση ή όχι, θα πρέπει να τηρούν βασικές κατασκευαστικές αρχές, που συνίστανται σε (Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου 2007):

- Σωστή ένταξη των αιθουσών στην υπόλοιπη ξενοδοχειακή εγκατάσταση.
- Ύπαρξη βεστιαρίων, τουαλετών και προθαλάμου, για δημιουργία γραφείου υποδοχής ή και εγγραφής των συνέδρων.
- Δημιουργία χώρου υποδοχής (φουαγιέ), που να μπορεί να λειτουργήσει ως:
  - χώρος συγκέντρωσης και αναμονής.
  - χώρος σερβιρίσματος καφέ και αναψυκτικών και
  - χώρος πρόσβασης προς τις συνεδριακές αίθουσες και τον εκθεσιακό χώρο.
- Εύκολη και γρήγορη αποχώρηση από τις συνεδριακές αίθουσες, με τη δημιουργία των κατάλληλων εισόδων-εξόδων και διαδρόμων.
- Πρόβλεψη για σύστημα κλιματισμού και εξαερισμού του χώρου.
- Πυροπροστασία υψηλών προδιαγραφών.
- Κατάλληλη και σύγχρονη διακόσμηση.
- Σωστή επιλογή του μόνιμου και κινητού εξοπλισμού, καθώς και της επίπλωσης.
- Δυνατότητα αυξομείωσης του χώρου σε εμβαδόν, αλλά και εναλλαγής της χρήσης του.

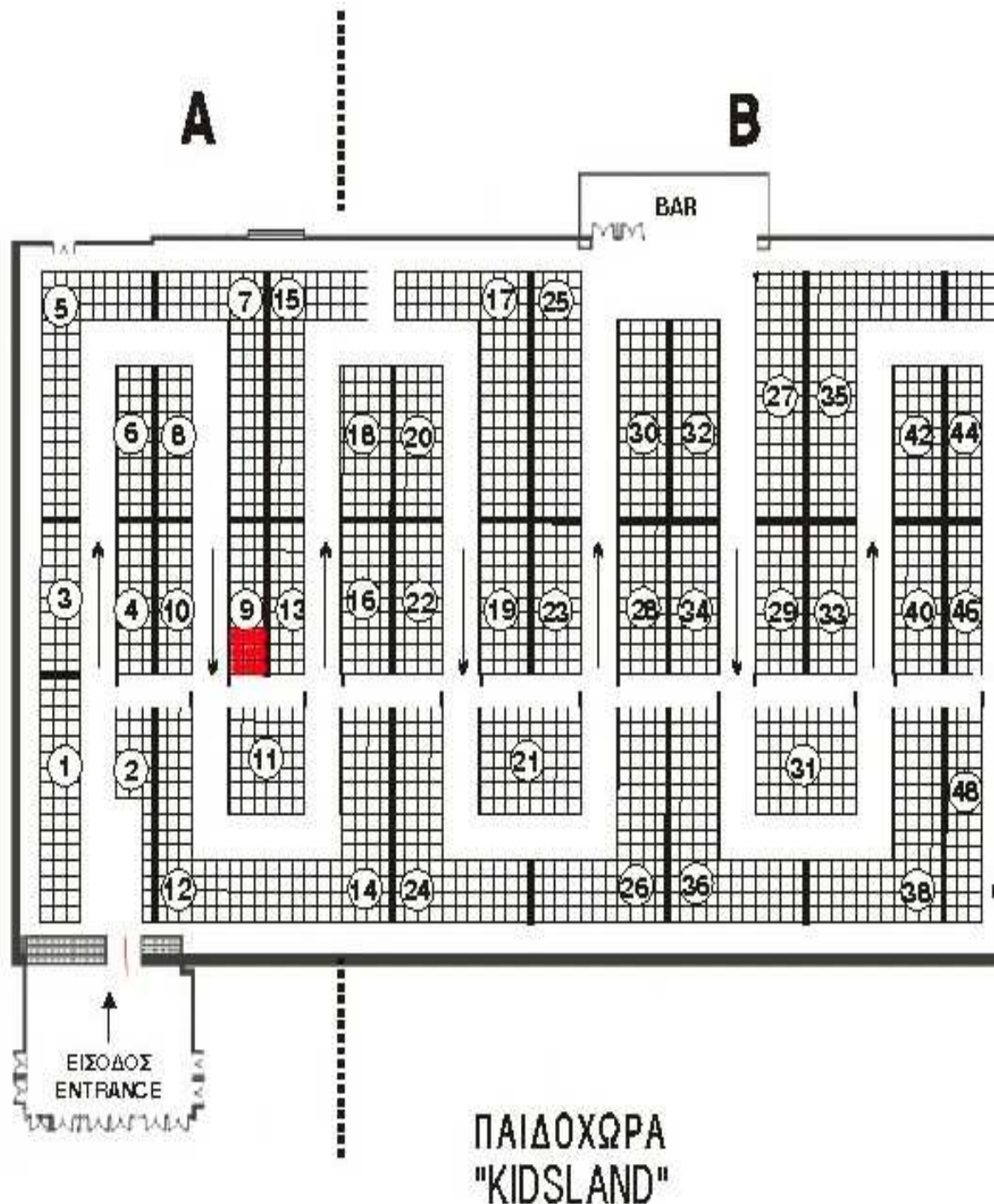
4.2 Εκθεσιακοί Χώροι

Σε περίπτωση που το συνέδριο περιλαμβάνει και έκθεση προϊόντων, αυτή θα πρέπει να γίνει σε χώρο κοντά στη συνεδριακή αίθουσα, με ευχερή πρόσβαση τόσο από αυτήν όσο και από το χώρο υποδοχής και εγγραφής των συνέδρων. Ο διοργανωτής οφείλει να γνωρίζει τις δυνατότητες αυτού του χώρου και συγκεκριμένα:

- τις διαστάσεις, την επιφάνεια αλλά και τον όγκο του,
- το φορτίο που μπορεί να δεχθεί το πάτωμα, κάτι που θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό όταν η έκθεση αφορά βαριά αντικείμενα (μηχανήματα, αυτοκίνητα κ.λπ.),
- τη δυνατότητα της χρήσης μέρους μόνον του αρχικώς διατιθέμενου χώρου, που επιτυγχάνεται με διακριτικό διαχωρισμό μέσω κινητών χωρισμάτων,
- διάφορες παροχές, όπως τηλεφωνική σύνδεση, σύνδεση με το Διαδίκτυο, διανομείς ηλεκτρικής ενέργειας, επαρκή φωτισμό, κλιματισμό κ.λπ.

Τα αυτόνομα συνεδριακά κέντρα έχουν, από την κατασκευή τους, προβλέψει χώρους για την ανάπτυξη εκθέσεων, ανάλογα φυσικά και με το μέγεθος του συνεδριακού κέντρου. Τα περισσότερα ξενοδοχεία έχουν περιορισμένες δυνατότητες σε αυτόν τον τομέα, προσπαθούν όμως πάντοτε να κάνουν τις απαραίτητες διευθετήσεις ώστε, παράλληλα με τη συνεδριακή εκδήλωση, να είναι δυνατόν να φιλοξενηθούν και εκθέσεις, αφού αυτές αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων. Για την καλύτερη δυνατή διοργάνωση μιας έκθεσης, ο διοργανωτής του συνεδρίου συνεργάζεται στενά με τους εκθέτες, τους οποίους έχει επακριβώς ενημερώσει για τις διαστάσεις και τις δυνατότητες του εκθεσιακού χώρου. Εάν δεν καλύπτονται οι ανάγκες των εκθετών, τους προτείνονται εναλλακτικές λύσεις σε εφαιπόμενους χώρους, υπαίθριους ή στεγαζόμενους. Φυσικά, επιθυμητό από όλους είναι, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με ένα συνέδριο να είναι κάτω από μία ενιαία "στέγη". Ο διοργανωτής, επίσης, συνεργάζεται και με διακοσμητές, που διαμορφώνουν και κοσμούν κατάλληλα το χώρο, ώστε να εκπληρώνει τις συγκεκριμένες απαιτήσεις. Ταυτόχρονα, καθορίζει τη συνολική διάρκεια χρήσεως των εκθεσιακών χώρων, καθώς και λεπτομέρειες σχετικά με την προσέλαση των συνέδρων σε αυτούς, μέσω διαδρομής που θα έχει κατάλληλα σημανθεί.

Στους επισκέπτες, για την καλύτερη ενημέρωση και εξυπηρέτησή τους, χορηγείται σχεδιάγραμμα με τους χώρους αριθμημένους και πίνακας με το όνομα του εκθέτη και τον αριθμό του περιπτέρου.

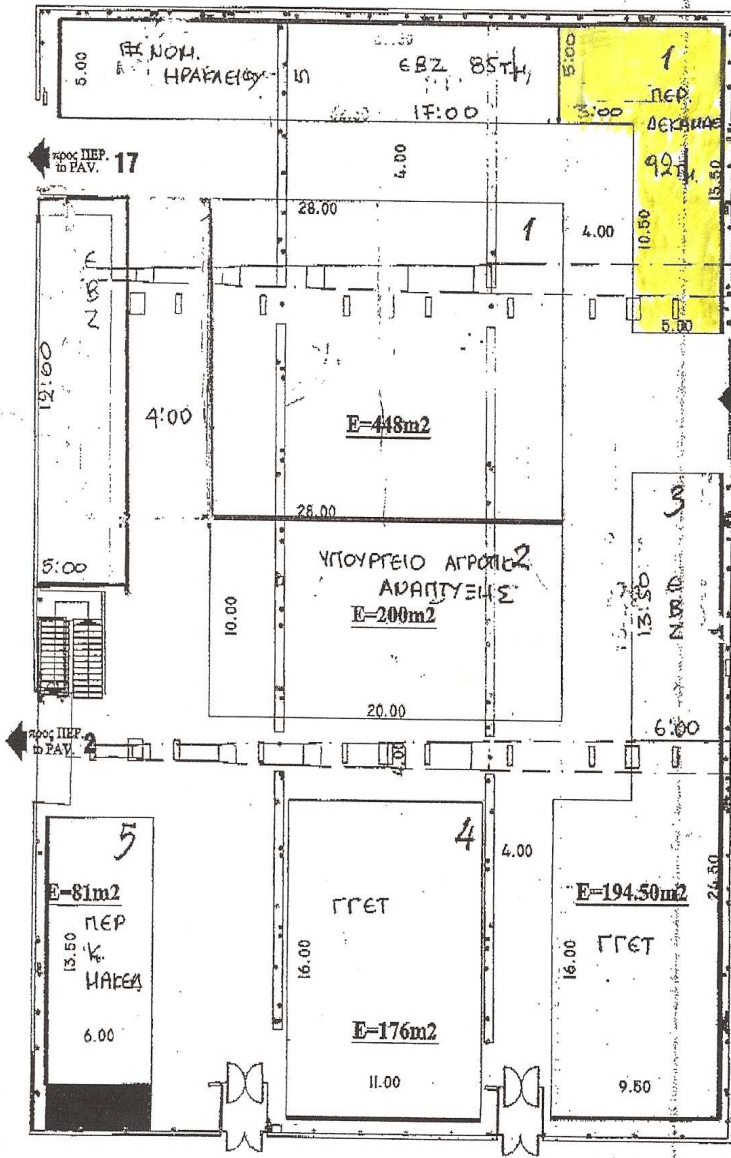

Σχεδιάγραμμα Έκθεσης 1

Πηγή: http://www.ecobaby.gr/images/we/mellousa_mama2.jpg

HELEXPO
74η ΔΕΘ
5-13/09/2009
ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ 3 PAVILION
ΙΣΟΓΕΙΟ 3 GROUND FLOOR
ΚΑΙΜΑΚΑ 1:200
SCALE

TECHNICAL DETAILS

- HOUSING FOR WATER SUPPLY & SEWERAGE
- HOUSING FOR ELECTRIC POWER
- ELECTRICAL BOXES
- FIRE EXTINGUISHER
- TELEPHONE LINES
- ELECTRICAL POWER OUTLET
- TELEPHONE CONNECTOR

max HEIGHT 6.00m

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟΥ
 ΓΚΑΜΑΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
 (GAMANIS DIMITRIOS)
 ΤΗΛ. 2316/291285
 6979/331061
 FAX 2316/291892

ΕΙΣΟΔΟΣ
 ΕΚΣΕΜΑΤΩΝ
 EXHIBITS
 ENTRANCE

ΚΤΙΡΙΟ Νο 3
 ΙΣΟΓΕΙΟ
 ΚΑΙΜΑΚΑ 1:200
 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΤΙΡΙΟΥ
 ΣΙΔΗΡΟΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΗΛΕΚ. 380/220
 ΩΦ. ΕΜΒΑΔΟ 1803.00 IM2
 ΥΨΟΣ : 8.00m
 ΗΛΕΚ. ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙ
 ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΕΣ ΦΩΛΙΕΣ
 ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΕΣ

- ▶ ΠΡΙΖΑΔΕΗ
- ▶ ΠΡΙΖΑΔΕΗ 1
- ▶ ΠΡΙΖΑΟΤΕ
- ♦ ΔΙΑΚΟΠΤΗΣ
- ♦ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ
- ΦΡΕΑΤΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ
- ΦΡΕΑΤΙΟ ΔΕΗ
- ΦΡΕΑΤΙΟ ΝΕΡΟΥ
- ΦΡΕΑΤΙΟ ΝΕΚΡΟΥ
- ΦΡΕΑΤΙΟ ΟΤΕ
- ΦΡΕΑΤΙΟ ΟΤΕ-ΝΕΡΟΥ
- ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΗ
- ΠΑΡΟΧΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ
- ΠΑΡΟΧΗ ΡΕΥΜΑΤΟΣ
- ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ
- ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΘΑΛΑΜΟΣ
- ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΦΩΛΙΑ

Σχεδιάγραμμα Έκθεσης Helexpo

Πηγή: http://www.eydamth.gr/CMS/lib/articles/ArticleID_345/Katopsi_PeripteroDETHNo74.jpg

4.3 Χώροι Συνεδριάσεως

Οι χώροι συνεστιάσεων μπορεί να είναι είτε οι ίδιες οι συνεδριακές αίθουσες, μετά από κατάλληλη διαμόρφωση, είτε γειτονικοί μόνιμοι χώροι. Η ύπαρξη πίστας χορού, ιδιαίτερα σε αίθουσες που είναι στρωμένες με μοκέτα, προφανώς είναι απαραίτητη. Οι συναρμολογούμενες πίστες αποτελούνται από κομμάτια πλακών, που συνδέονται εύκολα και δεν καταλαμβάνουν μεγάλο χώρο στην αποθήκευσή τους. Τα τραπέζια που συνήθως χρησιμοποιούνται είναι κυκλικά, τόσο για εκδήλωση καθημένων όσο και για μπουφέ. Για την έκθεση των εδεσμάτων σε μπουφέ χρησιμοποιούνται επιμήκη τραπέζια, με πρόβλεψη "ροής" των συνέδρων, για την καλύτερη εξυπηρέτησή τους.

Χώρος Συνεδρίασης

Πηγή: http://www.zeus.gr/store/images/hotels/56/conference/155_candia_maris-Banqueting..jpg

4.4 Διαρρύθμιση και Διάταξη των Χώρων

Ο προγραμματισμός των συνεδριακών δραστηριοτήτων, συνήθως, καθορίζεται από τον αριθμό των διατιθεμένων αιθουσών. Η κάθε αίθουσα είναι κατάλληλα διαμορφωμένη, ώστε να μπορεί να λειτουργεί μεμονωμένα, αλλά και να ενώνεται με τις υπόλοιπες, εάν απαιτείται: αυτή η διαμόρφωση των αιθουσών συμβάλλει ώστε το συνεδριακό κέντρο ή το ξενοδοχείο να μπορεί να ελίσσεται κατά περίπτωση. Με τον τρόπο αυτό, το ξενοδοχείο οργανώνει είτε πολλές μικρές εκδηλώσεις σε πολλές αίθουσες, αξιοποιώντας κάποιες από αυτές (ή όλες) συγχρόνως, είτε πραγματοποιεί μια κεντρική εκδήλωση σε μια μεγάλη (ενιαία) αίθουσα. Μία μεγάλη αίθουσα, με κατάλληλα διαχωριστικά και καλή ηχομόνωση, πρέπει να μπορεί να διαιρεθεί σε μικρότερες, ώστε να εξυπηρετήσει περισσότερα μικρότερα και εκδηλώσεις. Πρέπει να μπορεί επίσης να φιλοξενήσει και συνέδρια που

συνδυάζονται με εκθέσεις, όπως τα ιατρικά, οπότε απαιτείται άλλη διαίρεση της αίθουσας, ώστε να διατίθεται χώρος τόσο για το συνέδριο όσο και για την έκθεση.

Γενικά, οι συνεδριακοί χώροι είναι με τέτοιο τρόπο κατασκευασμένοι, ώστε να μπορούν να εξυπηρετούν διαφόρων ειδών εκδηλώσεις. Για το λόγο αυτό, σπάνια διαθέτουν αμφιθεατρικό σχήμα, αφού κάτι τέτοιο θα καθιστούσε αδύνατη τη διοργάνωση μιας άλλου είδους εκδήλωσης πλην της συνεδριακής και, άρα, θα αποτελούσε μείζονα περιορισμό για την επιχείρηση. Σπάνια επίσης διαθέτουν υπερυψωμένα μέρη.

Οι χώροι, λοιπόν, είναι επίπεδοι, με δυνατότητα επιλογής διαφορετικών διατάξεων καθισμάτων και τραπεζιών, ανάλογα με τις ανάγκες του συνεδρίου. Κάθε διάταξη εξαρτάται από το μέγεθος, το είδος και τις ανάγκες του συνεδρίου, σε συνδυασμό με το μέγεθος της διατιθέμενης αίθουσας. Κατά τη διαμόρφωση μιας αίθουσας απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή, ώστε αφενός ο χώρος να είναι λειτουργικός και αφετέρου να διασφαλίζεται η σωστή και εύκολη μετακίνηση των συμμετεχόντων. Παραδείγματα διάταξης των διατιθέμενων αιθουσών με καθίσματα και τραπέζια παρουσιάζονται στη συνέχεια.

4.5 Διευθέτηση χώρων με καθίσματα

Η διευθέτηση του συνεδριακού χώρου με καθίσματα (καρέκλες, αλλά και καρεκλο-πολυθρόνες ή πολυθρόνες) εξαρτάται από το μέγεθος, το είδος και το πρόγραμμα του συνεδρίου, σε συνδυασμό με το μέγεθος της διατιθέμενης αίθουσας. Τα καθίσματα χρησιμοποιούνται τόσο όταν οι σύνεδροι είναι πολλοί, γιατί εξοικονομούν χώρο, όσο και όταν ο χώρος είναι μικρός, γιατί δημιουργούν πιο οικεία και ζεστή ατμόσφαιρα.

Οι βασικές διατάξεις, που θα περιγραφούν στη συνέχεια, είναι γνωστές σαν διατάξεις θεατρικού τύπου ή διατάξεις ακροατηρίου. Σε αυτές τις διατάξεις πρέπει να δημιουργούνται διάδρομοι προσπέλασης: όταν φιλοξενούνται πάνω από 400 σύνεδροι, οι διάδρομοι θα πρέπει να έχουν πλάτος περί τα δύο μέτρα, ενώ για λιγότερους από 400 συνέδρους επαρκεί το ενάμισι μέτρο. Ακόμα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν ότι:

- Η απόσταση μεταξύ διπλανών καθισμάτων πρέπει να είναι τουλάχιστον 5 cm. Είναι ευνόητο ότι όταν χρησιμοποιούνται καρεκλο-πολυθρόνες ή πολυθρόνες, το διάστημα θα πρέπει να φθάνει τα 10 cm.

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

- Η απόσταση ενός καθίσματος από το μπροστινό του πρέπει να είναι 85cm, από κέντρο σε κέντρο καθίσματος.
- Η πρώτη σειρά καθισμάτων πρέπει να απέχει τουλάχιστον 1,80 ιη από την μπροστινή πλευρά της εξέδρας ή την πλευρά του τραπεζιού των "επικεφαλής".

Εκτός από τις διατάξεις κλασικού θεατρικού τύπου, όπου τα καθίσματα τοποθετούνται σε ευθεία, υπάρχουν και παραλλαγές τύπων, όπως:

- ο ημικυκλικός,
- ο κυκλικός και
- ο σχήματος V.

Ανάλυση Τύπων

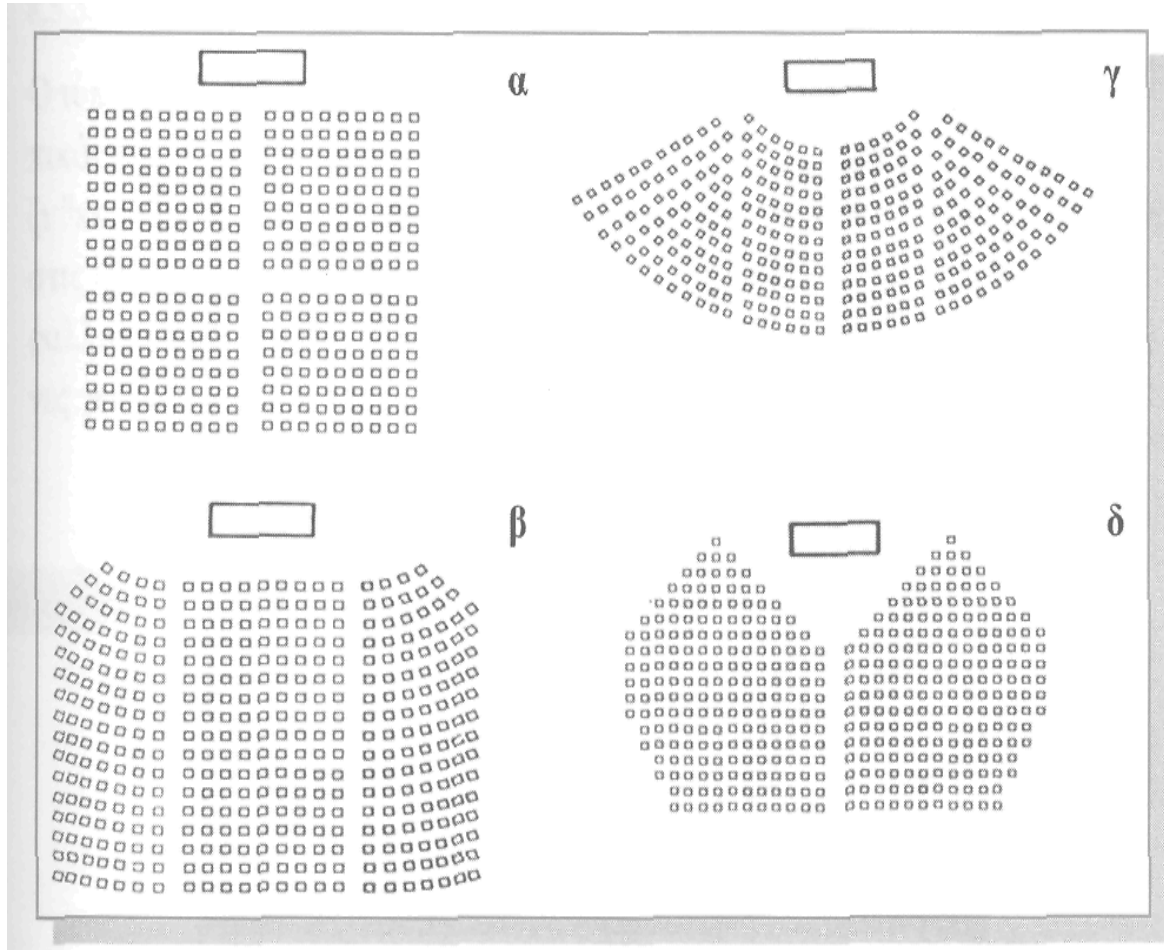
Κλασικός θεατρικός τύπος: Χαρακτηρίζεται από τη διάταξη των καθισμάτων σε ευθείες, με την πρώτη σειρά να απέχει από την εξέδρα τουλάχιστον 1,80cm. Η διάταξη αυτή αξιοποιεί στο έπακρο τον υπάρχοντα χώρο, ενώ ισχύουν όσα προαναφέρθηκαν για τις αποστάσεις και τους διαδρόμους.

Ημικυκλικός θεατρικός τύπος: Ο κεντρικός κορμός της διάταξης των καθισμάτων είναι σε ευθείες γραμμές. Στις πλευρές, η διάταξη των καθισμάτων είναι κυκλική. Οι πρώτες σειρές καθισμάτων πρέπει να απέχουν από την εξέδρα 3,70 cm, ενώ τα διαστήματα και οι αποστάσεις είναι τα ίδια με τον κλασικό θεατρικό τύπο. Οι διάδρομοι προσπέλασης απαιτούν μικρότερο πλάτος από τον κλασικό θεατρικό τύπο. Ο ημικυκλικός τύπος, λόγω απώλειας του διαθέσιμου πλευρικού χώρου, δεν χρησιμοποιείται συχνά.

Κυκλικός θεατρικός τύπος: Σε αυτόν, η διάταξη των καθισμάτων διακόπτεται από περισσότερους διαδρόμους προσπέλασης, κάθετους προς την εξέδρα, που βρίσκεται στο κέντρο του χώρου, ενώ δεν υπάρχει αναγκαιότητα για οριζόντιους διαδρόμους. Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι ίδιες αποστάσεις, διαστήματα και αριθμητικά δεδομένα που ισχύουν και για τον ημικυκλικό τύπο. Λόγω σημαντικής απώλειας χώρου, ούτε και αυτή η διάταξη χρησιμοποιείται συχνά.

Διάταξη σχήματος V: Όπως και οι προηγούμενοι δύο τύποι διατάξεων (ημικυκλικός και κυκλικός), η διάταξη τύπου V δεν παρέχει δυνατότητα για απόδοση του μεγαλύτερου

δυνατού αριθμού καθισμάτων σε τετραγωνισμένο ή ορθογώνιο χώρο. Οι τύποι αυτοί χρησιμοποιούνται μόνον όταν υπάρχουν ιδιαιτερότητες στο χώρο, π.χ. όταν το σχήμα του είναι τριγωνικό ή τραπέζιο. Κατά τα λοιπά, ισχύει ό,τι και για τους δύο προηγούμενους τύπους.

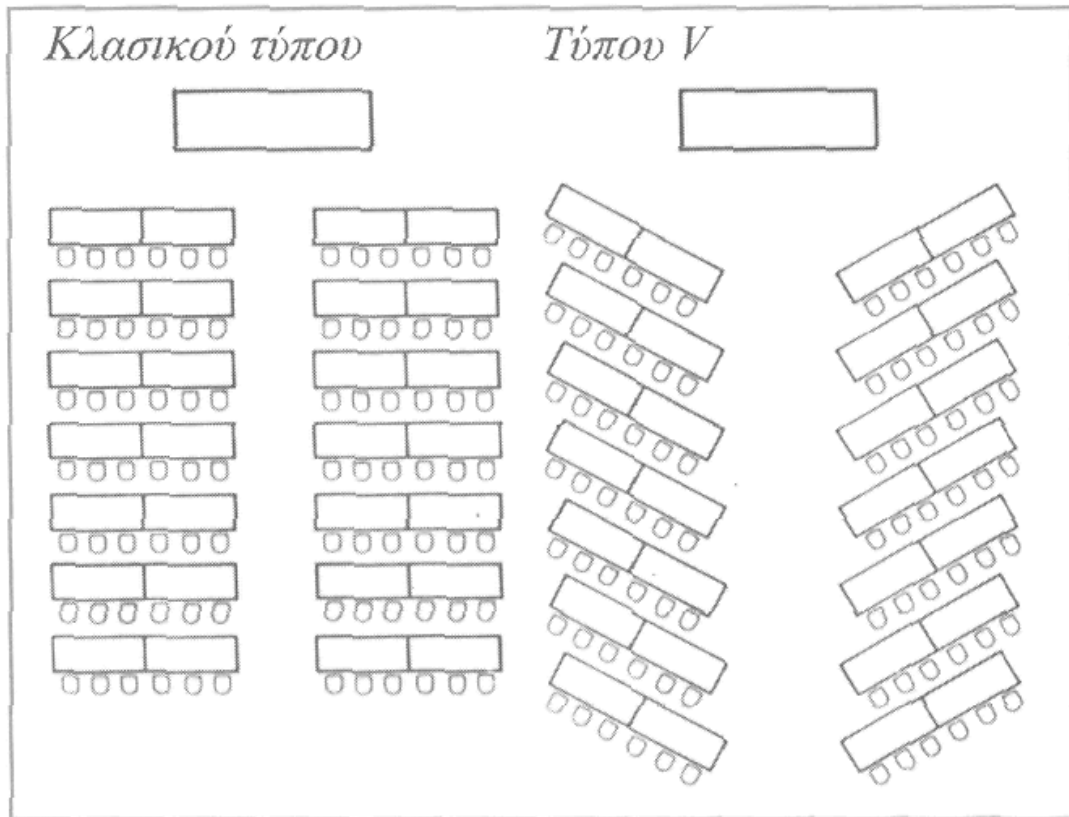
Διάταξη χώρων με καθίσματα

Πηγή: Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου (2007)

4.6 Διευθέτηση χώρων με έδρανα

Τα έδρανα έχουν πλάτος 45-46 cm και η χρήση τους παρέχει μεγαλύτερη άνεση απ' ό,τι τα καθίσματα. Θα πρέπει και εδώ, όπως και στη διαρρύθμιση με καθίσματα, να δημιουργούνται διάδρομοι προσπέλασης, που να έχουν όμως μεγαλύτερο πλάτος. Η απόσταση εδράνων διαφορετικών σειρών (μπροστά-πίσω) θα πρέπει να είναι 1,00-1,10 cm, ενώ η απόσταση της πρώτης σειράς των εδράνων από την εξέδρα πρέπει να είναι 2,50-3,50 cm. Η χρήση των τραπεζιών - εδράνων παρέχει μικρή απόδοση του χώρου, αφού χρησιμοποιούνται μόνον από τη μια πλευρά τους, διευκολύνει όμως πολύ τους συνέδρους, ιδίως όταν απαιτείται η τήρηση σημειώσεων. Η διάταξη χρησιμοποιείται σε συνέδρια με μικρό αριθμό συμμετεχόντων και είναι γνωστή σαν κλασικού τύπου.

Παραλλαγή της διάταξης κλασικού τύπου είναι η διάταξη V. Πρόκειται για διάταξη που περιορίζει ακόμα περισσότερο την απόδοση του χώρου, συνεισφέρει όμως στην καλύτερη οπτική επαφή και αλληλεπίδραση των συνέδρων. Για το λόγο αυτό χρήσιμο-ποιείται σε ειδικές συγκεντρώσεις, όπως οι επιχειρηματικές, που απαιτούν ευρεία συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Διάταξη κλασικού τύπου και τύπου V.

Πηγή: Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου (2007)

4.7 Διευθέτηση χώρων με τραπέζια

Συνήθως χρησιμοποιούνται τυπικά τραπέζια πλάτους 76 cm. Για τα τραπέζια αυτά υπάρχουν πολλοί τρόποι διάταξης, που ποικίλλουν ανάλογα με τις ανάγκες και το διαθέσιμο χώρο. Η χρήση τραπεζιών σε συνέδρια μικρού αριθμού ατόμων δίνει ατμόσφαιρα συνοχής και σχετικής οικειότητας. Οι πλάτες των καθισμάτων πρέπει να απέχουν από τον τοίχο ή από οποιαδήποτε άλλα εμπόδια ή καθίσματα περίπου 1-1,30 cm, ώστε να είναι πιο εύκολη η προσπέλαση τους από τους συνέδρους.

Σχηματικός τύπος Π

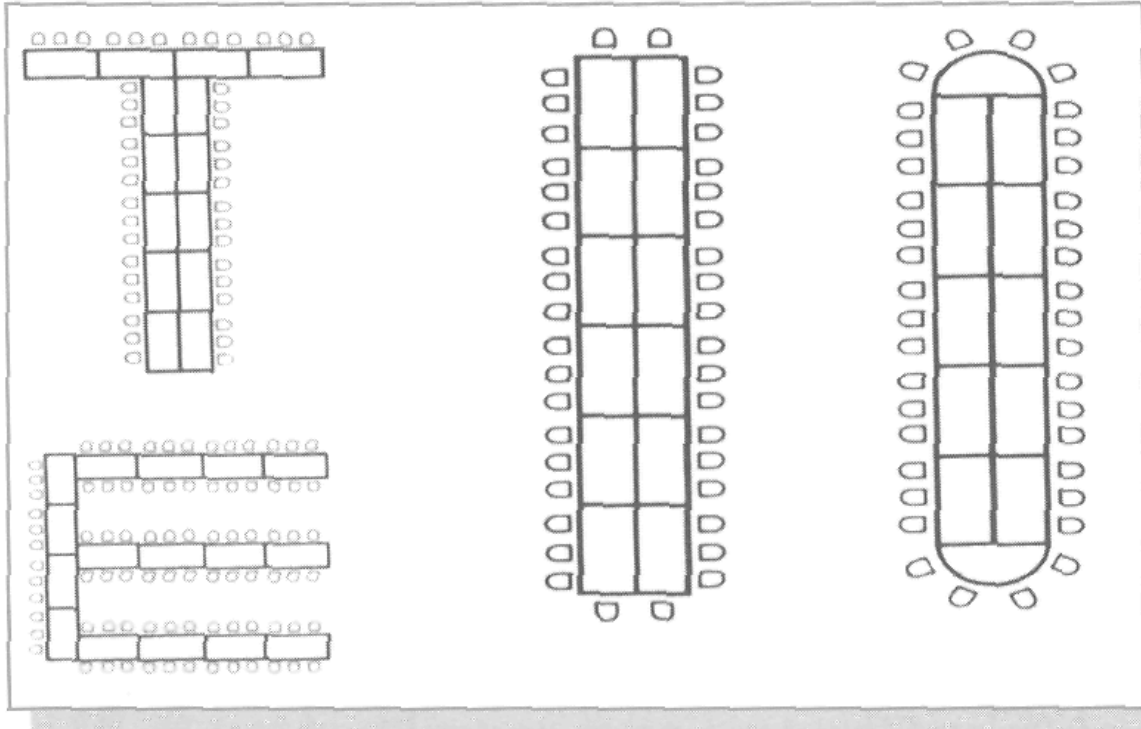
Είναι ο πιο συνηθισμένος σχηματικός τύπος. Χρησιμοποιείται κυρίως για συνέδρια 60-70 ατόμων, ενώ ο απαραίτητος διαθέσιμος χώρος για κάθε άτομο πρέπει να είναι περίπου 60 cm. Στα τραπέζια της "κεφαλής" δεν τοποθετούνται καθίσματα. Παραλλαγή του τύπου Π θεωρείται ο τύπος πέταλο όπου το επικεφαλής τραπέζι, όταν υπάρχει, τοποθετείται στον κενό χώρο μπροστά από το υ. Στον τύπο υ τα καθίσματα τοποθετούνται εξωτερικά.

Ο τύπος του κλειστού Π

Ο τύπος αυτός χρησιμοποιείται όταν υπάρχει επιθυμία να παραμερισθεί η τυπικότητα, εφόσον η ομάδα είναι ομογενοποιημένη και δεν απαιτείται τραπέζι "κεφαλής". Συχνότερη χρήση του έχουμε σε συνέδρια 40-60 ατόμων, ενώ στις εσωτερικές πλευρές των τραπεζιών δεν τοποθετούνται καθίσματα. Παραλλαγή του τύπου αυτού είναι ο τύπος Ο, με στρογγυλεμένες γωνίες, που εξυπηρετεί τις ίδιες ανάγκες και σκοπιμότητες.

Ο τύπος Ι

Ο τύπος Ι είναι μια πολύ απλή τοποθέτηση τραπεζιών, που γίνεται "αντικριστά". Παραλλαγή του αποτελεί ο τύπος με "στρογγυλεμένες" τις άκρες. Για περιορισμένο αριθμό ατόμων, οι τύποι αυτοί προτιμώνται συχνά γιατί προάγουν την προσέγγιση των συνέδρων, ενώ απαιτούν μικρό χώρο: σε μεγάλο αριθμό συνέδρων, όμως, πρέπει να αποφεύγονται, γιατί οδηγούν σε αποξένωση, αφού δεν υπάρχει οπτική επαφή ανάμεσα στα άτομα που κάθονται στην ίδια πλευρά του τραπεζιού, αλλά ούτε και η ακουστική είναι καλή από τη μια άκρη του τραπεζιού στην άλλη.

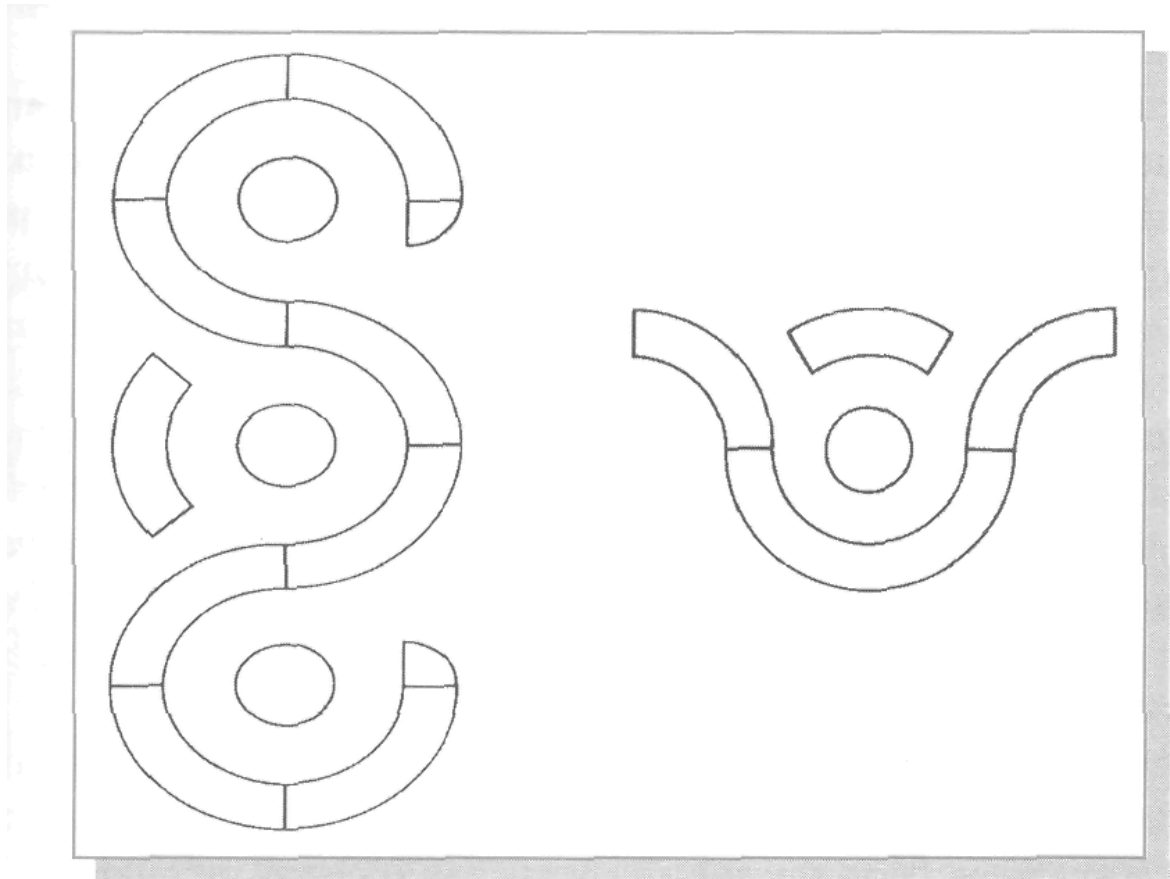

Ο Τύπος T, E και I

Πηγή: Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου (2007)

Ο τύπος "σερπαντίνας"

Πρόκειται για χρησιμοποίηση τραπεζιών διαφόρων τύπων, που δίνει τη δυνατότητα δημιουργίας πρωτότυπων παρουσιάσεων. Η διάταξη χρησιμοποιείται σε παραθέσεις γευμάτων, δείπνων ή μπουφέ, αλλά όχι για τις συνεδριακές ανάγκες.

Διάταξη τύπου σερπαντίνας

Πηγή: Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου (2007)

4.8 Εναλλαγή χρήσεως των χώρων

Οι διαστάσεις των χώρων και η χωρητικότητά τους σε άτομα, που ποικίλλει ανάλογα με τη διαρρύθμιση και τη χρήση τους (συνεδριακή αίθουσα, μπουφέ, συνεστίαση), είναι σημαντικά στοιχεία που, σε συνδυασμό με το είδος, το μέγεθος και το πρόγραμμα του κάθε συνεδρίου βοηθούν το διοργανωτή να οργανώσει καλύτερα τις διάφορες εκδηλώσεις.

Πολλοί διοργανωτές, μεταφέροντας ίσως και την επιθυμία των φορέων διοργάνωσης που εκπροσωπούν, δεν επιθυμούν την παρουσία και άλλων εκδηλώσεων παράλληλα με τη δική τους. Όταν όμως πρόκειται για δημοφιλείς ή μοναδικούς στην περιοχή χώρους, η συστέγασή είναι συχνά επιβεβλημένη. Η επιχείρηση που φιλοξενεί το συνέδριο θα πρέπει να αναπτύξει εναλλακτικές λύσεις, ώστε να αποφευχθούν οι τριβές και η δυσαρέσκεια.

Η κατάτμηση μιας διάσκεψης σε ομάδες εργασίας απαιτεί περισσότερους αλλά και μικρότερους χώρους. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να διαιρεθεί μια αίθουσα σε μικρότερες. Εάν το συνέδριο γίνεται σε ξενοδοχείο, μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικά και κάποιες σουίτες, εάν ο αριθμός των συνέδρων το επιτρέπει.

Όταν υπάρχει ανάγκη εναλλαγής της χρήσης ενός χώρου, αυτή υπηρετείται με αλλαγή της διαρρύθμισης. Τα έπιπλα, τα σκεύη και τα οπτικοακουστικά μέσα που θα χρησιμοποιηθούν, θα πρέπει να βρίσκονται σε αποθηκευτικούς χώρους κοντά στην αίθουσα. Ο χρόνος και το κόστος εργασίας αυτών των αλλαγών θα πρέπει να είναι γνωστά στη διοργανώτρια εταιρεία και να συνεκτιμώνται σε κάθε περίπτωση.

Η αλλαγή της χρήσης σχετίζεται, πολλές φορές, και με την ανάγκη αυξομείωσης του αρχικού χώρου, όταν λ.χ. στην πρωινή συνεδρίαση υπάρχουν διαλέξεις και στην απογευματινή workshop. Η αλλαγή επιτυγχάνεται με χρήση κινητών χωρισμάτων, που μεταφέρονται και συναρμολογούνται εύκολα. Υπάρχουν για το σκοπό αυτό χωρίσματα υψηλής ποιότητας, που προσφέρουν καλαισθησία και ικανοποιητική ηχομόνωση.

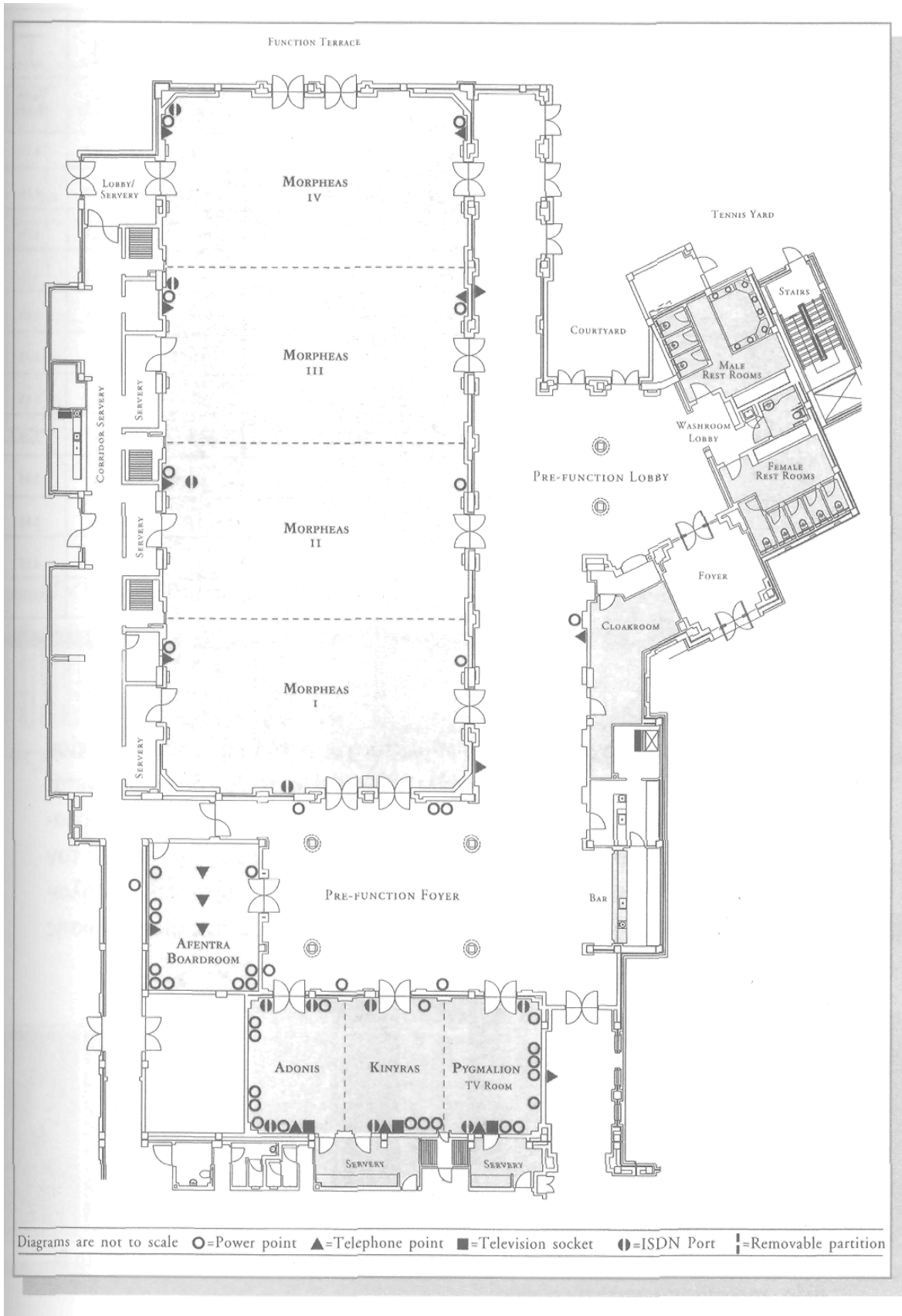
Η εναλλαγή της χρήσης και η αυξομείωση του αρχικού χώρου δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα στη διακόσμηση του. Η διακόσμηση, ως εκ τούτου, πρέπει να γίνεται με βάση την πολλαπλότητα των χρήσεων της αίθουσας. Γίνεται εύκολα αντιληπτό το πόσο δύσκολο είναι να συνδυαστούν διακοσμητικά στοιχεία που να ταιριάζουν τόσο με την αυστηρή ατμόσφαιρα ενός συνεδρίου, όσο και με το χαρούμενο κλίμα μιας γαμήλιας δεξίωσης.

Οι δυνατότητες διαφοροποιούνται αναλόγως:

- Της τοποθέτησης καθισμάτων και τραπεζιών
- Της σύμπτυξης αιθουσών

Τις πληροφορίες αυτές το ξενοδοχείο τις θέτει επεξεργασμένες στη διάθεση του διοργανωτή, ώστε αυτός να μεγιστοποιήσει τα οφέλη από τη χρήση τους, με βάση τις ανάγκες της συγκεκριμένης εκδήλωσης.

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

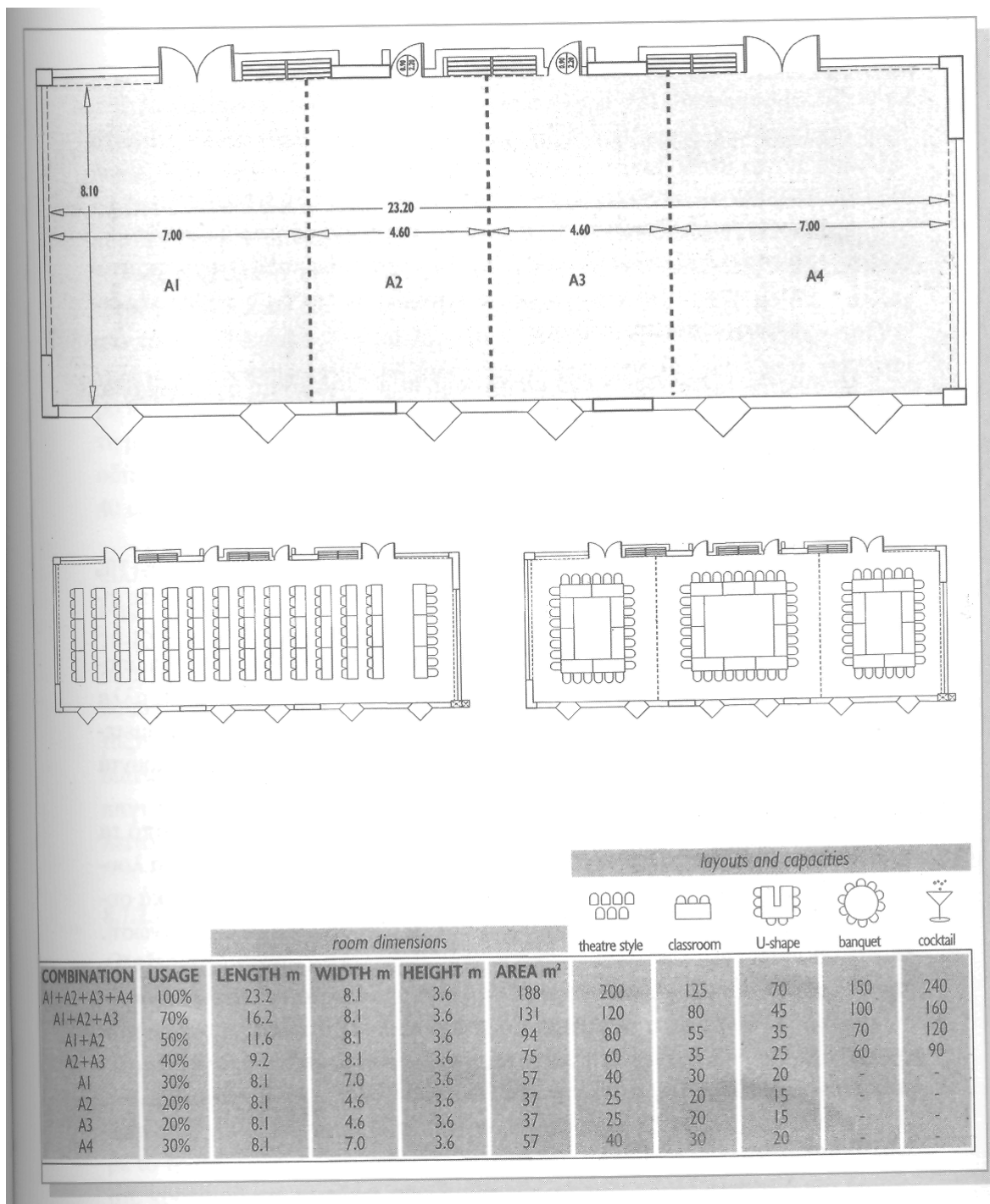

Συνεδριακός χώρος πολλαπλών δυνατοτήτων

Πηγή: Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου (2007)

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

Η ακόλουθη εικόνα προέρχεται από διαφημιστική μπροσούρα του ξενοδοχείου AKS Conference Center στο Πόρτο-Χέλι. Ο ενιαίος χώρος διαμορφώνεται ευχερώς σε 3 ή 4 ανεξάρτητους χώρους, με δική τους πρόσβαση από το φουαγιέ, ενώ υπάρχει πρόβλεψη χωρητικότητας ανάλογα με τη χρήση: με τον τρόπο αυτό ο διοργανωτής μπορεί ευχερώς να σχεδιάσει τόσο την εκδήλωση όσο και τις εναλλαγές χρήσης, ανάλογα με τις ανάγκες της διοργάνωσης και τις απαιτήσεις της οργανωτικής επιτροπής.

Εναλλαγές χώρων και χωρητικότητας του AKS Conference Center

Πηγή: Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου (2007)

4.9 Εξοπλισμός

Ο εξοπλισμός των χώρων διακρίνεται:

- στο γενικό εξοπλισμό (τραπέζια, καθίσματα, έδρανα κ.λπ.),
- τον τεχνικό εξοπλισμό (οπτικοακουστικό υλικό κ.λπ.) και
- τον ειδικό εξοπλισμό, που μπορεί να απαιτηθεί ανάλογα με τις ανάγκες, τις επιθυμίες του φορέα διοργάνωσης και τις οικονομικές δυνατότητες του συνεδρίου.

Γενικός εξοπλισμός

Ένας συνεδριακός χώρος πρέπει να προσφέρει την αίσθηση της άνεσης, της διευκόλυνσης και της λειτουργικότητας, ενώ συγχρόνως να ικανοποιεί το αισθητικό κριτήριο των συνέδρων. Μια συνεδριακή αίθουσα δεν πρέπει να είναι εντυπωσιακή, για να μπορεί το θέμα του συνεδρίου να αναδεικνύεται χωρίς να παρεμβάλλονται άλλα στοιχεία του χώρου, που μπορεί να αποσπάσουν την προσοχή των συμμετεχόντων. Τα χρώματα που χρησιμοποιούνται δεν θα πρέπει να είναι μουντά και καταθλιπτικά, αλλά ούτε και ιδιαίτερα έντονα.

Ο εξοπλισμός ενός χώρου διεξαγωγής συνεδρίων αποτελείται από τα τραπέζια, τα καθίσματα, τα έδρανα, τις μοκέτες, τη διακόσμηση και τα λουλούδια, τον οπτικοακουστικό εξοπλισμό, το φωτισμό, τα μεταφραστικά συστήματα και οτιδήποτε άλλο απαιτηθεί για τη συγκεκριμένη διοργάνωση. Η επίπλωση των χώρων γίνεται με προσοχή και βάσει κανόνων, ώστε να εξασφαλίζεται η άνετη και εύκολη πρόσβαση και μετακίνηση των συνέδρων μέσα στο χώρο. Τα δάπεδα συνήθως είναι καλυμμένα με μοκέτες, για να μην προκαλείται θόρυβος, ενώ το χρώμα τους πρέπει να συνάδει με τη γενικότερη εικόνα της αίθουσας.

Καθίσματα και τραπέζια

Η επιλογή τους θα πρέπει να καλύπτει βασικές ανάγκες, όπως:

- αντοχή,
- άνεση και στερεότητα,
- ευκολία αποθήκευσης,
- ευκολία και ελαστικότητα στην χρήση, με έμφαση στην πολλαπλή χρήση.

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

Τα καθίσματα που κυρίως χρησιμοποιούνται στα συνέδρια και τις συνεστιάσεις έχουν τυποποιημένες διαστάσεις (46 χ 46 χ 43 cm ύψος) και αποθηκεύονται σχετικά εύκολα, στοιβαζόμενα σε στήλες. Είναι συχνά μεταλλικά (ή με πολλά μεταλλικά μέρη), ενώ δεν προτιμώνται τα αναδιπλούμενα, που δεν προσδίδουν επισημότητα και δεν είναι ούτε άνετα ούτε σταθερά.

Αναδιπλώμενα Καθίσματα

Πηγή: <http://www.theodoridi.com/images/products/1243872462-b-V5.jpg>

Τα τραπέζια έχουν συνήθως ύψος 76cm, ενώ οι διαστάσεις του κλασικού τετράγωνου τραπεζιού, που συνήθως χρησιμοποιείται (μαζί με 2 ή 3 άλλα) σαν τραπέζι "κεφαλής", είναι 76 χ 76 χ 76 cm ύψος. Όταν το μήκος είναι μεγαλύτερο, προκύπτουν παραλληλόγραμμα τραπέζια: τα τραπέζια με μικρότερο πλάτος, 45-46 cm, είναι τραπέζια-έδρανα και χρησιμοποιούνται μόνο από τη μία τους πλευρά και κυρίως για συσκέψεις, ενώ πρακτικές ανάγκες χώρου οδήγησαν στη χρήση τραπεζιών-εδράνων ακόμη μικρότερου μήκους, 38-40cm.

Τα στρογγυλά τραπέζια, που χρησιμοποιούνται για συνεστιάσεις, ποικίλλουν σε διαστάσεις. Η διάμετρος των 1,20 cm παρέχει δυνατότητα εστίασης 4-6 ατόμων, των 1,50cm εξυπηρετεί 8-10 άτομα και των 1,80 cm εστιάζει 10-12 άτομα. Τέτοια τραπέζια εξυπηρετούν επίσης τις μικρές ομάδες εργασίας, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις χρησιμοποιούνται και σε αίθουσες παρουσιάσεων, τοποθετημένα σε μια διάταξη που

ονομάζεται "διάταξη καμπαρέ". Η χρήση μικρού αριθμού ημικυκλικών τραπεζιών βοηθά ιδιαίτερα σε δημιουργία πρωτοτύπων διατάξεων. Τέλος, τραπέζια τύπου σερπαντίνας, όπως ήδη αναφέρθηκε, δίδουν τη δυνατότητα για πρωτότυπη και λειτουργική διάταξη σε εστιάσεις τύπου μπουφέ.

Εξέδρες και αναλόγια

Οι εξέδρες διατίθενται σε μεγάλη ποικιλία μεγεθών και τύπων και χρησιμοποιούνται για να υπερυψώσουν είτε το τραπέζι των τιμών των προσώπων σε συνεστίαση, είτε τη θέση των ομιλητών στα συνέδρια.

Τα αναλόγια διατίθενται επίσης σε μεγάλη ποικιλία. Από άποψη σχήματος, ενδιαφέρουν οι τύποι αναλογίων που έρχονται σε απευθείας επαφή με το δάπεδο ή την εξέδρα και οι τύποι που είτε αποτελούν ενιαίο σταθερό σύνολο με το τραπέζι των ομιλητών, είτε ακουμπούν πάνω σε αυτό. Σε κάθε περίπτωση, προτιμούνται οι τύποι που διαθέτουν μόνιμο ειδικό φωτισμό και έτοιμες καλωδιώσεις μικροφωνικών και ηλεκτρονικών εγκαταστάσεων, ενώ πρέπει να υπάρχει χώρος για τοποθέτηση φορητών υπολογιστών, όπως και των σημειώσεων του ομιλητού.

4.10 Τεχνικός εξοπλισμός

Η εκτενής και σωστή χρήση οπτικοακουστικών μέσων αποτελεί βασικό στοιχείο για την επιτυχία ενός συνεδρίου. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται πρέπει να μεταβιβάζουν αποτελεσματικά το μήνυμα στον ακροατή, ώστε ο ομιλητής να μπορεί να μοιράζεται με κάθε συνέδρου τις απόψεις του, ακόμα και αν ο τελευταίος βρίσκεται σε απομακρυσμένο σημείο της αιθούσης. Η προσοχή του ακροατηρίου πολλαπλασιάζεται, όταν γίνεται παραγωγική χρήση του εξοπλισμού από τους ομιλητές.

Οι περισσότεροι συνεδριακοί χώροι είτε έχουν το δικό τους οπτικοακουστικό εξοπλισμό (ο οποίος περιλαμβάνεται στη συνολική αμοιβή που λαμβάνουν για τη διεξαγωγή συνεδρίων), είτε τον ενοικιάζουν από εταιρείες οπτικοακουστικών μέσων, ανάλογα με τις ανάγκες του συνεδρίου και τις απαιτήσεις των διοργανωτών. Στην ελληνική αγορά υπάρχουν πλέον πολλές εταιρείες που εξειδικεύονται στην ενοικίαση και πώληση οπτικοακουστικών μέσων και μεταφραστικών συστημάτων συνεδρίων και

μπορούν να καλύψουν κάθε ανάγκη. Πολλές από τις εταιρείες αυτές είναι μέλη της HARCO.

4.11 Πρόσθετος συνεδριακός εξοπλισμός

Ο εξοπλισμός αυτός μπορεί να αποτελεί πάγιο και σταθερό τμήμα της συνεδριακής αίθουσας και των χώρων που την περιβάλλουν, ιδίως όταν οι εγκαταστάσεις είναι μόνιμες και η χρήση των χώρων αποκλειστική για συνέδρια. Μέρος ή το σύνολο του εξοπλισμού αυτού μπορεί να είναι κινητό. Ο διοργανωτής θα πρέπει να γνωρίζει το είδος, τον τύπο, την ποιότητα και την ποσότητα των προσθέτων συστημάτων και υλικών που διαθέτει ο συνεδριακός χώρος, όπως:

- συστήματα εναλλακτικής παραγωγής ρεύματος,
- συστήματα πυρασφαλείας,
- αναλόγια, εξέδρες, πίνακες και συναφή υλικά,
- ειδικά ταμπλό ανηρτημένων ανακοινώσεων
- εγκαταστάσεις αυτόματης μετάφρασης (ασύρματη ή ενσύρματη, αριθμός γλωσσών στις οποίες μπορεί να γίνεται μετάφραση), ακουστικά, μικρόφωνα και
- συστήματα αμφίδρομης επικοινωνίας

Στην περίπτωση που το συνεδριακό κέντρο ή το ξενοδοχείο δεν διαθέτει τον παραπάνω ή μέρος από τον παραπάνω εξοπλισμό, ο διοργανωτής θα πρέπει να έρθει σε επαφή με ειδικά γραφεία ενοικίασης τέτοιου εξοπλισμού, να πάρει προσφορές και, στη συνέχεια, να συνεργαστεί μαζί τους, για την τεχνολογική κάλυψη του συνεδρίου.

Κεφάλαιο Πέμπτο
Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην
Ελλάδα

Κεφάλαιο Πέμπτο

Η ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα

5.1 Η ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα

Tο μέλλον του συνεδριακού τουρισμού, σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις, προβλέπεται ευοίωνο. Οι χώρες που επιδιώκουν την ανάπτυξη του οφείλουν να αναλύσουν την υπάρχουσα κατάσταση και να εντοπίσουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά: πράγματι, από την καταγραφή που προηγήθηκε, προκύπτει ότι:

- ο αριθμός των συνεδρίων κάθε αναπτυγμένης συνεδριακά χώρας αντανακλά και την υποδομή της σε συνεδριακές διευκολύνσεις, ο μεγάλος αριθμός των προσερχόμενων συνέδρων αποδεικνύει την ωριμότητα κάποιων αγορών, οι οποίες δικαίως και προσελκύουν τα μεγαλύτερα συνέδρια,
- ο αριθμός των συνεδρίων που διενεργούνται σε μια χώρα δεν ενδιαφέρει τόσο, όσο ο αριθμός των συνέδρων, που αντανακλά την οικονομική ευρωστία, τη φήμη και το βαθμό επιρροής,
- το υψηλό ποσοστό συμμετοχής του συνεδριακού τουρισμού στο συνολικό τουριστικό προϊόν κάποιων χωρών αντανακλά την επιτυχή και συνεχή προσπάθεια τους να προσελκύσουν τέτοιου είδους εκδηλώσεις και
- ο συνεδριακός τουρισμός αποτελεί έναν πολύ σημαντικό μοχλό τουριστικής και οικονομικής ανάπτυξης, ιδίως για χώρες που δεν αποτελούν ελκυστικούς προορισμούς του κλασικού-περιηγητικού τουρισμού.

Είναι πολύ πιθανό η Ευρώπη να συνεχίσει να αποτελεί το βασικό χώρο που πραγματοποιούνται οι συνεδριακές εκδηλώσεις: αυτό συμβαίνει λόγω των επενδύσεων σε συνεδριακούς χώρους, της ανάπτυξης νέων προορισμών και της καλής επιλογής και εκπαίδευσης του προσωπικού. Πρωτοπόρες πόλεις της Ευρώπης, όπως η Βαρκελώνη και η Βιέννη, που έχουν επενδύσει σε περισσότερα του ενός μείζονα διεθνή συνεδριακά κέντρα και έχουν επιθετική διαφήμιση και ουσιαστική εκπαίδευση, φαίνεται ότι θα συνεχίσουν να βρίσκονται στην κορυφή και στο μέλλον, μολονότι ο ανταγωνισμός συνεχώς εντείνεται.

Υπάρχουν επίσης ενδείξεις ότι οι διάφοροι φορείς προσανατολίζονται σε συνέδρια που το ενδιαφέρον τους και η επιρροή τους εκτείνεται πέραν των τοπικών αναγκών για επιμόρφωση και επικοινωνία. Τα συνέδρια που αναπτύσσουν μείζονα περιφερειακό

χαρακτήρα είναι αυτά της Ασίας, της Λατινικής Αμερικής και της Αφρικής. Αυτό φυσικά ίσως αποτελεί μονόδρομο για τις περιοχές αυτές, για να αντιμετωπισθεί η Ευρώπη, της οποίας τα επιστημονικά συνέδρια (τα "πανευρωπαϊκά συνέδρια") έχουν συχνά πολύ μεγαλύτερη σημασία από τις αντίστοιχες παγκόσμιες εκδηλώσεις, τόσο σε αριθμό συνέδρων όσο και σε διεθνή φήμη.

Αποτελεί σημαντικό ερωτηματικό η μελλοντική θέση των ΗΠΑ, κυρίως λόγω των μεγάλων περιορισμών, του απομονωτισμού, της φοβίας και των δυσκολιών πρόσβασης στη συγκεκριμένη χώρα, εξαιτίας των προσφάτων αντι-τρομοκρατικών μέτρων. Την ίδια ώρα, η Άπω Ανατολή πραγματοποιεί σημαντικές επενδύσεις και εμφανίζει σημαντική άνοδο. Πόλεις όπως το Πεκίνο, η Σαγκάη, η Κουάλα-Λουμπουρ και η Σεοϋλ αναμένεται να καταλάβουν υψηλές θέσεις στον πίνακα των πλέον δημοφιλών συνεδριακών πόλεων, μαζί με τις σταθερά υψηλά ευρισκόμενες πόλεις του Χονγκ-Κονγκ και της Σιγκαπούρης.

Τέλος, υπάρχουν και συγκεκριμένες πόλεις της Αφρικής και της Μέσης Ανατολής που φαίνεται ότι θα ανέβουν, όπως το Κέιπ Τάουν και το Ντουμπάι, κυρίως χάρη στις επενδύσεις και το επιθετικό μάρκετινγκ που πραγματοποιούν.

Ο συνεδριακός τουρισμός είναι μια μεγάλη και ανεξάντλητη αγορά: σαν τέτοια σημαντική αγορά θα πρέπει να αντιμετωπισθεί από τους τουριστικούς παράγοντες χωρών, όπως η χώρα μας, που οφείλει να επενδύσει σημαντικά πάνω σε αυτόν, εάν επιθυμεί την υψηλή τουριστική ανάπτυξη και ευημερία. Αλλωστε, η ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού δεν δημιουργεί μια στιγμιαία μόνο αύξηση της τουριστικής ζήτησης: η ανάπτυξη είναι μακροχρόνια, αφού και ο προγραμματισμός των μεγάλων συνεδριακών γεγονότων είναι μακροχρόνιος, εξαρτάται όμως απόλυτα από την επιτυχία των συνεδρίων και την παροχή υψηλού επιπέδου συνεδριακών υπηρεσιών. Ο συνεδριακός τουρισμός πολύ δύσκολα προσελκύεται, αλλά ακόμη πιο δύσκολα διατηρείται.

Το μέλλον του ελληνικού συνεδριακού τουρισμού

Ο συνεδριακός τουρισμός για την Ελλάδα αποτελεί μια πολύ μικρή αγορά, σε σύγκριση με άλλες χώρες. Παρόλα ταύτα, ο ανταγωνισμός των χώρων που διατίθενται στην Αθήνα για διεξαγωγή συνεδρίων εμφανίζεται μεγάλος. Είναι πάντως γεγονός ότι η χώρα μας γενικότερα και η Αθήνα ειδικότερα δεν αποτελούν σημαντικό προορισμό για διεξαγωγή μεγάλων διεθνών εκδηλώσεων, ενώ ταυτόχρονα η πρωτεύουσα χάνει συνεχώς

έδαφος έναντι των υπολοίπων ελληνικών πόλεων. Ένα βασικό μειονέκτημα της Ελλάδας αποτελεί το γεγονός ότι δεν γίνεται κάποια συγκεκριμένη και συντονισμένη προσπάθεια ούτε από τον ιδιωτικό ούτε από το δημόσιο τομέα για την προβολή και την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού. Συνεπώς, η κίνηση που παρατηρείται οφείλεται κυρίως στη ζήτηση που υπάρχει από το εξωτερικό, απότοκο της ισχυρής επίδρασης που ασκεί το φυσικό κάλλος, ο πολιτισμός και η κληρονομιά της χώρας μας. Με την κατάλληλη οργάνωση, υποδομή, επενδύσεις και προβολή του συνεδριακού τουρισμού, σε συνδυασμό με την ιδιαιτερότητα του ελληνικού θαλάσσιου τοπίου, τις αρχαιότητες και τη γειτονίαση της χώρας μας με σημαντικές ακτές της Μεσογείου, η Ελλάδα μπορεί να αναδειχθεί σε αξιόλογο συνεδριακό προορισμό. Το ρόλο αυτό οφείλει να αναλάβει ένα εθνικό γραφείο συνεδρίων και επισκεπτών.

Σήμερα στην Ελλάδα υπάρχουν περισσότερα από 100 συνεδριακά κέντρα, το 85% των οποίων αποτελεί τμήμα ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων: μόνο 5 από αυτά, όμως, είναι ικανά να φιλοξενήσουν πάνω από 2.000 άτομα σε μία αίθουσα. Όπως εύστοχα συχνά παρατηρείται, η προσφορά πλεονεκτεί της ζήτησης σε πολλές περιοχές της χώρας μας, και ιδίως στην Αθήνα. Παρόλα ταύτα, στο διεθνές περιβάλλον, η Αθήνα παρουσιάζει δύο μεγάλα μειονεκτήματα σε σχέση με άλλους συνεδριακούς προορισμούς:

- Δεν διαθέτει μεγάλο, σύγχρονο συνεδριακό και εκθεσιακό κέντρο, καθιστώντας δυσχερή τη διεκδίκηση μεγάλων διεθνών συνεδριακών εκδηλώσεων.
- Δεν διαθέτει γραφείο συνεδρίων και επισκεπτών, που θα μπορούσε να αναδείξει τον προορισμό και να διεκδικήσει διεθνή συνέδρια και συναντήσεις.

Η Αθήνα συνεχίζει, πάντως, να αποτελεί το βασικό τόπο διεξαγωγής των εθνικών συνεδρίων, κυρίως λόγω του υδροκεφαλισμού της χώρας. Γενικώς, υπολογίζεται ότι στην Αττική πραγματοποιούνται 150 μείζονες συνεδριακές και σεμιναριακές εκδηλώσεις ετησίως, κυρίως σε συνεδριακούς χώρους ξενοδοχείων. Τα εθνικά συνέδρια, όμως, λόγω του μικρού αριθμού συμμετεχόντων, δεν μπορούν να επιδράσουν σημαντικά στην αύξηση του συνολικού συνεδριακού προϊόντος της χώρας μας. Τα έσοδα από τα διεθνή συνέδρια του 2005, πάντως, ανήλθαν στο εντυπωσιακό ποσό των 165 εκατ. ευρώ, σύμφωνα με στοιχεία της ICCA, αντικατοπτρίζοντας τη δυναμική και την "κληρονομιά" των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Βασικά μειονεκτήματα

- Η ανυπαρξία τουριστικού φορέα σε επίπεδο δήμου, νομαρχίας ή περιφέρειας, ο οποίος θα μπορούσε να εργασθεί συστηματικά για την προσέλκυση συνεδρίων.
- Οι απρογραμμάτιστες και αποσπασματικές προσπάθειες προβολής των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και ανάδειξης της χώρας σε σημαντικό συνεδριακό προορισμό.
- Η αδυναμία των επαγγελματικών φορέων να υλοποιήσουν ενέργειες μάρκετινγκ διεθνούς εμβέλειας από μόνοι τους.
- Η ανυπαρξία μητροπολιτικού συνεδριακού κέντρου στην Αθήνα.
- Η άγνοια των ανθρώπων που έχουν τη δύναμη να κατευθύνουν συνεδριακές εκδηλώσεις στην Ελλάδα για τις δυνατότητες της χώρας, με έμφαση στους υψηλού επιπέδου συνεδριακούς χώρους της Αθήνας, δυναμικότητας έως 2000 άτομα. Το μέγεθος αυτό θα μπορούσε να καλύψει τις συνεδριακές ανάγκες του 92% των διοργανώσεων της διεθνούς συνεδριακής αγοράς: ίσως σε αυτό το γεγονός, τη μη προβολή, να οφείλονται οι σημαντικές απώλειες συνεδριακών εκδηλώσεων προς όφελος άλλων ελληνικών πόλεων

Από τα προαναφερθέντα, αποδεικνύεται ότι η χώρα, ως σύνολο, ασκεί σημαντική γοητεία, αλλά η Αθήνα δεν καρπούται το μερίδιο που αναλογεί στις πρωτεύουσες άλλων χωρών.

5.2 Συμπεράσματα

- Ο συνεδριακός τουρισμός καλύπτει το 3-4% του αριθμού των αφίξεων αλλοδαπών τουριστών διεθνώς και το 6-7% της συνολικής εισροής τουριστικού συναλλάγματος. Σε αρκετές όμως από τις μικρότερες βορειοευρωπαϊκές και σε ορισμένες κεντροευρωπαϊκές χώρες καθώς και σε πολλές από τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες και μεγαλουπόλεις, η οικονομική σημασία του συνεδριακού τουρισμού σε σχέση με τον τουριστικό τομέα ως σύνολο φαίνεται να υπερβαίνει αρκετά τους διεθνείς μέσους όρους που προαναφέρθηκαν.
- Από την άποψη εξειδίκευσης του συνεδριακού τουρισμού, με βάση τα στοιχεία τη περιόδου 1987-99, η χώρα μας φαίνεται να κατέχει μια από τις τελευταίες θέσεις

στην Ευρώπη (1-2% του συνολικού αριθμού των συνεδριακών εκδηλώσεων που καταγράφονται από την International Meetings Association (ICCA) τα πρόσφατα χρόνια). Γενικά μπορεί να λεχθεί ότι ο βαθμός ανάπτυξης του συνεδριακού τουρισμού στην Ελλάδα είναι μέτριος.

- Η πρωτεύουσα φαίνεται να συγκεντρώνει το 40% περίπου της συνολικής συνεδριακής κίνησης τα τελευταία χρόνια ενώ σημαντικά είναι τα μερίδια της Κρήτης, της Δωδεκανήσου και της Μακεδονίας.
- Τα τελευταία χρόνια, σε παγκόσμιο επίπεδο, η συνεδριακή δραστηριότητα αναπτύσσεται με σχετικά χαμηλούς ρυθμούς (μεταξύ 1 και 2%). Για την χώρα μας η κίνηση φαίνεται να κυμαίνεται από έτος σε έτος τα τελευταία χρόνια, χωρίς όμως σαφή ανοδική ή καθοδική τάση.
- Οι κυριότερες πηγές ζήτησης συνεδριακών υπηρεσιών είναι δύο, δηλ. τα διάφορα είδη οργανώσεων (επιστημονικών, επαγγελματικών, κ.ά.) από τη μεριά (associate market), που καλύπτει περισσότερο από το ήμισυ της συνολικής κίνησης και οι μεγάλες; κυρίως επιχειρήσεις (corporate market) από την άλλη, που καλύπτουν μεν μικρότερο μέρος της κίνησης σε αριθμούς αλλά αρκετά μεγαλύτερο μέρος του οικονομικού αντικειμένου, λόγω υψηλότερης κατά κεφαλήν δαπάνης.
- Ο συνεδριακός τουρισμός παρουσιάζει γενικότερα μικρότερο βαθμό εποχικότητας από το τουρισμό συνολικά καθώς και εποχική συμπληρωματικότητα με τη μεγάλη μάζα του γενικού τουρισμού.
- Περίοδος αιχμής της συνεδριακής κίνησης στην Ελλάδα είναι το τρίμηνο Απριλίου-Ιουνίου (με περισσότερο από 40%). Ακολουθεί το τρίμηνο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου (με 35% περίπου) και το τρίμηνο Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου (με 15% περίπου). Η κίνηση το τρίμηνο Ιανουαρίου-Μαρτίου είναι χαμηλή, με μερίδιο συγκρίσιμο με εκείνο του γενικού τουρισμού.

- Η μέση ημερήσια δαπάνη ανά συνεδριακό επισκέπτη εμφανίζεται πολλαπλάσια του αντίστοιχου μεγέθους για το γενικό τουρισμό (έως και δεκαπλάσια). Επειδή όμως η μέση διάρκεια παραμονής των συνεδριακών επισκεπτών τοποθετείται μεταξύ 4 και 5 ημερών και είναι γενικά βραχύτερη απ' ό,τι συμβαίνει με το γενικό τουρισμό, η μέση δαπάνη ανά συνεδριακό επισκέπτη εξακολουθεί μεν να είναι υψηλότερη, σε σύγκριση με τον γενικό τουρισμό αλλά σε μικρότερο βαθμό (διπλάσια έως τετραπλάσια).
- Για τις μεγαλύτερες εκδηλώσεις, το μέσο μέγεθος των συνεδριακών εκδηλώσεων από άποψη αριθμού συνέδρων διαμορφώνεται διεθνώς μεταξύ 500 και 1000 ατόμων. Συνολικά όμως το μέσο μέγεθος είναι ακόμα μικρότερο.
- Το μέσο μέγεθος των συνεδρίων στην Ελλάδα υπολείπεται κατά πολύ του διεθνούς μέσου όρου και δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 170 άτομα. Αυτό φαίνεται να συνδέεται και με την σχετικά περιορισμένη προσφορά συνεδριακών χώρων μεγάλης χωρητικότητας καθώς επίσης και με τον γενικά χαμηλό βαθμό ανάπτυξης του συνεδριακού τουρισμού στη χώρα.
- Η συμμετοχή σε συνέδριο τείνει να δημιουργήσει πρόσθετη ζήτηση γενικών τουριστικών υπηρεσιών στη χώρα προορισμού, με τρόπους όπως, η επιμήκυνση της διαμονής του συνέδρου, η ταυτόχρονη επίσκεψη από συνοδούς του συνέδρου (συζύγου, τέκνων κλπ.), για σκοπούς γενικού τουρισμού κ.ά. Σε ορισμένες χώρες για κάθε διανυκτέρευση συνέδρου κατά τη διάρκεια του συνεδρίου μπορεί να προκαλείται μέχρι και μία ακόμα διανυκτέρευση.
- Η συνολική προσφορά χώρων στη χώρα μας για συνεδριακές εκδηλώσεις άνω των 100 ατόμων εμφανίζεται αρκετά μεγάλη (150 χιλ. περίπου θέσεις). Οι χώροι βέβαια είναι κατά κανόνα πολύσκοποι και χρησιμοποιούνται συχνά και για πολλά άλλα είδη εκδηλώσεων (εορταστικές εκδηλώσεις, παραστάσεις, διαλέξεις, παρουσιάσεις κ.ά.). Σε κάθε όμως περίπτωση, από την άποψη της χωρητικότητας της συνεδριακής υποδομής, οι δυνατότητες υποδοχής υπερβαίνουν κατά πολύ την ζήτηση. Από την πλευρά της προσφοράς στενότητας παρουσιάζονται μόνο στις μεγάλης χωρητικότητας σύγχρονες εγκαταστάσεις ενώ άλλες αδυναμίες

εντοπίζονται κύρια στην ποιότητα μέρους της ειδικής υποδομής και των υπηρεσιών.

- Η ύπαρξη και η ικανοποιητική λειτουργία τόσο της γενικής υποδομής όσο και της ειδικής υποδομής και του κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού - που συναρτώνται και με το γενικότερο επίπεδο ανάπτυξης μιας χώρας ή μιας περιοχής - διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προσέλκυση συνεδριακού τουρισμού. Αυτό γίνεται σαφές και από τη γεωγραφική κατανομή του διεθνώς.
- Πέρα από την ικανοποιητική στάθμη της γενικότερη υποδομής, που απαιτείται για τη στήριξη του συνεδριακού τουρισμού, η συμβουλή του δημοσίου παίρνει και άλλες ειδικότερες μορφές, οι κυριότερες από τις οποίες είναι οι εξής
  - Δημιουργία μεγάλων σύγχρονων συνεδριακών κέντρων κατάλληλων για μεγάλες συνεδριακές εκδηλώσεις
  - Δημιουργία μη κερδοσκοπικών οργανισμών, συχνά με την συνεργασία και του ιδιωτικού τομέα, με σκοπό την πληροφόρηση των ενδιαφερομένων και την προβολή μιας πόλης, χώρας ή περιοχής ως τόπου προορισμού για συνεδριακές εκδηλώσεις.
  - Δημιουργία συστημάτων πιστοποιημένης εξειδικευμένης κατάρτισης για στελέχη οργάνωσης και διεξαγωγής συνεδριακών εκδηλώσεων είτε από μη κερδοσκοπικές οργανώσεις με ή και δίχως την αρωγή του δημοσίου, είτε και από το δημόσιο
  - Επιδότηση με διάφορες μορφές για την κάλυψη μέρους του κόστους διεθνών συνεδριακών εκδηλώσεων, έτσι ώστε να αυξάνεται η ελκυστικότητα της χώρας σε σύγκριση με άλλες ανταγωνίστριες χώρες
  - Επιδότηση των επενδύσεων για την δημιουργία ειδικής συνεδριακής υποδομής.

- Προβολή και διαφήμιση
- Στην Ελλάδα η πρόοδος από την άποψη των ειδικών μέτρων και της εξειδικευμένης μέριμνας του δημοσίου για την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού είναι εξαιρετικά περιορισμένη. Η κρατική παρέμβαση έχει ουσιαστικά περιοριστεί στην επιδότηση της κατασκευής συνεδριακών χώρων και εγκαταστάσεων μικρής ή μεσαίας χωρητικότητας.
- Σημαντικότερη είναι η πρόοδος από την άποψη της γενικής υποδομής. Με τα έργα και τις λοιπές παρεμβάσεις που εντάσσονται στα διαδοχικά Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, εξοπλίζεται σιγά-σιγά τη χώρα με σύγχρονη υποδομή και βελτιώνεται αποφασιστικά της εικόνας της από την άποψη αυτή. Ειδικότερα σε ότι αφορά την Πρωτεύουσα τα έργα για την Ολυμπιάδα του 2004 θα βελτιώσουν γρηγορότερα και αποφασιστικότερα την υποδομή στην ευρύτερη περιοχή, πράγμα που συμβάλει και στην αύξηση της ελκυστικότητας της Πρωτεύουσας ως τόπου διεξαγωγής συνεδρίων
- Είναι αρκετές οι μονάδες που ασκούν μια ενεργό και συγκροτημένη πολιτική παρουσίαση στις ειδικές αγορές και τα φόρα που έχουν δημιουργηθεί διεθνώς για το συνεδριακό τουρισμό και εκμείυση πελατείας. Η ως τώρα ανάπτυξη του κλάδου στη χώρα μας είναι κατά κύριο λόγο αποτέλεσμα αυτών των προσπαθειών από την πλευρά της προσφοράς.
- Η συλλογική όμως δράση του ιδιωτικού τομέα, που όπως δείχνει η διεθνής εμπειρία μπορεί να διαδραματίσει αξιόλογο ρόλο, δεν φαίνεται ακόμη να έχει αναπτυχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό και μαζί με την ενεργοποίηση του δημοσίου είναι ένα από τα ζητούμενα.

Βιβλιογραφία

Παπαγεωργίου, Α., (2002), «Οργάνωση Συνεδρίων και Μαζικών Εκδηλώσεων», Διδακτικές Σημειώσεις ΟΤΕΚ/(ΣΤΕ) Αναβύσσου

Κραβαρίτης & Παπαγεωργίου, (2007), «Επαγγελματικός Τουρισμός, Εκθέσεων – Κινήτρων – Επιχειρηματικών ταξιδίων», Εκδόσεις Interbooks

Ηγουμενάκης Γ., (1997), «Τουριστική Οικονομία», Εκδόσεις Interbooks

Άρθρο του Κουμέλη Θ., με τίτλο «Δυναμική η ανάπτυξη επαγγελματικού τουρισμού στην Ισπανία», 17-03-2008

Άρθρο του Δρακόλουλου Γ., (2008), με τίτλο «Τα Μεγέθη της Αγοράς Συνεδριακού Τουρισμού».

<http://el.wikipedia.org/wiki/Τουρισμός>

http://www.traveldailynews.gr/makeof.asp?central_id=1244&permanent_id=1

<http://www.chania->

[info.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=144&Itemid=141](http://www.chania-info.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=144&Itemid=141)

http://www.eot.gr/portal/site/eot/menuitem.7f0d4e449429307c12596610451000a0/?vgnnextoid=6077c5eeced09110VgnVCM100000460014acRCRD&lang_chosen=el

<http://www.ee.teihal.gr/labs/pkoukos/PROSTASIA%20PERIBALONTOS/Ecotourism.htm>

http://www.e-telescope.gr/gr/cat07/art07_021015.htm

http://www.anthropoleia.com/healthdt.asp?health_id=17&ftcd=6969

http://www.eot.gr/portal/site/eot/menuitem.7f0d4e449429307c12596610451000a0/?vgnnextoid=532f866ff342d110VgnVCM100000460014acRCRD&lang_chosen=el

<http://www.nomarxia-artas.gr/61EB1079.el.aspx>

<http://enmousiki.files.wordpress.com/2007/12/afisa-katerini-copy.jpg>

<http://img.pathfinder.gr/Media/i/4/4009/2548.jpg>

<http://img.pathfinder.gr/Media/i/4/4012/9734.jpg>

<http://www.etyk.org.cy/images/synedria/2004-36/aaaa-035.jpg>

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

<http://www.congresspesede.gr/images/PROGRAMMA%2066ου%20SYNEDRIΟΥ%20PESEDEsm.jpg>

<http://www.astorhotel.gr/images/Alexandros.jpg>

<http://www.mbc.aueb.gr/Gallery/Αμφιθέατρο.jpg>

http://www.ecobaby.gr/images/we/mellousa_mama2.jpg

http://www.eydamth.gr/CMS/lib/articles/ArticleID_345/Katopsi_PeripteroDETHNo74.jpg

http://www.zeus.gr/store//images/hotels/56/conference/155_candia_maris-Banqueting..jpg

<http://www.theodoridi.com/images/products/1243872462-b-V5.jpg>

Παράρτημα Ι

6ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΟΙ ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΠΡΟΣΕΠΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
7-10 ΜΑΪΟΥ 2009
ΦΛΩΡΙΝΑ
www.uowm.gr/kodifect
ΚΟΔΙΦΕΕΤ
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Παιδαγωγική Σχολή (Φλώρινα)
Συνδιοργάνωση: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας

Χορηγοί: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΑΤΩΝ ΑΡΧΑΪΑΣ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ, Τ.Ε.Δ.Κ. Ν.ΦΛΩΡΙΝΑΣ, Αγγελοποροχείρις Α.Ε.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
7ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
για την
Ελληνική Γλώσσα
ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.
«ΣΧΟΛΕΙΑ, ΜΕΘΟΔΟΙ, ΒΙΒΛΙΑ, ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ»
18-20 Σεπτεμβρίου 2008,
στην Ι.Π. του Μεσολογγίου
Συνεδριακό Κέντρο της Νομαρχίας Αιτωλοακαρνανίας
ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΧΩΡΗΓΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ, ΚΟΙΝΟΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ & ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ, ΕΛΛΗΝΟΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ, ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΥΛΟΥ & ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΥ, Emporiki Bank, ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ, ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
ΧΩΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ 97.2 FM, ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ, ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ, ΑΙΧΜΕ

Παρουσίαση Συνεδρίου

Αφίσα συνεδρίου

Πρόσκληση Συνεδρίου

Αγαπητοί φοιτητές, αγαπητοί συνάδελφοι,

Το Διατμηματικό Συνέδριο Φοιτητών Φυσικοθεραπείας αποτελεί ήδη ένα πετυχημένο θεσμό στο χώρο της ακαδημαϊκής κοινότητας της Φυσικοθεραπείας. Ξεκίνησε το 1999 στην Αθήνα και αναβίωσε από το ΤΕΙ Θεσσαλονίκης το 2005 ενώ με ιδιαίτερη επιτυχία οργανώθηκε από το ΤΕΙ Λαμίας το 2007. Το Τμήμα Φυσικοθεραπείας του ΤΕΙ Πάτρας έχει την τιμή και την χαρά να διοργανώνει φέτος το τέταρτο κατά σειρά συνέδριο στις 15 – 17 Μαΐου 2009.

Σκοπός του Συνεδρίου είναι η συνάντηση των φοιτητών Φυσικοθεραπείας, η παρουσίαση επιστημονικών εργασιών και η ανταλλαγή ιδεών επί θεμάτων που αφορούν το χώρο της Φυσικοθεραπείας με τους εκπροσώπους τόσο της ακαδημαϊκής κοινότητας και των επαγγελματικών ενώσεων του κλάδου. Η οργανωτική Επιτροπή του συνεδρίου με την βοήθεια όλων των συμμετεχόντων προσδοκά ένα επιτυχημένο συνέδριο.

Θα χαρούμε να σας δούμε στο Αίγιο.

Με τους θερμότερους χαιρετισμούς

Παναγόπουλος Ιωάννης

Αναπλ. Καθηγητής

Επιστημονικό Πρόγραμμα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο χρόνος παρουσίασης της κάθε εργασίας θα είναι μέχρι 10 λεπτά και θα τηρηθεί αυστηρά από τα Προεδρεία του Συνεδρίου.

Επιστημονικό Πρόγραμμα Συνεδρίου

Παρασκευή 15 Μαΐου 2009

16.00-17.00 Εγγραφές συνέδρων – Παραλαβή υλικού

17.00-18.00 **A' ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ**

Θεματολογία: Παθήσεις ΣΠΟΝΔΥΛΙΚΗΣ ΣΤΗΛΗΣ

Προεδρείο: Μπίλλη Ε, Καρακασίδου Π, Παπανδρέου Μ

1 Αυχενικό σύνδρομο δίκην μαστιγίου

Ζαρκαδούλα Π, Κυριακοπούλου Ε, Σπυρόπουλος Π

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Αθήνας

2 Η Επίδραση της εφαρμογής των οπισθοπρόσθιων δυνάμεων στην αυχενική μοίρα της σπονδυλικής στήλης σε ασθενείς με αυχενική δυσλειτουργία

Γκουζιώτη Κ, Κρεκούκας Γ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας

3 Η επίδραση της εφαρμογής ενός εξειδικευμένου προγράμματος ασκήσεων σταθεροποίησης των μόνων του κορμού σε νεαρά άτομα με συμπτώματα αστάθειας σπονδυλικού τμήματος της ΟΜΣΣ

Ρούσσης Χ, Δελαβίνιας Α

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας

4 Back School και ασκήσεις σταθεροποίησης: Μια ερευνητική μελέτη

Αζιώτης Ε, Χαϊμανδού Α, Μπίλλη Ε, Κουμαντάκης Γ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

5 Η μάλαξη με δακτυλοπίεση (Shiatsu) στην αντιμετώπιση μιας αυχενοβραγχιαλγίας. Στράτογλου Π,

Κατσουπάκης Δ, Χριστάρα Α

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης

Συζήτηση

18.00-18.15 **Διάλειμμα**

18.15-19.30 **B' ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ**

Θεματολογία: ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Προεδρείο: Στριμπάκος Ν, Φουσέκης Κ, Κοτταράς Σ

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

- 1 **Αποκατάσταση αστάθειας όμου σε αθλητές ριπτικών αγωνισμάτων**
Χρυσικόπουλος Μ, Τσέπης Η
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας
- 2 **Σύγκριση στατικών και δυναμικών διαφορών στην ισορροπιστική ικανότητα μεταξύ αθλητών ποδοσφαίρου και καλαθοσφαίρισης ερασιτεχνικών κατηγοριών**
Σταθιάς Ι, Πέττα Γ
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Αθήνας
- 3 **Ιδιοδεκτικά ελλείμματα γόνατος μετά από συνδεσμοπλαστική ΠΧΣ σε αθλητές**
Βεντούρη Μ, Δημητρακοπούλου Ε, Φουσέκης Κ, Τσέπης Η
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας
- 4 **Η επίδραση των μυϊκών διατάσεων στη μυϊκή απόδοση**
Κρέτση Β, Τσέπης Η

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας
- 5 **Η φυσικοθεραπεία σε κακώσεις του γόνατος και της ποδοκνημικής σε αθλήτριες του Tae Kwon Do**
Μπιρόζη Α, Βασιλειάδου Β, Κοτταράς Σ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης
- 6 **Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση σε ρήξη του πρόσθιου χιαστού συνδέσμου σε ποδοσφαιρίστριες**
Παπαδοπούλου Α, Κοτταράς Σ
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης
Συζήτηση

19.45-21.00

ΤΕΛΕΤΗ ΕΝΑΡΞΗΣ

Χαιρετισμοί επίσημων προσκεκλημένων

Ομιλία Επίσημου Προσκεκλημένου Δρ Γιώργου Γιόφτσου, Καθηγητή Αντιπροέδρου ΤΕΙ Λαμίας « Η Φυσικοθεραπεία στην Ανώτατη Εκπαίδευση»

Χορευτική εκδήλωση, ΕΚΑΜΕ-ΑΜΕΑ Αγίου

21.00

Μπουφέ για όλους τους προσκεκλημένους και συνέδρους

Σάββατο 16 Μαΐου 2009

9.15-10.30

Α' ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Θεματολογία: ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΩ ακΡΟΥ

Προεδρείο: Πουλμέντης Π, Τσέπης Η, Κοτζαηλίας Δ

- 1 **Ποιότητα ζωής σε άτομα 3^{ης} ηλικίας μετά από ολική αρθροπλαστική ισχίου**
Σχίζα Μ, Δεττοράκης Ν

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

- 2 **Μετεγχειρητική φυσικοθεραπεία μετά από Ολική αρθροπλαστική Οστεοαρθρικού γόνατος**
Σαράμπαλος Κ, Τσέπης Η

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

- 3 **Εξαρθήματα και υπεξαρθήματα επιγονατίδας: Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση**
Κωτσάκης Ζ, Μπίλλη Ε, Σταθόπουλος Ι

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

- 4 **Κακώσεις κάτω άκρου σε επαγγελματίες χορευτές μπαλέτου-Μία επιδημιολογική μελέτη**
Σαμαρτζή Μ, Ζυγούρη Τ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

- 5 **Η επίδραση του στοχαστικού (τυχαίου) υποβαλβιδικού ηλεκτρικού ερεθισμού κατά το πρόγραμμα λειτουργικής σταθεροποίησης της ποδοκνημικής στην αίσθηση της δύναμης των πελματιαίων καμπτήρων. Τυχασιοποιημένη ελεγχόμενη μελέτη.**

Ζάρκου Α, Τσέπης Η

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι. Πάτρας

- 6 **Διάστρεμμα ποδοκνημικής. Η αντιφλεγμονώδης αποτελεσματικότητα του Deep oscillation personal**
Χατζηγλίας Β, Στασινόπουλος Δ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας

Συζήτηση

10.30-10.45 **Διάλειμμα**

10.45-12.10 **Β' ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ**

Θεματολογία: ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ

Προεδρείο: Σακελλάρη Β, Παράς Γ, Παπαδοπούλου Σ

- 1 **Άνοια τύπου Alzheimer. Φυσικοθεραπευτική προσέγγιση**

Καρανταή Ι, Παπαδοπούλου-Ιωάννου Σ, Τσολακίδου Ρ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης

- 2 **Η επίδραση του περιορισμού της άκρας χείρας του υγιούς άνω άκρου με τη χρήση νάρθηκα στη βελτίωση της κινητικότητας του ημιπαρετικού άκρου σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση. Η περίπτωση του Νικόλα.**

Δραΐνας Ε, Παράς Γ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας

- 3 **Τρόποι θεραπευτικής παρέμβασης σε ασθενείς με βλάβη στα βασικά γάγγλια. Ανασκόπηση**

Θεοδώρου Β, Νούση Σ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

- 4 **Η χρήση της 3D Ανάλυσης βάδισης για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων έγχυσης Βοτουλινικής τοξίνης**

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

τύπου Α σε παιδιά με Εγκεφαλική Παράλυση

Σπυράντης, Τζουγκρανά

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Αθήνας

5 Εγκεφαλική παράλυση: Διαταραχές ισορροπίας – πτώσεις

Λαζαρίδου Σ, Κουτσογιάννης Κ.

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

6 Η αποτελεσματικότητα της Εξαναγκασμένης Χρήσης του ΑΑ σε παιδιά με Εγκεφαλική Παράλυση.

Σύρρου Α-Μ, Νούση Σ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

7 Ισορροπία & προσανατολισμός σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση. Ανασκόπηση

Χαϊδεμένος Π, Νούση Σ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

Συζήτηση

12.10-17.00

ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΔΙΑΚΟΠΗ ΟΜΙΛΙΩΝ

13.00-16.00

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ (Workshops)

3 παράλληλα εργαστήρια θα διεξαχθούν στο Κτίριο του Τμήματος Φυσικοθεραπείας, Παραρτήματος Αγίου

*Workshop 1: Βασικές αρχές της μηχανικής διάγνωσης και θεραπείας (Μέθοδος McKenzie), κ. Σπανός
(McKenzie instructor) Συντονιστής Μπίλλη Ε*

*Workshop 2: Βασικές αρχές κινητοποίησης κατά Mulligan με κλινικές εφαρμογές σε αρθρώσεις, κ. Αδαμίδη
(Mulligan instructor) Συντονιστής Νούση Σ*

*Workshop 3: Κλινική αξιολόγηση και βασικές αρχές θεραπείας οξέων τραυματισμών στο γόνατο, κ.
Callaghan (Φυσιοθεραπευτής ειδικευμένος στην επείγουσα
ιατρική) Συντονιστής Κουμαντάκης Γ*

17.00-18.15

Α' ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Θεματολογία: ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΕΣ –ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ

Προεδρείο: Πορφυριάδου Α, Ζέρβα Ε, Παπαθανασίου Γ

1 Η διερεύνηση των αποτελεσμάτων τα αερόβιας διαλειμματικής άσκησης και του συνδυασμού αερόβιας διαλειμματικής άσκησης με άσκηση αντίστασης σε ασθενείς με χρόνια καρδιακή ανεπάρκεια

Φουφόπουλος Ν, Γεωργόπουλος Χ, Ζέρβα Ε

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Αθήνας

2 Εξέταση επίδρασης της εφαρμογής ελαστικής κάλτσας και επιδέσμου στις αιμοδυναμικές παραμέτρους

Αλμούσα Σ, Καπρέλη Ε

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι. Λαμίας

3 Έλεγχος αξιοπιστίας μέτρησης των αιμοδυναμικών παραμέτρων σε τρεις διαφορετικές θέσεις σώματος

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

Βασιλάκη Μ, Καπρέλη Ε

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι. Λαμίας

- 4 Η καθοδηγούμενη από φυσικοθεραπευτή σωματική δραστηριότητα σε άτομα με προβλήματα του κυκλοφορικού συστήματος**

Ζάχου Β, Καλλίστρατος Η

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης

- 5 Διαβητικό πόδι και φυσικοθεραπεία**

Βασιλοπούλου Μ, Κρέτση Ζ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι. Πάτρας

- 6 Σακχαρώδης Διαβήτης και Άσκηση**

Πορφυριάδου Α – Παπαδόπουλος Φ – Ιακωβίδης Π – Λιτσιούλης Ι – Τετενέ Ε – Φούκα Ι

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης

18.15- 18.30

Διάλειμμα

18.30-19.50

Β' ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Θεματολογία: ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ

Προεδρείο: Καπρέλη Ε, Χριστάρα Α, Κορτιάνου Ε

- 1 Αξιολόγηση της δύσπνοιας σε ασθενείς με χρόνια αποφρακτικά νοσήματα**

Λαμπούδη Δ, Χριστάρα Α, Παπαδοπούλου Σ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης

- 2 Η επίδραση της θέσης σώματος στη δύναμη των αναπνευστικών μυών**

Κωνσταντινίδου Ι, Καπρέλη Ε

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας

- 3 Ομοιότητες και διαφορές στην θεραπεία της κυστικής ίνωσης. Η περίπτωση Βελγίου-Ελλάδας**

Χατζηγεωργίου Χ, Σεφεριάδης Μ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Αθήνας

- 4 Φυσική κατάσταση και ποιότητα ζωής σε ενήλικες ασθενείς με κυστική ίνωση**

Τσαγδή Χ, Παγάνη Χ, Σεφεριάδης Μ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Αθήνας

- 5 Η κλινική αξία της σπιρομέτρησης στη φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση. Διάγνωση πρώιμων πνευμονικών βλαβών και αξιολόγηση της θεραπευτικής παρέμβασης**

Τσάγκαρη Α, Κορτιάνου Ε

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας

- 6 Η επίδραση της άσκησης στην αναπνευστική λειτουργία και στη μείωση λίπους**

Σκαμάγκη Γ, Χριστάρα-Παπαδοπούλου Α.

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

- 7 *Συσχέτιση της δύναμης των αυχενικών και αναπνευστικών μυών σε υγιείς ενήλικες*
Κουστράβας Μ, Στριμπάκος Ν

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας

19.50-20.50 **Γ' ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ**

Θεματολογία: ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Προεδρείο: Γεωργούδης Γ, Πέττα Γ, Σπανός Σ

- 1 *Εγκυρότητα, αξιοπιστία και ευαισθησία του δείκτη λειτουργικής ικανότητας MIDAS, σε Έλληνες ασθενείς με πονοκεφάλους*

Παράσχου Α, Παναγοπούλου Χ, Γεωργούδης Γ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Αθήνας

- 2 *Αξιολόγηση και διαχείριση του χρόνιου πόνου σε ασθενείς με οσφυαλγία. Εγκυρότητα και Αξιοπιστία του ερωτηματολογίου SOPA-35*

Γκράμο Ε, Μουτζούρη Μ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

- 3 *Έλεγχος αξιοπιστίας και εγκυρότητας της Κλίμακας Ανικανότητας Πόνου Οσφύος Κεμπέκ σε ελληνικό πληθυσμό*

Ανδριοπούλου, Μ. & Χρηστάκου, Α

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

- 4 *Έλεγχος αξιοπιστίας μέτρησης της δύναμης των αναπνευστικών μυών*

Κωνσταντινίδου Ι, Δημητριάδης Ζ, Καπρέλη Ε

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας

- 5 *Ιδιοδεκτική αξιολόγηση κάτω άκρων σε σχέση με την ποδοπλευρικοτητα*

Κωστάκη Α, Φουσέκης Κ, Τσέπης Η

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

Συζήτηση

Κυριακή 17 Μαΐου 2009

9.15-10.15 **Α' ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ**

Θεματολογία: ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΑΝΩ ΑΚΡΟΥ

Προεδρείο: Καλλίστρατος Η, Κούτρας Γ, Κανελλόπουλος Α,

- 1 **Εγκαύματα άνω άκρων και φυσιοθεραπευτική αποκατάσταση**

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

Παγώνη Χ, Κρέτση Ζ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

- 2** *Σύνδρομο υπακρωμιακής πρόσκρουσης του ώμου και φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση*
Σάλτας Α, Κρεκούκας Γ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας

- 3** *Αστάθειες ώμου: Ο σταθεροποιητικός ρόλος των μυών και οι ιδιαιτερότητες στη φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση*
Σεϊταρίδη Α, Μιχαηλίδη Θ, Σταθόπουλος Ι

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

- 4** *Καταγραφή των τραυματισμών του άνω άκρου σε μουσικούς κρουστών οργάνων. Πιλοτική μελέτη*
Βερβαινώτη Α, Παπανδρέου Μ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Αθήνας

- 5** *Περίδεση τύπου ιαρε σε παθολογικές καταστάσεις του ώμου: Μια ηλεκτρομυογραφική μελέτη*
Γιατράκου Σ, Παρασύρη Τ, Μπίλλη Ε, Κουτσογιάννης Κ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

Συζήτηση

10.15-10.30

Διάλειμμα

10.30 -11.15

Β' ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Θεματολογία: ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Προεδρείο: Μηλιώτη Α, Πουλής Ι, Κρεκούκας Γ

- 1** *Διερεύνηση της ηλεκτρομυογραφικής δραστηριότητας του ορθού μηριαίου κατά τη μέγιστη μιομετρική και πλειομετρική ισοκινητική έκταση του γόνατος*
Γεωργακόπουλος Ε, Δεβελέκος Δ, Παπαθανασίου Γ, Σπυρόπουλος Π

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Αθήνας

- 2** *Επιδημιολογική μελέτη των τραυματισμών σε χορευτές ελληνικών παραδοσιακών χορών*
Κοντογιάννης Β, Στριπάκος Ν

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας

- 3** *Ρευματικός άκρος πόδας: Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση και αποκατάσταση. Αποτελεσματικότητα χρήσης ορθωτικών μέσων*
Βαλασιάδης Γ, Σταθόπουλος Ι

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

- 4** *Η επίδραση του φύλου στην ισορροπία του σώματος*

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

Παπαχρήστου Β, Κανελλόπουλος Α, Καπρέλη Ε

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας

11.15-11.30

Διάλειμμα

11.30-12.30

Γ' ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Θεματολογία: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Προεδρείο: Γιόφτσος Γ, Κουτσογιάννης Κ

- 1 Αποτύπωση εμφάνισης συνδρόμου καρπιαίου σωλήνα σε φυσικοθεραπευτές, καθορισμός παραγόντων κινδύνου και επιπτώσεων λόγω των ιδιαιτεροτήτων της εργασίας**

Γιαννιός Δ, Ανδριόλας Μ, Πουλμέντης Π

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Αθήνας

- 2 Το προφίλ του Έλληνα Αθλητικού Φυσικοθεραπευτή και τα χαρακτηριστικά προγράμματος εξειδίκευσης**

Κούρτη Μ, Καπρέλη Ε

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας

- 3 Ασφάλεια και υγιεινή κατά την άσκηση του Φυσικοθεραπευτικού επαγγέλματος στην Ελλάδα**

Μαυρούλεα-Σοφianoπούλου Ι, Παινέση Φ, Κουτσογιάννης Κ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

- 4 Οι σπουδές Φυσικοθεραπείας στην Ευρώπη**

Μιχαηλίδης Τ, Κουτσογιάννης Κ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

- 5 Οι αντιλήψεις των φυσικοθεραπευτών για τους επαγγελματικούς κινδύνους από τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία**

Στραβόλαιμος Δ, Φιλίππου Ν, Κουτσογιάννης Κ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

Συζήτηση

12.45-13.00

Βράβευση καλύτερων εργασιών συνεδρίου

13.00-13.15

Συμπεράσματα-Κλείσιμο Συνεδρίου

Αναρτημένες ανακοινώσεις (poster)

- 1 Διαχείριση σπαστικότητας άνω άκρου σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση**

Πυργιανάκη, Καμπάνου, Τσουγκρανά

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Αθήνας

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

- 2 Διατροφή και άσκηση ως μέρος της αποκατάστασης αθλητικών κακώσεων**
Πορφυριάδου Α, Θεοδορίδης Κ, Αυτοσιμίδης Δ, Κατσουπάκης Δ, Λούλου Χ, Αγγελίδου Α, Σκαμάνγκη Γ, Καρνοφίλλης Σ
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης
- 3 Κρυοθεραπεία σε αθλητές**
Πορφυριάδου Α, Θεοδορίδης Κ, Κατσουπάκης Δ, Ιακωβίδης Π, Καρνοφίλλης Σ, Σκαμάνγκη Γ, Γρηγορίου Γ, Βεζάσης Ε.
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης
- 4 Οστεοπόρωση στους αθλητές αντοχής**
Πορφυριάδου Α, Θεοδορίδης Κ, Κατσουπάκης Δ, Ιακωβίδης Π, Αυτοσιμίδης Δ., Καρνοφίλλης Σ, Βογιατζής Α, Σκαμάνγκη Γ
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης
- 5 Θεραπευτική αντιμετώπιση της πελματιαίας απονεύρωσης στους αθλητές**
Πορφυριάδου Α, Θεοδορίδης Κ, Ιακωβίδης Π, Αυτοσιμίδης Δ, Παπαδόπουλος Φ, Αποστολακίδης Δ, Καρνοφίλλης Σ, Γρηγορίου Γ
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης
- 6 Taping-Πρόληψη αθλητικών κακώσεων**
Πορφυριάδου Α, Θεοδορίδης Κ, Ιακωβίδης Π, Χαλκιά Α, Αυτοσιμίδης Δ, Καρνοφίλλης Σ, Φαλέγκα Θ, Γρηγορίου Γ
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης
- 7 Αθλητικές Κακώσεις και φυσιοθεραπεία**
Πορφυριάδου Α, Θεοδορίδης Κ, Ιακωβίδης Π, Αυτοσιμίδης Δ, Παπαδόπουλος Φ, Αγγελίδου Α, Βεζάσης Ε, Καρνοφίλλης Σ
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης
- 8 Η επίδραση της προπόνησης δύναμης σε άτομα με κινητικά προβλήματα λόγω πολιομυελίτιδας και εγκεφαλικής παράλυσης**
Φαλέγκα Θ, Βογιατζής Α, Πορφυριάδου Α Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης
- 9 Η διαταραχή της ιδιοδεκτικότητας και η επίδραση της εφαρμογής taping, σε νεαρούς εθελοντές με πλάγια λειτουργική αστάθεια της ποδοκνημικής άρθρωσης**
Κουρέτα Φ, Ξανθός Ε
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας
- 10 Η συσχέτιση του πόνου και της ισορροπίας σε ασθενείς με Σκλήρυνση κατά Πλάκας**
Λαμπριανίδου Ε, Κυριακάκης Β, Δελαβίνιας Α, Σακελλάρη Β, Πουλής Ι, Γιόφτσος Γ
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Λαμίας
- 11 Η ηλεκτρομυογραφική δραστηριότητα του μυϊκού τόνου ηρεμίας στην οσφυϊκή μοίρα μετά την επίδραση στροφικού χειρισμού υψηλής ταχύτητας μικρού εύρους σε οσφυαλγικά άτομα**
Κικιλής Ι, Φουσέκης Κ, Τσέπης Η, Κουτσογιάννης Κ
Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας
- 12 Επίδραση του taping στο σύνδρομο του επιγονατιδομηριαίου πόνου**
Γαλανοπούλου Γ, Κουμαντάκης Γ

«Ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στην Ελλάδα»

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

13 Διαταραχές ευθιγράμμισης επιγονατιδομηριαίας άρθρωσης

Παρασκευόπουλος Ε, Κουμαντάκης Γ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

14 Ο ρόλος της ακουστικής επανατροφοδότησης σε ασθενείς με Parkinson

Δημοστάτου Γ, Νούση Σ, Θεοδώρου Β

Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Τ.Ε.Ι Πάτρας

Εγγραφή

Η εγγραφή για συμμετοχή στο συνέδριο είναι: 10 ευρώ

Η εγγραφή για συμμετοχή στα workshops είναι: 10 ευρώ.

Η εγγραφή περιλαμβάνει συμμετοχή στις συνεδρίες, φάκελο συνέδρου, βιβλίο περιλήψεων και μπουφέ στα διαλείμματα.

Ποσοστό των χρημάτων που θα συγκεντρωθούν θα παραχωρηθούν στο ΕΚΑΜΕ-ΑΜΕΑ Αιγίου

Η εγγραφή συμμετοχής θα πραγματοποιηθεί στο χώρο διεξαγωγής του Συνεδρίου, προς διευκόλυνση των Συνέδρων.

Για το σκοπό αυτό παρακαλούμε απευθυνθείτε στα υπεύθυνα μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής και στη Γραμματεία του Συνεδρίου.